

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง” เพื่อให้งานวิจัยได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง
3. เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการตามแนวภารกิจอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

เพื่อให้การวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารและวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย

- 1.1 ผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาจากเอกสาร
- 1.2 ผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง
- 1.3 ผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง
- 1.4 ผลการศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารบัณฑิตวิทยาลัยของกลุ่มผู้บริหาร
- 1.5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยของกลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนากลยุทธ์และแผนปฏิบัติการบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

ผลการพัฒนากลยุทธ์และแผนปฏิบัติการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง 3 ขั้นตอน

- 2.1 การพัฒนากลยุทธ์และแผนปฏิบัติการฉบับร่าง
- 2.2 การตรวจสอบกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเป็นฉบับจริง
- 2.3 การประเมินผลกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเป็นฉบับสมบูรณ์

กลยุทธ์และแผนปฏิบัติการบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

ต่อไปนี้เป็นารายงานผลการศีกษาวิเคราะห์ พร้อมทั้งดำเนินการสร้างกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่างดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการศีกษาวิเคราะห์เอกสารและวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้วิจัยได้ศีกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร “การรายงานการจัดการศีกษาระดับบัณฑิตศีกษาประจำปีการศีกษา 2545” ซึ่งเป็นเอกสารที่ได้รับจากบัณฑิตวิทยาลัยสถาบันอุดมศีกษาทั่วประเทศไทย ประชากรที่ต้องการศีกษาเอกสารบัณฑิตศีกษาเป็นกลุ่มประชากรตัวอย่างเจาะจงจำนวน 60 แห่ง โดยแบ่งเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ 36 แห่ง มหาวิทยาลัยของรัฐ 24 แห่ง (สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) จากการติดต่อข้อมูลเอกสารงานบัณฑิตศีกษาจากสถาบันอุดมศีกษาทั้ง 60 แห่ง ผู้วิจัยได้รับเอกสารเพื่อนำมาศีกษาวิเคราะห์จริงเทียบอัตราส่วน ดังนี้

ตารางที่ 12 จำนวนเป้าหมายเปรียบเทียบกับจำนวนได้รับข้อมูลเอกสาร

จำนวนเป้าหมาย			จำนวนสถาบันที่ส่งเอกสารข้อมูล	
สถาบัน	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	36	60	30	50
มหาวิทยาลัยของรัฐ	24	40	22	36
รวม	60	100	52	86

จากตารางที่ 12 แสดงจำนวนสถาบันที่ได้ส่งข้อมูลกลับมาให้ผู้วิจัยได้ศีกษาวิเคราะห์การศีกษาข้อมูลเอกสารจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้รับเอกสาร 30 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50 และจากกลุ่มมหาวิทยาลัย 22 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 36 รวมทั้งหมด 52 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 86 ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้ศีกษาในภาพรวม การบริหารจัดการบัณฑิตศีกษาของสถาบันอุดมศีกษาเหล่านี้ ประกอบด้วยรายงานการจัดการศีกษาระดับบัณฑิตศีกษา บัณฑิตวิทยาลัย หรือโครงการจัดตั้งบัณฑิตศีกษาลำนักงานบัณฑิตศีกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานการจัดการศีกษาระดับบัณฑิตศีกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศีกษา 2545 – 2546

หน่วยงานบัณฑิตศีกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 30 แห่ง มีดังนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง อุดรดิตถ์ พิบูลสงคราม เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร นครสวรรค์ เลข บุรีรัมย์

นครราชสีมา อุบลราชธานี อุตรธานี กาญจนบุรี หมู่บ้านจอมบึง เพชรบุรี ราชนครินทร์ รำไพพรรณี นครปฐม พระนครศรีอยุธยา นครศรีธรรมราช ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี สงขลา พระนคร สวนดุสิต สวนสุนันทา จันทระเกษม ธนบุรี และวไลยอลงกรณ์

หน่วยงานบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย 22 แห่ง มีดังต่อไปนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สถาบันพัฒนา-พัฒนาบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

จากการศึกษาภาพรวมของหน่วยงานบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา มีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน โดยแยกเป็นกลุ่มตามชื่อเรียกดังต่อไปนี้

ตารางที่ 13 แสดงชื่อหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐ และ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กลุ่ม มหาวิทยาลัย	บัณฑิตวิทยาลัย	โครงการจัด ตั้งบัณฑิต ศึกษา	สำนักงาน บัณฑิตศึกษา	สำนักงาน ประสานงาน บัณฑิตศึกษา	สถาน บัณฑิต ศึกษา	งานบริหาร บัณฑิต ศึกษา	แผนก บัณฑิต ศึกษา
มหาวิทยาลัย ของรัฐ	จุฬาฯ ม.ธรรมศาสตร์ ม.เกษตรฯ ม.มหิดล ม.ขอนแก่น ม.ศิลปากร ม.เชียงใหม่ ม.สงขลาฯ ม.นครสวรรค์ ม.บูรพา ส.เทคโนโลยี ลาดกระบัง ส.เทคโนโลยี พระนครเหนือ	ม.แม่โจ้	ม.มหาสารคาม ม.ทักษิณ ม.เทคโนโลยี- ธนบุรี ม.สุโขทัย- ธรรมาราช			ม.อุบล- ราชธานี	ม.เทคโนโลยี สุรนารี ม.วลัย- ลักษณ์ ม.แม่ฟ้า- หลวง
มหาวิทยาลัย ราชภัฏ	เชียงใหม่ กำแพงเพชร บุรีรัมย์	นครสวรรค์ พระนคร ธนบุรี	พิบูลสงคราม เลข เชียงใหม่	ราชนครินทร์	ลำปาง		

กลุ่มมหาวิทยาลัย	บัณฑิตวิทยาลัย	โครงการจัดตั้งบัณฑิตศึกษา	สำนักงานบัณฑิตศึกษา	สำนักงานประสานงานบัณฑิตศึกษา	สถานบัณฑิตศึกษา	งานบริหารบัณฑิตศึกษา	แผนกบัณฑิตศึกษา
	นครราชสีมา อุบลราชธานี อุดรธานี กาญจนบุรี หมู่บ้านจอมบึง เพชรบุรี รำไพพรรณี นครปฐม พระนครศรีอยุธยา ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี สวนดุสิต สวนสุนันทา จันทระเกษม วไลยอลงกรณ์ อุตรดิตถ์	นครศรีธรรมราช สงขลา เพชรบูรณ์					

ที่มา : รายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2545-2546

จากตารางที่ 13 พบว่า หน่วยงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ มีชื่อเรียกไม่เหมือนกันทั้งหมด การจะเรียกชื่ออย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับกำหนัดโครงสร้างการบริหารงานภายในของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ในภาพรวมของงานวิจัยนี้ใช้คำว่า บัณฑิตวิทยาลัย เป็นคำเรียกชื่อของหน่วยงานนี้

หน่วยงานบัณฑิตศึกษาในที่นี้เรียกชื่อว่า บัณฑิตวิทยาลัย ถึงแม้ว่าจะมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปหลายชื่อตามที่นำเสนอมา แต่การจัดตั้งขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์เดียวกันทั้งของมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยราชภัฏคือ การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนการบริหารจัดการของหน่วยงานนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารรายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2545-2546 จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 30 แห่ง และจากมหาวิทยาลัยของรัฐ 22 แห่ง ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการทั่วไปโดยแบ่งออกเป็นส่วนดังต่อไปนี้

จะใช้อาคารเดิมของคณะต่าง ๆ โดยกระจายห้องเรียนไปอยู่ตามคณะต่าง ๆ ที่สังกัด การเปิดสอนของแต่ละแห่งจะจัดห้องสมุดสำหรับบัณฑิตศึกษาไว้ในอาคารบัณฑิตวิทยาลัย โดยจัดเป็นศูนย์การค้นคว้าทางเอกสาร และมีห้องสืบค้นข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์บริการไว้ด้วย

พบว่า ปัจจุบันบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยบางแห่งมีอาคารเป็นเอกเทศ แต่มีหลายแห่งยังใช้อาคารเรียนรวม ทุกแห่งมีห้องเรียนคอมพิวเตอร์ไว้เป็นห้องเรียน และใช้สืบค้นข้อมูลด้วย นอกจากนี้ นักศึกษายังไปใช้สำนักวิทยบริการ ซึ่งมีทั้งเอกสารและห้องคอมพิวเตอร์ไว้บริการค้นคว้าข้อมูลวิชาการและข้อมูลวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในหน่วยงานบัณฑิตศึกษาทุกแห่งมี Website ของตนเอง เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลการเผยแพร่ข่าวสารของสำนักงานบัณฑิตศึกษา

1.1.1.3 สภาพการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ การบริหารจัดการทั่วไป

จากการสำรวจข้อมูลรูปแบบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเมื่อช่วงระยะเวลา 3 ปีแรกของการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา การบริหารจัดการมีทั้งรูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 มีจำนวนใกล้เคียงกัน (รายงานผลการติดตามการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสถาบันราชภัฏ, 2543) จากการศึกษาเอกสารรายงานการจัดการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัยประจำปีการศึกษา 2545 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 30 แห่ง (รายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสถาบันราชภัฏ, 2545) ได้เปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการสถาบันรูปแบบที่ 2 ทั้งหมด รูปแบบทั้ง 2 รูปแบบมีลักษณะการดำเนินงานดังนี้

รูปแบบที่ 1 การบริหารจัดการแบบรวมอำนาจ (บัณฑิตวิทยาลัยบริหารจัดการการเรียนการสอนเอง)	รูปแบบที่ 2 การบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ (คณะวิชาเป็นผู้บริหารจัดการการเรียนการสอนเอง)
1. เป็นศูนย์กลางการดำเนินการทั้งการบริหารจัดการและงานธุรการบัณฑิตศึกษา	1. เป็นหน่วยประสานงานการผลิตบัณฑิตศึกษากับคณะวิชา
2. กำหนดระเบียบข้อบังคับและประกาศบัณฑิตศึกษา	2. กำหนดระเบียบข้อบังคับประกาศบัณฑิตศึกษา
3. รับสมัครและคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นนักศึกษาบัณฑิตศึกษา	3. รับสมัครและคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นนักศึกษาบัณฑิตศึกษา
4. จัดตารางการเรียนการสอน	4. กำกับดูแลมาตรฐานการผลิตบัณฑิตศึกษาของคณะวิชา
5. วัดผลและประเมินผลการศึกษา	5. พิจารณาผลการสำเร็จการศึกษาจากคณะวิชา
6. เป็นศูนย์กลางการบริการสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	6. เปิดสอนหลักสูตรสาขาวิชา
7. พัฒนาหลักสูตรเพื่อเปิดสอนสาขาวิชาใหม่	7. สนับสนุนให้คณะวิชาเปิดสอนสาขาใหม่
8. กำกับดูแลงบประมาณดำเนินการ	8. เสนองบประมาณของคณะวิชาสู่สถาบัน
9. สนับสนุนทุนวิจัยให้นักศึกษาและอาจารย์	9. สนับสนุนทุนวิจัยแก่นักศึกษาและอาจารย์

จากรูปแบบการบริหารจัดการทั้ง 2 ที่สรุปมานี้ ได้จากการศึกษาเอกสารรายงาน การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ปี 2545 พบว่า รูปแบบการบริหาร การจัดการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 30 แห่ง ได้ปรับมาเป็นรูปแบบที่ 2 (รายงานการ จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ปีการศึกษา 2545) ให้เกิดความเหมาะสมกับ การเตรียมตัวเป็นมหาวิทยาลัย เพราะการจัดการในรูปแบบที่ 2 เป็นการส่งเสริมให้คณะต่าง ๆ รับผิดชอบงานบัณฑิตศึกษาเพิ่มขึ้นจากการบริหารจัดการเฉพาะระดับปริญญาตรี เพื่อเป็นการ สนับสนุนให้คณะต่าง ๆ เติบโตทางวิชาการมากขึ้น

อาจารย์ของบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย อาจารย์ประจำและ อาจารย์พิเศษ อาจารย์พิเศษจำนวนหนึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ตรงกับ สาขาวิชาที่เปิดสอน และอาจารย์จากมหาวิทยาลัยภายในประเทศ ในบางโอกาสก็มีการเชิญอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางจากต่างประเทศมาบรรยายในการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการทางวิชาการ

พบว่า อาจารย์ที่สอนระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยทั่วไปยังขาด อัตรากำลังที่จะสอนระดับบัณฑิตศึกษา เพราะยังต้องอาศัยอาจารย์พิเศษและผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกอยู่

งบประมาณการดำเนินการบัณฑิตวิทยาลัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ค้นพบว่า งบประมาณดำเนินการของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความเหมือนกันทุกแห่ง คือการ พึ่งตนเองโดยไม่ได้รับงบประมาณแผ่นดิน หรือเงินรายได้จากสถาบันมาเป็นงบประมาณการดำเนินการ ใด ๆ งบประมาณการดำเนินการได้มาจากค่าธรรมเนียมและค่าลงทะเบียนเข้าเป็นนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาทั้งสิ้น

พบว่า งบประมาณบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นงบประมาณ ค่าใช้จ่ายที่เป็นอิสระของตนเอง ถ้ามีนักศึกษามาศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการรับ สมัคร การบริหารจัดการจะเป็นไปอย่างราบรื่น แต่ถ้ามี นักศึกษาไม่เป็นไปตามแผนการเปิดสอน แล้ว จะมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการได้

ประเด็น ในการใช้รูปแบบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัย ราชภัฏยังไม่ชัดเจน เพราะความเปลี่ยนแปลงสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยจึงยังมีความสับสนไม่ ชัดเจนว่าจะปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบไหนดี

การบริหารวิชาการของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

จากการศึกษาและวิเคราะห์จากเอกสารการรายงานการจัดการศึกษาประจำปี 2545 พบว่า ระบบการเรียนการสอนเป็นระบบทวิภาค มีทั้งภาคปกติ (วันจันทร์-วันศุกร์ ในเวลาราชการ) และภาคพิเศษ (เสาร์-อาทิตย์ หรือ นอกเวลาราชการ) อาจมีการเรียนในภาคฤดูร้อนสำหรับภาค พิเศษ แผนการเรียนการสอนกำหนดให้ใช้แผน ก แบบ ก (2) ศึกษาจนรายวิชาครบถ้วนตามที่ กำหนดไว้ (ศึกษารายวิชา 26 หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต) บัณฑิตวิทยาลัยใน มหาวิทยาลัยราชภัฏยังไม่มีบัณฑิตวิทยาลัยของสถาบันไหนที่จัดสอนหลักสูตรนานาชาติ โครงการ

จากตารางที่ 14 ค้นพบว่าบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 30 แห่งนี้ เปิดระดับบัณฑิตศึกษาทั้งหมด 3 กลุ่มวิชาคือ กลุ่มครุศาสตร์ กลุ่มศิลปศาสตร์ และกลุ่มวิทยาศาสตร์ การเปิดสอนเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 ที่สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี นับถึงปีการศึกษา 2545 การดำเนินการของทั้ง 30 แห่งนี้ เปิดดำเนินการมาได้ 6 ปี

กลุ่มวิชาครุศาสตร์มีสถาบันราชภัฏสามารถเปิดสอนได้มากที่สุดคือ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มี 28 แห่ง ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู 27 แห่ง หลักสูตรการสอน 19 แห่ง ในกลุ่มวิชาที่รองลงมาคือ กลุ่มวิชาศิลปศาสตร์ มีสาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา 18 แห่ง ยุทธศาสตร์การพัฒนา 9 แห่ง บริหารธุรกิจ 4 แห่ง

ส่วนกลุ่มวิชาที่เปิดสอนได้น้อยที่สุดคือ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ เปิดสาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม 4 แห่ง สาขาวิชาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพียง 1 แห่ง รวมสาขาวิชาที่เปิดสอนทั้งสิ้นใน 24 สาขาวิชา มีนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากทุกสาขาทั่วประเทศ จำนวน 10,334 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมีคณะวิชาตั้งแต่ 4 – 8 คณะ จะมีคณะวิชาที่สามารถเปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษาได้มากที่สุดคือ คณะครุศาสตร์ในสาขาวิชาทางการศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในสาขาวิชาศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ในสาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม การเปิดสอนสาขาวิชาได้น้อยที่สุดเพียง 1 สาขาวิชา คือ สถานบัณฑิตศึกษาลำปาง (รายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สถานบัณฑิตศึกษา, 2545) มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เปิดสอนได้มากที่สุดคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเปิดสอน 9 สาขาวิชา (รายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โครงการบัณฑิตศึกษา, 2545) โดยเฉลี่ยแล้วมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 30 แห่ง มีจำนวนสาขาที่เปิดสอนโดยเฉลี่ย 3-5 สาขาวิชา

สาขาวิชาที่มีศักยภาพที่สามารถเปิดสอนได้มากที่สุด 5 อันดับแรก มีสาขาวิชาต่อไปนี้ การบริหารการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู หลักสูตรการสอน สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ยุทธศาสตร์การพัฒนา 28, 27, 19, 18, 9 แห่งตามลำดับ ศักยภาพการเปิดสอนทั้ง 5 สาขาวิชานี้ล้วนแล้วแต่เป็นวิชาในคณะครุศาสตร์ และมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ เพราะมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันวิทยาลัยครูที่เก่าแก่มานาน บุคลากรของสถาบันล้วนมีวุฒิการศึกษาทางสายการศึกษาและสังคมศาสตร์เพียงพออยู่แล้ว

มีมหาวิทยาลัยราชภัฏบางแห่งมีโครงการร่วมด้านการพัฒนาทางวิชาการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ในระดับปริญญาโทและระดับสูงกว่าปริญญาโท เพื่อมุ่งสู่ปริญญาเอกเพื่อพัฒนาอาจารย์ของสถาบัน ดังนี้

ตารางที่ 15 แสดงโครงการร่วมมือระดับปริญญาโท และสูงกว่าระดับปริญญาโทสู่ปริญญาเอก
กับมหาวิทยาลัยในประเทศและต่างประเทศ

ชื่อโครงการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เข้าร่วมโครงการ	มหาวิทยาลัยที่ให้ความร่วมมือเพื่อพัฒนาอาจารย์
1. โครงการการศึกษาหลังปริญญาโทมุ่งสู่ความเป็นผู้นำทางการศึกษา	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม ม.ราชภัฏราชนครินทร์ ม.ราชภัฏสงขลา ม.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. โครงการผลิตนักศึกษา ระดับปริญญาโท พลศึกษา และรัฐประศาสนศาสตร์	ม.ราชภัฏอุดรดิตถ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ สถาบันบัณฑิตพัฒน-บริหารศาสตร์
3. โครงการผลิตบัณฑิตศึกษา ระดับปริญญาโท	ม.ราชภัฏสวนดุสิต	Victoria University, Canada
4. โครงการพัฒนาอาจารย์สู่ระดับปริญญาเอก	ม.ราชภัฏวไลยอลงกรณ์	University of Northumbria at Newcastle, England
5. โครงการพัฒนาอาจารย์สู่ระดับปริญญาเอก	ม.ราชภัฏพิบูลสงคราม ม.ราชภัฏเชียงใหม่ ม.ราชภัฏลำปาง ม.ราชภัฏนครสวรรค์ ม.ราชภัฏอุดรดิตถ์ ม.ราชภัฏอุบลราชธานี	Edith Cowan University Australia

จากตารางที่ 15 พบว่า การร่วมมือของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อผลิตนักศึกษาระดับปริญญาโท และโครงการพัฒนาอาจารย์สู่ระดับปริญญาเอก เป็นโครงการร่วมมือระดับสถาบันกับสถาบัน ไม่ใช่ระดับบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การเปิดศูนย์การเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษานอกสถาบันมีหลายแห่งที่เปิดศูนย์ไปยังจังหวัดอื่น ทั้งในบริเวณเขตรับผิดชอบและนอกเขตรับผิดชอบ เพื่อให้บริการการศึกษาตามความต้องการของบุคคลในท้องถิ่น เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เปิดศูนย์การสอน 2 แห่งที่จังหวัดแพร่และจังหวัดน่าน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์เปิดศูนย์บัณฑิตศึกษาที่จังหวัด

ชัยนาท มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีเปิดศูนย์สอนระดับบัณฑิตศึกษา ที่วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีเปิดศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 2 แห่งที่จังหวัดชุมพร กับจังหวัดระนอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เปิดศูนย์บัณฑิตศึกษา 4 แห่งที่ บางกะปิ ฉะเชิงเทรา ระนอง ตะกั่วป่า จากการเปิดศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานอกสถาบัน จะเห็นได้ว่ามี การเปิดทั้งภายในเขตพื้นที่และนอกเขตพื้นที่สถาบันรับผิดชอบ

พบว่า มีมหาวิทยาลัยราชภัฏหลายแห่งเปิดศูนย์สอนระดับบัณฑิตศึกษาจากกรุงเทพฯ ไปต่างจังหวัด และจังหวัดใกล้เคียงของสถาบัน เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลได้ศึกษามากขึ้น

ประเด็น การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาภายใต้โครงการร่วมมือเพื่อพัฒนาอาจารย์สู่ระดับปริญญาเอก อาจเป็นการทำแบบธุรกิจ อาจไม่คุ้มกับการลงทุน ส่วนการเปิดศูนย์การสอนระดับบัณฑิตศึกษาในต่างจังหวัดหรือจังหวัดข้างเคียงอาจมีผลกระทบต่อด้านคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน

1.1.1.4 การพัฒนาบุคลากรบัณฑิตวิทยาลัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การพัฒนาบุคลากรของบัณฑิตวิทยาลัย จากการศึกษาจากเอกสารการรายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปี 2545 โดยภาพรวมแล้ว พบว่า บัณฑิตวิทยาลัยส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนอาจารย์บัณฑิตศึกษาเข้าประชุมสัมมนาและการประชุมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวกับงานบัณฑิตศึกษา มีการสนับสนุนเจ้าหน้าที่เข้ารับการศึกษาใช้คอมพิวเตอร์ระยะสั้น นอกจากนั้นยังมีการไปศึกษาดูงานในประเทศ มีบางแห่งที่ส่งอาจารย์ไปฝึกอบรมเรื่องความร่วมมือในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่มหาวิทยาลัยในออสเตรเลีย เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

พบว่า การพัฒนาบุคลากรบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาพรวมจะมีรูปแบบการทำคล้าย ๆ กัน คือสนับสนุนให้อาจารย์และเจ้าหน้าที่เข้าร่วมฝึกอบรม สัมมนา เป็นครั้งคราว มีบางแห่งที่นำโครงการพัฒนาอาจารย์ทั้งสถาบันมาเป็นโครงการพัฒนาบุคลากรของบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อเพิ่มวุฒิและเพิ่มผลงานทางวิชาการให้แก่อาจารย์ เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย บัณฑิตวิทยาลัยได้กำหนดในแผนงานการพัฒนาอาจารย์ในเรื่องของการเพิ่มวุฒิให้สูงขึ้น และทำผลงานทางวิชาการให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเตรียมแผนงานการเปิดสอนสาขา ต่าง ๆ ในแต่ละคณะให้มากขึ้น เป็นการช่วยสถาบันวางแผนการขยายงานวิชาการระดับสูงให้ตอบสนองท้องถิ่น

ประเด็น การพัฒนาอาจารย์ของบัณฑิตศึกษา ยังขาดการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ให้มีประสิทธิภาพ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเป็นอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ให้มากยิ่งขึ้น

1.1.1.5 การวิจัยของบัณฑิตศึกษากลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การวิจัยของบัณฑิตศึกษา จากการศึกษาวิเคราะห์จากเอกสารพบว่าการวิจัยของนักศึกษาบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏเป็นการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จตามหลักสูตร บัณฑิตศึกษาของนักศึกษา หัวข้อของการวิจัยมักจะเป็นเรื่องที่นักศึกษาสนใจเป็นการส่วนตัว หรือตามที่

ตนเองถนัด การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการศึกษาภาคพิเศษ นักศึกษาส่วนใหญ่จึงเป็นนักศึกษาที่ทำงานอยู่แล้ว มักจะเป็นสายการบริหารการศึกษา และประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ส่วนบุคคลที่ทำงานในหน้าที่อื่น ๆ จะมาเรียนเพิ่มวุฒิปริญญาโท ในสาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา และยุทธศาสตร์การพัฒนา เมื่อนักศึกษาเหล่านี้ทำวิทยานิพนธ์ก็จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาทางงานในหน้าที่ของตน จึงทำให้การวิจัยของนักศึกษาระจัดกระจายไม่มีทิศทาง ที่ตอบสนองนโยบายของสถาบัน

พบว่า การทำวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตศึกษา ยังไม่ไปตามทิศทางเพื่อตอบสนองนโยบายของสถาบัน ซึ่งมีเป้าหมายอยู่ที่นำเอาองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยไปพัฒนาท้องถิ่นได้จริง ในเรื่องทุนอุดหนุนการทำวิจัยหรือทำวิทยานิพนธ์นั้นบัณฑิตวิทยาลัยยังไม่มีทุนสนับสนุนแก่นักศึกษาอย่างจริงจัง บัณฑิตวิทยาลัยควรหาแหล่งทุนทั้งภาครัฐและเอกชนมาร่วมกันวางแผนเพื่อใช้การทำวิทยานิพนธ์เป็นเครื่องมือร่วมมือกับหน่วยงานทั้งจากทางราชการและเอกชนในท้องถิ่นมาร่วมกันกำหนดทิศทางการทำวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของสถาบัน

ประเด็น การทำวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยังอยู่ในวงจำกัดเฉพาะในสาขาวิชาที่เปิดสอนของแต่ละแห่ง ไม่สอดคล้องกับนโยบายของสถาบันที่ต้องการนำผลงานวิจัยไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น

1.1.1.6 การบริการทางวิชาการของบัณฑิตวิทยาลัยกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

งานบริการวิชาการแก่สังคม ตามรายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวนมากที่ไม่มีรายงานเกี่ยวกับเรื่องนี้ ไม่มีโครงการรองรับการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมที่เป็นรูปธรรม แต่มีบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบางแห่งที่ได้นำมารายงานการปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2545 ได้ให้การบริการทางวิชาการแก่ท้องถิ่น โดยมีอาจารย์ที่สอนและเป็นที่ปรึกษาในบัณฑิตวิทยาลัย ได้รับเชิญให้เป็นที่ปรึกษาในโครงการวิจัยอื่น ๆ และโครงการพัฒนาท้องถิ่น เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

นอกจากนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ยังเป็นศูนย์ประสานงานการเปิดสอนสาขายุทธศาสตร์พัฒนาให้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏอีก 11 แห่งที่เปิดสอนสาขาวิชานี้ การบริการวิชาการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุโขทัยยังไม่มีกว้างขวางตามนโยบายของสถาบัน และตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ บัณฑิตวิทยาลัยต้องมีโครงการที่เชื่อมโยงทางวิชาการสู่ท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำวิชาการระดับสูงลงสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง

พบว่า การบริการทางวิชาการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมีการให้คำปรึกษางานวิจัยในโครงการวิจัยท้องถิ่น ส่วนการบริการทางวิชาการในด้านอื่น ๆ ยังไม่มีโครงการที่เป็นรูปธรรม เพราะเน้นการบริการเปิดสอนศูนย์

ประเด็น การบริการทางวิชาการของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ ยังไม่ได้ทำหน้าที่ตามพันธกิจเพื่อให้การบริการวิชาการระดับสูงให้กับสังคม เพราะที่ทำอยู่ในปัจจุบันคือจัดการเรียนการสอนเท่านั้น

1.1.1.7 หลักสูตรนานาชาติของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติระดับบัณฑิตศึกษาในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามที่ได้ศึกษาจากเอกสารรายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาประจำปีการศึกษา 2545 นั้น ยังไม่มีบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติในสาขาใด ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏยังอยู่ในระหว่างการพัฒนาทางวิชาการหลาย ๆ ด้าน จึงยังไม่พร้อมจะเปิดหลักสูตรนานาชาติ แต่ก็มีเป้าหมายที่จะพัฒนาตนเองจากท้องถิ่นสู่ความเป็นสากล พบว่า การเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ยังไม่มีแห่งใดดำเนินการ

ประเด็น บัณฑิตวิทยาลัยมุ่งที่จะจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานั้นเพื่อท้องถิ่น น่าจะพัฒนาตนเองสู่ความเป็นนานาชาติ โดยการเปิดหลักสูตรนานาชาติสู่ความเป็นสากลด้วย

1.1.1.8 การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของบัณฑิตวิทยาลัย

งานศิลปวัฒนธรรม บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้สนับสนุนให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีกับกิจกรรมของสถาบัน เช่น การร่วมกิจกรรมพิธีไหว้ครู การรับน้องใหม่ของบัณฑิตศึกษา และการรณรงค์นำคำหัวอาจารย์ในประเพณีสงกรานต์ นอกจากนี้พิธีเหล่านี้แล้วไม่มีบทบาทอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมประเพณี

พบว่า บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ ไม่ได้เน้นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้ทำกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมมากไปกว่าการสนับสนุนให้นิสิต นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมด้านงานศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย

ประเด็น บัณฑิตวิทยาลัยต้องไม่ลืมพันธกิจในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมด้วย

1.1.1.9 การประกันคุณภาพบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย

การประกันคุณภาพ จากรายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปี พ.ศ. 2545 ของบัณฑิตวิทยาลัยทั้ง 30 แห่ง ได้รายงานว่าบัณฑิตวิทยาลัยมีเอกสารการประเมินตนเอง โดยเอกสารคู่มือประกันคุณภาพ และมีผลการประเมินการประกันคุณภาพในปีที่ผ่านมาไป แต่ส่วนใหญ่แล้วไม่มีรายงานการประกันคุณภาพจากภายนอก เพราะในปีการศึกษา 2545 ยังไม่มีการประเมินคุณภาพจากภายนอก จึงยังไม่มีรายงานการประเมินผลจากภายนอกแต่อย่างใดก็ตาม

พบว่า บัณฑิตวิทยาลัยก็มีความตื่นตัวในการรับการประเมินจากภายนอก เพื่อจะได้ทราบผลการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าได้มาตรฐานตามเกณฑ์ของคณะกรรมการหรือไม่ หรือจะต้องปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง อย่างไรจะได้แก้ไขปรับปรุงเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการตามที่สถาบันคาดหวัง

1.1.1.10 ความเป็นเลิศทางวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

บัณฑิตวิทยาลัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏมีจุดยืนในการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา คือ การเปิดสอนแผน ก (2) เน้นการวิจัย และการเรียนวิชาการควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้

กำหนดให้ทุกคนทำวิทยานิพนธ์อย่างมีคุณภาพ เพื่อจะสร้างนักวิจัยเป็นจุดยืน เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการ

พบว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการของบัณฑิตวิทยาลัย เน้นการทำวิจัยของนักศึกษา เพราะความเป็นเลิศอยู่ที่คุณภาพของงานวิจัย เพื่อสร้างความรู้ใหม่ไปพัฒนาท้องถิ่น

ประเด็น บัณฑิตศึกษาต้องเน้นให้นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์ เพราะเป็นหัวใจของการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการจากผลงานการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้กับสังคม

จากภาพรวมของการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏทั้ง 30 แห่งที่ศึกษาจากเอกสารบัณฑิตศึกษาที่นำเสนอมานี้ จึงสรุปเป็นจุดอ่อน จุดแข็ง ได้ดังนี้

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. เป็นสถาบันผลิตวิชาชีพครูเก่าแก่เป็นที่เชื่อถือของสังคมมานาน ทำให้มีผู้ต้องการศึกษาต่อระดับสูงในสายการศึกษามีมาก	1. ขาดบุคลากรที่มีคุณสมบัติสอนบัณฑิตศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงทำให้เปิดได้ไม่หลากหลายตามความต้องการผู้เรียน
2. ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันให้เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อพัฒนาครู	2. มีคณะวิชาน้อยจึงไม่สามารถเปิดสาขาวิชาได้หลากหลาย
3. มีบุคลากรสายครุศาสตร์และศิลปศาสตร์เพียงพอแก่การเปิดสอน	3. ไม่มีโครงการบริการทางวิชาการเพื่อให้ความช่วยเหลือทางวิชาการระดับสูงแก่ท้องถิ่น
4. มีอาคารสถานที่เพียงพอกับสาขาวิชาที่เปิดสอน	4. ไม่มีโครงการพัฒนาอาจารย์เพื่อรองรับการขยายตัวของการเปิดสอนสาขาวิชาอื่นเพิ่มขึ้น
5. มีบุคคลในท้องถิ่นให้ความสนใจมาเรียนเพื่อเพิ่มคุณวุฒิ เพื่อประโยชน์ในการปรับยศหรือเลื่อนตำแหน่งงาน	5. การวิจัยของบัณฑิตศึกษาอยู่ในวงจำกัดตามความสนใจของนักศึกษา ไม่มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก เพื่อนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น
6. เลือกรจัดการเรียนการสอน แบบแผน ก (2) โดยให้ทุกคนทำวิทยานิพนธ์เป็นเกณฑ์สำเร็จการศึกษาบัณฑิตศึกษา	6. ไม่มีหลักสูตรนานาชาติเพื่อนำสถาบัน ไปสู่ความเป็นสากล

1.1.2 กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ คือ กลุ่มมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีทั้งหมด 24 แห่ง ได้รับข้อมูลเอกสารรายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2545 จำนวน 22 แห่ง ได้ศึกษาในภาพรวมของกลุ่มมหาวิทยาลัย (จากเอกสารรายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2545) ในเรื่องดังต่อไปนี้

1.1.2.1 ภาพรวมทิศทางการบัณฑิตวิทยาลัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ

นโยบาย การเปิดสอนบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย โดยภาพรวมแล้ว มหาวิทยาลัยต้องการสร้างนักวิจัยให้กับประเทศให้มีมาตรฐานเทียบเท่ากับมาตรฐานสากล โดยใช้การวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้มหาวิทยาลัย มีความเป็นเลิศทางวิชาการ เป็นการพัฒนาศักยภาพทั้งทางวิชาการและ

เทคโนโลยี สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ (รายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐ 2545-2546)

วิสัยทัศน์ บัณฑิตวิทยาลัยเป็นศูนย์ประสานงาน ส่งเสริม กำกับ ดูแล การจัดการศึกษาระดับสูงของสถาบัน โดยเน้นการวิจัยให้เป็นกลไกในการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ (รายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐ 2545-2546)

พันธกิจ จากการศึกษาจากเอกสารของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยของรัฐ มีพันธกิจที่จะต้องทำร่วมกันเพื่อการพัฒนาสังคมและพัฒนาประเทศ ดังนี้

- (1) จัดการศึกษาระดับสูงให้กับประเทศ
- (2) กำกับ ดูแล การดำเนินการจัดการศึกษาระดับสูงให้มีมาตรฐานระดับสากล
- (3) ส่งเสริมการวิจัย และสร้างนักวิจัยให้กับประเทศ
- (4) ส่งเสริมให้มีการเปิดสอนสาขาวิชาให้มากขึ้น
- (5) เป็นหน่วยกลางประสานงานการจัดการสอนสหสาขาวิชา

วัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ของการดำเนินตามพันธกิจเหล่านี้มีดังต่อไปนี้

- (1) เพื่อเพิ่มศักยภาพประชากรให้มีความรู้และวิชาชีพขั้นสูง
- (2) เพื่อให้การศึกษาระดับสูงที่มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล
- (3) เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่นำไปพัฒนาสังคมและพัฒนาประเทศ
- (4) เพื่อตอบสนองผู้เรียนให้มีทางเลือกที่หลากหลาย
- (5) เพื่อดำเนินการในศาสตร์ที่นอกสังกัดของคณะต่าง ๆ

พบว่า จากภาพรวมในนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ ของมหาวิทยาลัย 22 แห่งที่ศึกษาจากเอกสารรายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2545 เป็นภาพรวมของภาระหน้าที่ของสถาบันมหาวิทยาลัยที่มีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในการสร้างประชาชนของประเทศให้มีศักยภาพให้มีความรู้ความสามารถเทียบเท่ากับประชากรของโลก สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ทั้งความรู้ ความสามารถในทุกด้าน เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ คือ การเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545-2549) บัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จึงได้เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา ดังต่อไปนี้

1.1.2.2 องค์ประกอบการเปิดสอนบัณฑิตศึกษากลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ

อาคารและสถานที่ อาคาร คือ อาคารที่ใช้จัดการเรียนการสอน สถานที่ คือ สถานที่ในการช่วยเสริมการเรียนการสอนเพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุไปตามวัตถุประสงค์ การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่ 1 มักจะดำเนินการในอาคารเรียนรวมแห่งเดียวกัน เพราะยังมีจำนวนสาขาน้อยและจำนวนนักศึกษาไม่มาก จึงสามารถดำเนินการเรียนการสอนอยู่ในอาคารเรียนเดียวกัน

เช่น มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนบัณฑิตศึกษาใหม่ในกลุ่มมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล ส่วน รูปแบบที่ 2 เป็นรูปแบบที่คณะต่าง ๆ จัดการเรียนการสอนเอง อาคารเรียนจึงอยู่ตามคณะต่าง ๆ อาคารบัณฑิตวิทยาลัยจึงเป็นอาคารสำนักงานประสานงาน สถานที่ในการช่วยเสริมการเรียนการสอน เช่น มีห้องสมุดบัณฑิตศึกษาของแต่ละคณะพร้อมห้องคอมพิวเตอร์ และสำนักวิทยบริการของมหาวิทยาลัย เป็นแหล่งที่นิสิต-นักศึกษาใช้ค้นคว้าวิชาการและงานวิจัย สำหรับมหาวิทยาลัยเปิด เช่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมีศูนย์บริหารวิชาการประจำภาค และมีห้องสมุดประชาชนทุกจังหวัดมีมุมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชให้บริการศึกษาค้นคว้าได้ นอกจากนี้บัณฑิตวิทยาลัยทุกมหาวิทยาลัย มี Website ข้อมูลของบัณฑิตศึกษาเป็นข้อมูลของบัณฑิตวิทยาลัยไว้ให้สืบค้นได้ทุกแห่ง

พบว่า ด้านอาคารสถานที่ การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย บริการจัดที่คณะต่าง ๆ เช่น ห้องสมุดบริการคอมพิวเตอร์ ห้องสืบค้นทางวิชาการ ส่วนมหาวิทยาลัยเปิดจะมีศูนย์บริการสื่อในระดับภาคและระดับจังหวัด

1.1.2.3 การบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยของรัฐ

การบริหารจัดการทั่วไป

สภาพการบริหารจัดการในภาพรวมของบัณฑิตวิทยาลัย มีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

(1) รูปแบบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย รูปแบบการบริหารจัดการที่ได้ศึกษาวิเคราะห์มาจากเอกสารการรายงานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2545 ของมหาวิทยาลัย จำนวน 22 แห่ง มีรูปแบบ 3 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบของการรวมการบริหารจัดการที่บัณฑิตวิทยาลัย มีลักษณะการดำเนินงานดังนี้

- (1) เป็นศูนย์กลางการดำเนินการทั้งการบริหารจัดการ การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเอง
- (2) กำหนดระเบียบข้อบังคับ และเกณฑ์การดำเนินบัณฑิตศึกษา
- (3) ดำเนินการรับสมัครและคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
- (4) จัดตารางการเรียนการสอน และประเมินผลการศึกษาเอง
- (5) ควบคุม ดูแล การดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบมาตรฐานที่กำหนดไว้
- (6) เป็นศูนย์กลางการบริหารเครื่องมือเทคโนโลยีการสอนและข้อมูลวิชาการ
- (7) พัฒนาหลักสูตรเพื่อเปิดสอนสาขาวิชาใหม่เพิ่มขึ้น
- (8) ตั้งงบประมาณและควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ
- (9) รายงานการสำเร็จการศึกษาสู่สถาบัน

พบว่า มหาวิทยาลัยที่มีการบริหารบัณฑิตวิทยาลัยรูปแบบที่ 1 นี้ เป็นมหาวิทยาลัยเปิดใหม่ เพราะปริมาณงานยังไม่มาก มีสาขาวิชาเปิดสอนไม่มาก เช่น มหาวิทยาลัยในกลุ่มในกำกับรัฐบาล เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

รูปแบบที่ 2 เป็นรูปแบบของการกระจายอำนาจการบริหารจัดการให้กับคณะวิชาดำเนินการเอง มีลักษณะการดำเนินงานดังนี้

- (1) เป็นหน่วยประสานงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
- (2) กำหนดระเบียบข้อบังคับ เกณฑ์ แนวปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกันให้กับคณะต่าง ๆ

- (3) ดำเนินการรับสมัครและคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
- (4) ส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้า วิจัยให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
- (5) กำกับดูแลการดำเนินการบริหารจัดการคณะต่างๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐาน
- (6) ดำเนินการจัดสอนหลักสูตรสหสาขาวิชา
- (7) ส่งเสริมคณะและภาควิชาให้เปิดสอนสาขาวิชาใหม่เพิ่มขึ้น
- (8) พิจารณารายงานงบประมาณจากคณะต่าง ๆ เสนอต่อสถาบัน
- (9) พิจารณาผลการสำเร็จการศึกษาจากคณะต่างๆ เสนออนุมัติจากสถาบัน

มหาวิทยาลัยที่มีบัณฑิตวิทยาลัยบริหารจัดการในรูปแบบที่ 2 คือ มหาวิทยาลัยที่คณะต่าง ๆ เปิดสอนหลากหลายสาขาวิชา เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และกลุ่มสถาบันเทคโนโลยี

รูปแบบที่ 3 เป็นรูปแบบของการเน้นการให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเองจากเอกสารในหลักสูตรและสืบค้นข้อมูลเอง มีลักษณะการดำเนินงานดังนี้

- (1) มีศูนย์ประสานงาน เรียกว่า บัณฑิตศึกษา
- (2) มีคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชา บริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย
- (3) พิจารณาอนุมัติบุคคลเข้าเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
- (4) เน้นการเรียนการสอนโดยระบบทางไกล โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเอง
- (5) สื่อการสอนมีทั้ง 2 ประเภท คือ สื่อหลัก (แนวการศึกษา, ประมวลชุดวิชา) สื่อรอง (เทปเสียง, เทปวีดิทัศน์, สื่ออิเล็กทรอนิกส์)
- (6) การปรึกษาอาจารย์ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือนัดหมายตามกำหนด
- (7) มีศูนย์วิทยบริการในระดับภาคและระดับจังหวัด

(8) ติดตามและประเมินผลการศึกษา

(9) รายงานผลการศึกษาสู่มหาวิทยาลัยเพื่ออนุมัติการสำเร็จ

หน่วยงานบัณฑิตวิทยาลัยที่จัดการศึกษาในรูปแบบนี้คือ มหาวิทยาลัยเปิด ซึ่งเน้นให้นักศึกษาเรียนรู้และศึกษาค้นคว้าเองเป็นหลัก โดยใช้สื่อทางไกล ทั้งสื่อเอกสารที่จัดส่งทางไปรษณีย์ และสื่อการติดต่อทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะการสื่อสารโดยใช้ระบบ internet และ e-mail

พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย รูปแบบที่ 1 จะเป็นมหาวิทยาลัยใหม่ เช่น มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ รูปแบบที่ 2 จะเป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนมานาน เป็นมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ ส่วนรูปแบบที่ 3 เป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยเปิดที่ไม่จำกัดจำนวน เน้นการเรียนด้วยสื่อเพื่อศึกษาเอง

(2) อาจารย์สอนบัณฑิตศึกษา อาจารย์สอนระดับบัณฑิตศึกษาต้องมีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ จากที่ได้ศึกษาจากเอกสารรายงานการจัดการศึกษาบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มาแล้วนั้น มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่มีอาจารย์ที่มี คุณสมบัติพร้อมทุกคณะวิชา จึงสามารถเปิดสอนได้หลาย ๆ สาขาวิชา โดยใช้อาจารย์ของตนเอง ส่วนมหาวิทยาลัยขนาดกลางใช้อาจารย์ของตนเองของสถาบันเองเป็นส่วนใหญ่ อาจแต่งตั้งอาจารย์พิเศษมาช่วยสอนในบางรายวิชา ส่วนมหาวิทยาลัยที่เปิดใหม่ เช่น มหาวิทยาลัยในกลุ่มในกำกับรัฐบาล และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ยังต้องใช้อาจารย์จากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ มาเป็นอาจารย์พิเศษช่วยสอนและช่วยควบคุมวิทยานิพนธ์

พบว่า อาจารย์บัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยใหญ่ เป็นอาจารย์ของคณะต่าง ๆ เอง ส่วนมหาวิทยาลัยขนาดกลางและขนาดเล็กมีการใช้อาจารย์จากภายนอกมาเป็นอาจารย์พิเศษ

(3) งบประมาณการดำเนินการ งบประมาณการดำเนินการของบัณฑิตวิทยาลัย ได้มา 3 ทาง คือ งบประมาณแผ่นดิน กับงบประมาณจัดสรรจากมหาวิทยาลัยลงสู่คณะต่าง ๆ ที่ตั้ง งบประมาณค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบประมาณรายได้จากการจัดกิจกรรมทางวิชาการ ส่วนสหสาขาวิชาได้รับงบประมาณการดำเนินการจากการลงทะเบียนและการจ่ายค่าธรรมเนียมจากนักศึกษา รายได้จำนวนนี้บัณฑิตวิทยาลัยมอบให้คณะกรรมการบริหารสาขาวิชาเป็นผู้บริหารเงินเอง งบประมาณที่มาจากรายได้นั้นเกิดจากการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมทางวิชาการ การทำวิจัย การจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ เป็นต้น

พบว่า งบประมาณรายได้ของบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยได้จากงบประมาณแผ่นดิน งบประมาณจากมหาวิทยาลัยสู่คณะ งบประมาณรายได้จากการจัดกิจกรรมทางวิชาการ ถ้าเปิดสหสาขาวิชา ค่าลงทะเบียนเป็นงบดำเนินการของสหสาขาวิชานั้น ๆ

การบริหารวิชาการ

(1) ระบบการเรียนการสอน ระบบการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย มี 2 ระบบ คือ ภาคปกติ เรียนวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลาราชการ ภาคพิเศษ อาจเรียนตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์

มหาวิทยาลัย	ปีที่เปิดสอน	จำนวนปี	จำนวนคณะวิชา	จำนวนสาขาวิชา				จำนวนหลักสูตรนานาชาติ				โครงการร่วมมือ		ศูนย์นอกสถาบัน		จำนวนนักศึกษา	หมายเหตุ
				ป.เอก	ป.โท	ป.ชั้นสูง	รวม	ป.เอก	ป.โท	ป.ชั้นสูง	รวม	ในประเทศ	ต่างประเทศ	ศูนย์	วิทยาเขต		
วลัยลักษณ์	2543	3	9 (สำนักวิชา)	4	6	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	220	
แม่ฟ้าหลวง	2545	1	5 (สำนักวิชา)	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	52	
ม.เทคโนโลยีฯ ธนบุรี	2529	16	5	15	41	10	66	3	8	-	11	-	-	-	-	3266	
สถาบันเทคโนโลยีลาดกระบัง	2529	16	7	5	35	-	40	-	-	-	-	-	-	-	-	3620	
สถาบันเทคโนโลยีพระนครเหนือ	2529	16	6	6	30	-	36	-	2	-	2	-	-	-	-	3118	
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	2509	36	7	14	46	1	61	9	3	-	12	-	-	-	-	11364	
รวม				368	1191	156	1715	77	101	12	190	5	20	22	29	69415	

ที่มา : รายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2545

บัณฑิตวิทยาลัยและสถาบันของรัฐ 22 แห่ง

จากตารางที่ 16 พบว่า การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยส่วนใหญ่สามารถตอบสนองผู้เรียนได้กว้างขวาง การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยของ 22 มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีคณะวิชามากที่สุด คือ 20 คณะ และเปิดสอนสาขาวิชาที่หลากหลายที่สุด คือ 321 สาขาวิชา (ปริญญาเอก 75, ปริญญาโท 189 ประกาศนียบัตรชั้นสูง 57) รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มี 17 คณะวิชา เปิดสอน 140 สาขาวิชา (ปริญญาเอก 27, ปริญญาโท 111 ประกาศนียบัตรชั้นสูง 2) อันดับต่อมาคือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีคณะวิชา 16 คณะ เปิดสอน 153 สาขาวิชา (ปริญญาเอก 38, ปริญญาโท 92 ประกาศนียบัตรชั้นสูง 23) รวมหลักสูตรที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้ง 22 แห่งนี้ มี 1715 สาขาวิชา (ปริญญาเอก 368, ปริญญาโท 1191 ประกาศนียบัตรชั้นสูง 156) สำหรับหลักสูตรนานาชาติ รวมทั้งหมด 190 สาขาวิชา (ปริญญาเอก 77, ปริญญาโท 101 ประกาศนียบัตรชั้นสูง 12) รวมจำนวนนิสิตนักศึกษาทั้งหมดทุกระดับ 69415 คน มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติได้มากที่สุดตามลำดับดังนี้ มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 90: 25: 12 ตามลำดับ

การนำเสนอผลการศึกษาวิเคราะห์ในภาพรวมการบริหารจัดการของกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐจากเอกสารรายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2545 ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ 5 กลุ่ม ในเชิงเปรียบเทียบ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 17 กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา

กิจกรรม	มหาวิทยาลัย กลุ่มขนาดใหญ่	มหาวิทยาลัย กลุ่มขนาด กลาง	มหาวิทยาลัย ไม่จำกัด จำนวน	มหาวิทยาลัย ในกำกับของ รัฐ	มหาวิทยาลัยเฉพาะ ทาง
การบริหารจัดการ การศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา	จุฬา, ธรรมศาสตร์, มหิดล, ขอนแก่น, สงขลา, ศิลปากร, เกษตร, เชียงใหม่	นครสวรรค์, บูรพา, ทักษิณ, มหาสารคาม, แม่โจ้, อุบลฯ	ม.สุโขทัย- ธรรมศาสตร์ราช	ม.เทคโนโลยี ธนบุรี, เทคโนโลยี สุรนารี, วลัยลักษณ์, แม่ฟ้าหลวง	สถาบันเทคโนโลยี ลาดกระบัง, พระนคร เหนือ, พัฒนาบริหารฯ
ปีที่เปิดสอน	2515-2545	2520-2545	2539-2545	2539-2545	2509-2545
จำนวนปีที่เปิดสอน	20-30	6-25	10	1-6	16-36
จำนวนคณะวิชา	9-20	4-14	6	5-9	5-7
จำนวนสาขาวิชา	56-321	12-55	14	1-45	36-66
ป.เอก	7-75	1-10	-	4-21	5-15
ป.โท	46-189	11-45	14	1-22	30-46
ป.บัณฑิต	2-57	1-2	-	2	1
จำนวนหลักสูตร					
นานาชาติ	2-90	1-6	-	-	2-12
ป.เอก	1-33	3-4	-	-	3-9
ป.โท	1-46	2-3	-	-	2-8
ป.บัณฑิต	11	1	-	-	-
โครงการร่วมมือ					
ในประเทศ	1-4	-	-	-	-
ต่างประเทศ	1-8	-	-	-	-
ศูนย์นอกสถาบัน	-	1-12	9	-	-
วิทยาเขต	1-4	1	-	-	-
จำนวนนักศึกษา	2056-10470	245-3371	4600	52-220	3118-11364
รวมจำนวนนักศึกษา	35505	7520	4600	422	21368

ที่มา : รายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2545
บัณฑิตวิทยาลัยและสถาบันของรัฐ 22 แห่ง

จากตารางที่ 17 ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารพบว่า การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา
ของกลุ่มมหาวิทยาลัย แล้วได้แบ่งเป็น 5 กลุ่มย่อย ๆ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ เป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยเก่าแก่ (จากตาราง 16) เปิดสอนมา 20-30 ปี จำนวนคณะวิชามีตั้งแต่ 9-20 คณะ สามารถเปิดสอนได้กว้างขวางหลากหลายสาขาวิชา ตอบสนองแก่ผู้เรียนได้หลากหลายสาขาวิชาชีพ มีทั้งหลักสูตรนานาชาติให้เลือกเรียนได้ มีโครงการร่วมมือระหว่างประเทศ นอกจากนั้นยังมีวิทยาเขตเปิดสอนบัณฑิตศึกษานอกสถาบันอีกด้วย

กลุ่มที่ 2 กลุ่มมหาวิทยาลัยขนาดกลาง เป็นกลุ่มที่แยกตัวไปจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเดิม มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เปิดสอนมาเป็นเวลา 6-25 ปี จำนวนสาขาวิชา 12-25 สาขา มีหลักสูตรนานาชาติให้เลือกเรียน และยังมีเปิดวิทยาเขตเพื่อสนองผู้เรียนได้กว้างขวาง

กลุ่มที่ 3 กลุ่มมหาวิทยาลัยที่ไม่จำกัดจำนวน เป็นมหาวิทยาลัยเปิด ในที่นี้คือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เปิดสอนบัณฑิตศึกษามาแล้ว 10 ปี คณะวิชา 6 คณะ สาขาที่เปิดสอนเพียง 6 สาขาวิชา มีศูนย์บริการเปิดสอนนอกสถาบัน 9 ศูนย์ในต่างจังหวัด ยังไม่มีหลักสูตรนานาชาติและโครงการร่วมมือกับสถาบันอื่น ๆ

กลุ่มที่ 4 กลุ่มมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เป็นกลุ่มที่เป็นมหาวิทยาลัยที่มีอิสระในการบริหารตนเอง มี 3 แห่ง (จากตาราง) เปิดสอนมาตั้งแต่ 1-6 ปี มีคณะวิชา 5-9 คณะ เปิดสอน 1-45 สาขาวิชา ยังไม่เปิดหลักสูตรนานาชาติ ยังไม่มีโครงการร่วมมือใด ๆ และไม่มีวิทยาเขตนอกสถาบัน

กลุ่มที่ 5 กลุ่มมหาวิทยาลัยเฉพาะทาง เป็นมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนเฉพาะทางด้าน การช่างและวิศวกรรม เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาเป็นเวลา 16-36 ปี คณะวิชาตั้งแต่ 5-7 คณะ สาขาที่เปิดสอนตั้งแต่ 36-66 สาขาวิชา มีหลักสูตรนานาชาติเปิดเป็นทางเลือกให้ผู้เรียน ยังไม่มีโครงการร่วมมือกับสถาบันอื่น และไม่มีการเปิดสอนตามศูนย์และวิทยาเขตนอกสถาบัน

กลุ่มวิชาที่เปิดสอน

(1) กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มวิชาในกลุ่มนี้คือ กลุ่มวิชาในคณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะจิตวิทยา

(2) กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ กลุ่มวิชาที่อยู่ในคณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ คณะอุตสาหกรรมเกษตร คณะสิ่งแวดล้อม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

(3) กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ วิชาที่อยู่ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะอักษรศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์ คณะบัญชี คณะนิเทศศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะประชากรศาสตร์ คณะนิติศาสตร์

(4) กลุ่มการศึกษา ได้แก่ กลุ่มวิชาในคณะครุศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์

(5) กลุ่มหลักสูตรนานาชาติ เป็นหลักสูตรที่เปิดเป็นภาษาอังกฤษ และเปิดรับนักศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศ เป็นหลักสูตรทางการแพทย์ พยาบาล วิทยาศาสตร์ เกษศาสตร์ และเกษตรศาสตร์

(3) แผนการเรียนการสอน จากการศึกษาและวิเคราะห์พบว่า แผนการเรียนการสอนของกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ เปิดโอกาสกว้างให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความประสงค์ของผู้เรียน ได้ดังนี้

- (1) ระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต
- (2) ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต
- (3) ระดับปริญญาโท ตลอดหลักสูตรศึกษาไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต มี 2 แผน

ตารางที่ 18 แผนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา (ระดับปริญญาโท) มหาวิทยาลัยของรัฐ

แผน ก	แผน ข
แผน ก (1) ทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต	เน้นการศึกษาวិชาการ โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ 32 หน่วยกิต แต่ต้องศึกษาอิสระ (IS) ไม่น้อยกว่า 3 – 6 หน่วยกิต
แผน ก (2) ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต และศึกษารายวิชา ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต	

จากตารางที่ 18 ผู้วิจัยค้นพบว่าแผนการเรียนระดับปริญญาโทของกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐมีให้เลือกเรียนได้ทั้ง 2 แผน เพื่อเป็นทางเลือกที่เปิดกว้างให้ผู้เรียนเลือกตามความต้องการ โดยแผน ก เปิดโอกาสให้แก่ผู้เรียนที่ทำงานประจำในเวลาราชการ ส่วนแผน ข เป็นแผนรองรับคนหนุ่มสาวที่สำเร็จปริญญาตรีมาใหม่ ๆ

(4) ระดับปริญญาเอก การศึกษาระดับปริญญาเอก มี 2 แบบ ดังนี้

ตารางที่ 19 แผนการเรียนการสอนระดับปริญญาเอก บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ

แบบ 1	แบบ 2
<p>เน้นการทำวิทยานิพนธ์ อาจเรียนวิชาเพิ่มโดยไม่นับหน่วยกิต มี 2 แบบ</p> <p>แบบ 1 (1) ผู้สำเร็จปริญญาตรี หรือ ป.บัณฑิต ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต</p> <p>แบบ 1 (2) ผู้สำเร็จปริญญาโท หรือ ประกาศนียบัตรชั้นสูง ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต</p>	<p>เน้นการทำวิทยานิพนธ์ และศึกษารายวิชา ดังนี้</p> <p>แบบ 2 (1) ผู้สำเร็จปริญญาตรี หรือ ประกาศนียบัตรบัณฑิต ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และศึกษารายวิชา ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต</p> <p>แบบ 2 (2) ผู้สำเร็จปริญญาโท หรือ ประกาศนียบัตรชั้นสูง ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และศึกษารายวิชา ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต</p>

(4) ระยะเวลาการศึกษา

1. ปริญญาโท ไม่เกิน 5 ปี
2. ปริญญาเอก - ผู้สำเร็จปริญญาตรี หรือประกาศนียบัตรบัณฑิต ไม่เกิน 8 ปี
- ผู้สำเร็จปริญญาโท หรือประกาศนียบัตรชั้นสูง ไม่เกิน 5 ปี

จากตารางที่ 18 ค้นพบว่า แผนการเรียนการสอนระดับปริญญาเอก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยของรัฐมี 2 รูปแบบ คือ ผู้มีวุฒิปริญญาตรีก็สามารถศึกษาต่อระดับปริญญาเอกได้โดยใช้เวลาเรียนไม่เกิน 8 ปี ส่วนผู้มีวุฒิปริญญาโทเข้าศึกษาต่อได้โดยใช้เวลาไม่เกิน 5 ปี

1.1.2.4 การพัฒนาบุคลากรบัณฑิตวิทยาลัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ

การพัฒนาบุคลากร บุคลากรของบัณฑิตวิทยาลัย หมายถึง คณาจารย์ที่สอนบัณฑิตศึกษา อาจารย์ในคณะกรรมการสำนักงานบัณฑิตศึกษาและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้ส่งเสริมเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับระเบียบการปฏิบัติงานในสำนักงานและส่งเข้าฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับงานในสำนักงานเสมอ และได้ส่งเสริมให้อาจารย์เข้าฝึกอบรมและประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับ

งานบัณฑิตศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยในกลุ่มเทคโนโลยี บัณฑิตวิทยาลัยได้ตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาอาจารย์ โดยส่งไปศึกษาต่อระดับปริญญาเอกตามสาขาที่บัณฑิตวิทยาลัยต้องการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มขึ้น และมหาวิทยาลัยในกลุ่มระดับกลาง เช่น มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยทักษิณ ได้ตั้งกองทุนพัฒนาอาจารย์ตามสาขาที่ขาดแคลนเพื่อจัดโครงการเปิดสอนเพิ่มขึ้น

1.1.2.5 การวิจัยของบัณฑิตศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยของรัฐ

การวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย เนื่องจากบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ขนาดกลาง หรือขนาดเล็กก็เช่นกัน ได้กำหนดให้ทำวิจัยเป็นการทำวิทยานิพนธ์เพื่อให้สำเร็จการศึกษาเพื่อรับปริญญา ขณะเดียวกันก็มีมหาวิทยาลัยใหญ่ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และอื่น ๆ ได้ขยายวงการทำวิจัยเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก ทางด้านการแพทย์ พยาบาล สาธารณสุข สังคมวิทยา ทางด้านการเกษตรตามหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อร่วมมือกันในการวิจัยเพื่อพัฒนางานในหน่วยงานนั้น ในกลุ่มมหาวิทยาลัยเฉพาะทางด้านการช่าง วิศวกรรม และด้านเครื่องยนต์ ได้ทำการวิจัยร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาหน่วยงานและหาทุนสนับสนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยเกือบทุกแห่งได้ตั้งกองทุนช่วยเหลือให้กับคณาจารย์และนักศึกษาทำวิจัยอีกด้วย

1.1.2.6 การบริการทางวิชาการของบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยของรัฐ

(1) งานบริการสังคม บัณฑิตวิทยาลัยมีหน้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การให้บริการวิชาการแก่สังคม บัณฑิตวิทยาลัยส่วนใหญ่ได้ทำหน้าที่นี้มาตลอด โดยเฉพาะในกลุ่มมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ เช่น จุฬาลงกรณ์มีการจัดประชุมสัมมนาวิชาการระดับนานาชาติทุกปี เพื่อเปิดโอกาสให้นักวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศมาแสดงผลงานทางวิชาการ เช่น งานวิจัยมหาวิทยาลัยมหิดลมีการจัดประชุมแสดงผลงานการค้นพบและงานวิจัยด้านการแพทย์ระดับนานาชาติและมอบรางวัลดีเด่นทางด้านการศึกษาในระดับโลก กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมีการจัดประกวดผลงานประดิษฐ์เครื่องกลแล้วนำมาเผยแพร่สู่สังคม ส่วนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้จัดฝึกอบรมหลักสูตรสาขาวิชาชีพพระดับสูงให้กับสังคมเสมอ เช่น หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับสูง หลักสูตรบัญชีระดับสูงสำหรับนักบัญชี เป็นต้น

(2) งานสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยทุกแห่งมี Website ให้ผู้สนใจที่จะศึกษาข้อมูลบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการรับสมัครในปีการศึกษา แต่ละปี นอกจากนั้นยังเป็นศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับผลงานวิจัย เช่น ศูนย์ข้อมูลบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยมหิดล มี Website ทางการศึกษาสำหรับนักศึกษานานาชาติ และสำหรับชาวต่างประเทศที่ต้องการศึกษาข้อมูลทางการแพทย์ด้วย

1.1.2.7 หลักสูตรนานาชาติของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยของรัฐ

(1) หลักสูตรนานาชาติ หลักสูตรนานาชาติ เป็นหลักสูตรที่เปิดสอนโดยใช้ภาษา นานาชาติ คือ ภาษาอังกฤษเป็นสื่อเพื่อสอนนักศึกษาซึ่งมาจากในประเทศ หรือต่างประเทศ เป็นการแสดงถึงศักยภาพของสถาบันในการพัฒนาตนเองสู่ระดับนานาชาติ เพื่อพัฒนาสถาบันสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ มหาวิทยาลัยเก่าแก่ในกลุ่มที่ 1 เปิดหลักสูตรนานาชาติจำนวนมาก ทั้งระดับปริญญาเอก ปริญญาโท และประกาศนียบัตรชั้นสูง

มหาวิทยาลัยของรัฐที่เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวนหลักสูตรที่เปิดสอนคือ 90, 25, 12, 10, 7, 4 และ 3 ตามลำดับ มหาวิทยาลัยระดับกลาง เช่น มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จำนวน 6, 5, 1 ตามลำดับ ในกลุ่มมหาวิทยาลัยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยี เช่น สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ จำนวน 12, 11, 2 ตามลำดับ เป็นต้น

(2) โครงการร่วมมือกับสถาบันอื่น โครงการร่วมมือกับสถาบันอื่น เพื่อผลิตบัณฑิตศึกษานั้น มหาวิทยาลัยที่โดดเด่นในโครงการนี้คือ มหาวิทยาลัยมหิดล มีโครงการร่วมมือดังนี้

- ความร่วมมือกับ The University of New South Wales ในการผลิตบัณฑิตในสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

- Illinois University ในการผลิตนักศึกษาระดับปริญญาเอก

- Arizona University ในการฝึกงานของนักศึกษาเกี่ยวกับวิจัยร่วมกัน

- Western Ontario, Canada ในการวิจัยด้านสรีรวิทยา

- National Institute of Health, USA ด้านการศึกษาเฉพาะทางเกี่ยวกับมะเร็ง

นอกจากนี้ยังมีมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีโครงการร่วมทางด้าน การพัฒนาชนบทกับประเทศในกลุ่มเอเชีย และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีโครงการร่วมกับประเทศด้านการแพทย์ พยาบาล และสิ่งแวดล้อม โครงการร่วมมือของบัณฑิตวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นกิจการด้านการแพทย์ พยาบาล และฝึกงานด้านการแพทย์ และการวิจัยร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศและต่างประเทศ

1.1.2.8 การทำนุบำรุงศาสนา ศิลป และวัฒนธรรมของบัณฑิตวิทยาลัย

งานศิลปวัฒนธรรม ในรายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ รายงานโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับงานศิลปวัฒนธรรมยังไม่มีแห่งใดที่มีโครงการปฏิบัติงานด้านนี้ที่ชัดเจน มีการรักษาศิลปวัฒนธรรมที่ปฏิบัติกันตามประเพณีของทุกปี

อยู่ 2 อย่าง คือ การต้อนรับนิสิต-นักศึกษารุ่นใหม่ และการเข้าร่วมพิธีไหว้ครูประจำปีปฏิบัติตามประเพณีนี้เท่านั้น

1.1.2.9 การประกันคุณภาพบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ

การประกันคุณภาพ บัณฑิตวิทยาลัยทุกแห่งมีเอกสารคู่มือการประกันคุณภาพบัณฑิตศึกษาของตนเอง เพื่อปฏิบัติตามนโยบายการประกันคุณภาพภายใต้พระราช-บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 มหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีรูปแบบการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยในส่วนที่เป็นบัณฑิตศึกษา เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีระบบประกันคุณภาพขององค์การ เรียกว่า CU-ZA 84 มหาวิทยาลัยมหิดลใช้ระบบ ISO 9002 ประกันคุณภาพบัณฑิตศึกษา จากภาพโดยรวมแล้วบัณฑิตวิทยาลัยมีการประกันคุณภาพบัณฑิตศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ

1.1.2.10 ความเป็นเลิศทางวิชาการ ของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยของรัฐ

ผู้วิจัยค้นพบว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยของรัฐ ประกอบด้วย 3 อย่าง ประการแรก คือ ใช้การวิจัยเป็นกลไกในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดความเป็นเลิศ ประการที่ 2 คือการสร้างนักวิจัยและนักวิชาการช่วยพัฒนาประเทศ ประการที่ 3 คือการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการและเทคโนโลยีให้ก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาชาติ เหล่านี้จะก่อให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อเข้าสู่การแข่งขันกับนานาชาติ

จากการศึกษาเอกสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยของรัฐทั้ง 22 แห่ง สามารถสรุปประเด็นทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน การบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. บัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยสามารถเปิดสอนได้หลากหลายสาขาวิชา เพราะคณะต่าง ๆ มีคณาจารย์พร้อม	1. มีการแข่งขันเพื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยสูง แต่มีผู้เข้าเรียนได้น้อย
2. มหาวิทยาลัยมีชื่อเสียงทางด้านวิชาการมานาน ทำให้มีผู้ต้องการมาเข้าศึกษามาก	2. เกิดการเหลื่อมล้ำในสังคมในเรื่องการเปรียบเทียบชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยของผู้เรียน
3. มีแผนการเรียนให้เลือกรเรียนทั้งแผน ก และแผน ข ให้ผู้เรียนเลือกรเรียนได้ตามความต้องการ	3. มีค่าใช้จ่ายในการศึกษาสูง ผู้ที่สามารถศึกษาในมหาวิทยาลัยได้มักจะมีฐานะการเงินดี

จุดแข็ง	จุดอ่อน
4. มีหลักสูตรนานาชาติให้ผู้เรียนได้ทั้งนักศึกษาไทยและต่างประเทศ	4. การศึกษาภาคพิเศษต้องใช้ค่าลงทุนสูงมากกว่าภาคปกติ จึงเป็นอุปสรรคแก่ผู้ที่มีรายได้ต่ำ
5. มีโครงการร่วมมือกับต่างประเทศ ทั้งการแลกเปลี่ยน การฝึกงาน และศึกษาต่อระดับปริญญาสูงขึ้น	5. การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ถ้าผู้เรียนบริหารจัดการตนเองไม่เป็น จะสำเร็จได้ยาก
6. มีระบบการเรียนโดยใช้ IT ช่วยการศึกษาค้นคว้าพร้อมมากกว่า	6. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ขาดความสนิทสนม เพราะเป็นระบบการศึกษาที่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่
7. มีงบประมาณสนับสนุนทั้งทุนการศึกษาและการวิจัย	
8. มีงบประมาณส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทั้งภายในประเทศและการศึกษาดูงานต่างประเทศ	
9. ให้การบริการวิชาการแก่สังคมทั้งภายในและภายนอกในเรื่องการฝึกอบรมแก่ภาครัฐและเอกชน	
10. มี Website เป็นศูนย์ศึกษาค้นคว้าแก่นักศึกษาและผู้สนใจอื่น ๆ	

1.2 ผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

การศึกษาสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้ เป็นการศึกษาสภาพการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา และสภาพการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยจากเอกสารรายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2545 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคเหนือตอนล่าง 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำข้อมูลการบริหารจัดการภายในและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและเป็นอุปสรรคต่อการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการร่วมกันของภูมิภาคในภาคเหนือตอนล่าง จึงต้องทำการศึกษาวิเคราะห์เจาะลึกในเรื่องนี้

ต่อไปนี้เป็นารายงานการศึกษาวิเคราะห์การบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่างของแต่ละแห่งเป็นรูปแบบการเปรียบเทียบและสรุปเป็นภาพรวมดังต่อไปนี้

จากการศึกษาวิเคราะห์สภาพการเปิดสอนและการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 4 แห่ง ผู้วิจัยขอเสนอในเชิงเปรียบเทียบในเรื่องดังต่อไปนี้

1.2.1 ทิศทางของบัณฑิตวิทยาลัย (นโยบาย/ปรัชญา/วิสัยทัศน์/พันธกิจ)

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบทิศทางของบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ระดับสูง โดยเน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น	เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อทำหน้าที่สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งศึกษาวิชาชีพชั้นสูงและวิจัย ค้นคว้าความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาคนและท้องถิ่นตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ	เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ระดับสูงเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา	เป็นศูนย์ประสานงานกับคณะวิชาในการผลิตบัณฑิตศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ระดับสูงนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น

จากตารางที่ 21 ทิศทางของการจัดการศึกษาบัณฑิตศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 4 แห่ง มีนโยบายสนับสนุนให้เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อทำหน้าที่ตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาท้องถิ่นเพื่อผลิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยเน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

1.2.2 องค์ประกอบการเปิดสอนบัณฑิตศึกษา

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบองค์ประกอบการเปิดสอนบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
สำนักงานและห้องเรียน บัณฑิตศึกษาอยู่ในอาคารเรียนรวม มีห้องสมุดบัณฑิตศึกษา เอง มีศูนย์คอมพิวเตอร์ ให้บริการ มี Website ให้สืบค้น ข้อมูล ใช้สำนักวิทยบริการ เป็นแหล่งศึกษา ไม่มีห้องปฏิบัติการทาง วิทยาศาสตร์	ใช้อาคารเรียนรวมเป็น อาคารดำเนินการ ประกอบด้วย สำนักงานบัณฑิตศึกษา ห้องเรียน ห้องสมุดบัณฑิตศึกษา ห้องคอมพิวเตอร์ มี Website ของ บัณฑิตศึกษา สำนักวิทยบริการเป็น แหล่งศึกษาค้นคว้า ไม่มีห้องปฏิบัติการทาง วิทยาศาสตร์	ใช้อาคารเรียนรวม ดำเนินการ ประกอบด้วย สำนักงานบัณฑิตศึกษา ห้องเรียน ห้องสมุดบัณฑิตศึกษา ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องบริการเครื่องมือ เทคโนโลยี มี Website ของบัณฑิต วิทยาลัยเอง ไม่มีห้องปฏิบัติการทาง วิทยาศาสตร์	มีอาคารบัณฑิตศึกษา เป็นเอกเทศ ประกอบด้วย ห้องสำนักงาน บัณฑิตศึกษา ห้องเรียน ห้องสมุดบัณฑิตศึกษา ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องประชุมเล็ก สำหรับ คณะกรรมการ บัณฑิตศึกษา ห้องบริการอุปกรณ์ เทคโนโลยีการสอน มี Website ของ บัณฑิตศึกษา ไม่มีห้องปฏิบัติการทาง วิทยาศาสตร์

จากตารางที่ 22 พบว่า องค์ประกอบของการเปิดสอนบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย
สิ่งต่อไปนี้ อาคารสำนักงาน อาคารเรียน แหล่งศึกษาค้นคว้าและสืบค้นงานวิจัยและวิชาการ
ศูนย์บริการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน องค์ประกอบเหล่านี้ทางมหาวิทยาลัยได้
จัดสรรอาคารดำเนินการให้ และมีงบประมาณในการบริหารจัดการเบื้องต้น เพื่อจัดหาเอกสารตำรา
ค้นคว้างานวิจัยช่วยในการจัดตั้งห้องสมุดสำหรับบัณฑิตศึกษา ศูนย์คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูลทาง
อินเทอร์เน็ต ยังมีสำนักวิทยบริการเป็นแหล่งค้นคว้าได้อีก องค์ประกอบเหล่านี้ทางสถาบันได้ให้
การสนับสนุนและลงทุนให้ในตอนเริ่มต้น หลังจากเปิดดำเนินการได้แล้วจึงให้พึ่งตนเอง

1.2.3 การบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
<p>การบริหารทั่วไป</p> <p>รูปแบบการบริหารเป็นรูปแบบที่ 2 คือ ให้คณะวิชาจัดการเรียนการสอนเอง โดยมีคณะกรรมการสาขาวิชารับผิดชอบ อาจารย์ผู้สอนมีทั้งอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ</p> <p>งบประมาณได้มาจากค่าลงทะเบียนและค่าธรรมเนียมเป็นการเลี้ยงตัวเอง</p>	<p>การบริหารทั่วไป</p> <p>รูปแบบการบริหารเป็นรูปแบบที่ 2 คือ ให้คณะวิชาจัดการเรียนการสอนเอง โดยคณะกรรมการสาขาวิชารับผิดชอบ อาจารย์ผู้สอนมีทั้งอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ</p> <p>งบประมาณดำเนินการมาจากค่าลงทะเบียนและค่าธรรมเนียม เป็นการเลี้ยงตัวเอง</p>	<p>การบริหารทั่วไป</p> <p>รูปแบบการบริหารเป็นรูปแบบที่ 2 คณะวิชาจัดการเรียนการสอนเอง โดยมีคณะกรรมการสาขาวิชารับผิดชอบ อาจารย์ผู้สอนมีทั้งอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษจากท้องถิ่น</p> <p>งบประมาณได้มาจากค่าลงทะเบียนและค่าธรรมเนียม เป็นการเลี้ยงตัวเอง</p>	<p>การบริหารทั่วไป</p> <p>รูปแบบการบริหารเป็นรูปแบบที่ 2 คณะวิชาจัดการเรียนการสอน โดยมีกรรมการสาขาวิชาเป็นผู้รับผิดชอบ อาจารย์ผู้สอนมีทั้งอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ</p> <p>งบประมาณดำเนินการได้มาจากค่าลงทะเบียนและค่าธรรมเนียม เป็นการใช้งบประมาณแบบเลี้ยงตนเอง</p>
<p>การบริหารวิชาการ</p> <p>เปิดสอนบัณฑิตศึกษาปี พ.ศ. 2541 ดำเนินการมาได้ 5 ปี</p> <p>มีคณะวิชาอยู่ 4 คณะ เปิดสอนได้ 3 สาขาวิชา คือ</p> <p>ป.บัณฑิตวิชาชีพครู การบริหารการศึกษา หลักสูตรและการสอน</p>	<p>การบริหารวิชาการ</p> <p>เริ่มเปิดสอนปี พ.ศ. 2541 ดำเนินการมาแล้ว 5 ปี</p> <p>มีคณะวิชา 6 คณะ เปิดสอนได้ในกลุ่มวิชาการศึกษา 2 สาขาวิชา คือ</p> <p>การบริหารการศึกษา หลักสูตรการสอน กลุ่มวิชาศิลปศาสตร์ 1 สาขา คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนา</p>	<p>การบริหารวิชาการ</p> <p>เปิดสอนบัณฑิตศึกษาปี พ.ศ. 2543 ดำเนินการมาได้ 3 ปี</p> <p>มีคณะวิชา 5 คณะ เปิดสอนในกลุ่มวิชาครุศาสตร์ 2 สาขาวิชาคือ</p> <p>ป.บัณฑิตวิชาชีพครู หลักสูตรและการสอน</p>	<p>การบริหารวิชาการ</p> <p>เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาปี พ.ศ. 2541 ดำเนินการมาได้ 5 ปี</p> <p>มีคณะวิชา 5 คณะ เปิดสอนในกลุ่มวิชาต่อไปนี้</p> <p>ครุศาสตร์ 3 สาขาวิชา คือ</p> <p>ป.บัณฑิตวิชาชีพครู การบริหารการศึกษา วิทยาศาสตร์ศึกษา ศิลปศาสตร์ 1 สาขาวิชา คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนา</p>

มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม
แผนการสอนใช้ แผน ก (2) ทั้งภาคปกติและภาค พิเศษ	แผนการเรียนการสอน ใช้แผน ก (2) เท่านั้น	แผนการเรียน แผน ก (2) โดยกำหนดให้ทำ วิทยานิพนธ์เพื่อการ สำเร็จการศึกษา	แผนการเรียนการสอน แผน ก (2) โดยเน้นให้ นักศึกษาทุกคนทำ วิทยานิพนธ์เพื่อการ สำเร็จการศึกษา
การบริหารวิชาการ มีศูนย์เปิดสอน บัณฑิตศึกษา 1 แห่ง ที่ จังหวัดชัยนาท มีนักศึกษปัจจุบัน จำนวน 281 คน	การบริหารวิชาการ ไม่มีศูนย์เปิดสอน บัณฑิตศึกษานอกสถาบัน มีจำนวนนักศึกษใน ปัจจุบัน 87 คน	การบริหารวิชาการ ไม่มีศูนย์เปิดสอน บัณฑิตศึกษานอกสถาบัน มีจำนวนนักศึกษใน ปัจจุบัน 58 คน	การบริหารวิชาการ ไม่มีศูนย์เปิดสอน บัณฑิตศึกษานอกสถาบัน จำนวนนักศึกษใน ปัจจุบัน 144 คน

จากตารางที่ 23 การบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย จากการศึกษาเอกสารรายงาน การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2545 ของ 4 สถาบัน สรุปได้จากโครงสร้างและ รูปแบบการบริหารจัดการแล้วเป็นรูปแบบที่ 2 คือ บัณฑิตวิทยาลัยเป็นหน่วยงานประสานงานการ บริหารจัดการกับคณะที่เปิดสอนสาขาวิชาต่าง ๆ โดยมีคณะกรรมการประจำสาขาวิชาสังกัดคณะ ดำเนินการในการกำหนดอาจารย์ผู้สอน การจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการศึกษา แล้ว นำเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อพิจารณาการสำเร็จการศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติหลักการและวิธีการนี้ได้ปฏิบัติไปในแนวเดียวกัน เพราะ เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้คณะต่าง ๆ เติบโต บัณฑิตวิทยาลัยทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน และกำกับดูแลเท่านั้น

การบริหารวิชาการ การเปิดสอนเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 พบว่า เปิดสอนระดับ บัณฑิตศึกษา มีอยู่ 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เริ่มเปิดสอนปี พ.ศ. 2543 เปิด สอนได้ในกลุ่มวิชาซ้ำ ๆ กัน คือ กลุ่มวิชาการศึกษาในคณะครุศาสตร์ คือ สาขาการบริหารการศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา และประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ในกลุ่มวิชา ศิลปศาสตร์ คือ สาขาวิทยุทัศนศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ ส่วนในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยัง ขาดศักยภาพในการเปิดสอน การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มนี้จึงไม่ สามารถตอบสนองสังคมได้อย่างกว้างขวางและไม่สนองยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ประเทศ

แผนการเรียนใช้แผน ก (2) ตามนโยบายของคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย ราชภัฏ ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดการการศึกษาภาคพิเศษ เพราะผู้เรียนจะเป็นกลุ่มของผู้ที่ทำงานอยู่

แล้ว ต้องการศึกษาคือเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้และวิชาการระดับสูง เพื่อกลับไปเป็นผู้นำทางวิชาการ และผู้บริหารที่มีศักยภาพสูงขึ้น การศึกษานี้เน้นการทำวิจัยเพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำวิจัยได้ เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่กลับไปพัฒนางานของตนและนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นได้จริง มีการเปิดศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานอกสถาบัน เช่น บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เปิดศูนย์การเรียนที่จังหวัดชัยนาท ส่วนอีก 3 แห่ง ไม่มีศูนย์การเรียนนอกสถาบัน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 ถึงปีการศึกษา 2546 ได้เปิดสอนสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 24 แสดงสภาพการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

ปีการศึกษา 2541 – 2546

มหาวิทยาลัย ราชภัฏ	หลักสูตร					รวม จำนวน สาขาวิชา ที่เปิดสอน
	ครุศาสตร์มหาบัณฑิต				ศิลปศาสตร์ มหาบัณฑิต	
	1 ป.บัณฑิต วิชาชีพครู	2 การบริหาร การศึกษา	3 วิทยาศาสตร์ ศึกษา	4 หลักสูตรและ การสอน	1 ยุทธศาสตร์ การพัฒนา	
นครสวรรค์	✓	✓		✓		3
กำแพงเพชร		✓		✓	✓	3
เพชรบูรณ์	✓			✓		2
พิจิตรสงคราม	✓	✓	✓	✓	✓	5

ที่มา : รายงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่มนโยบายและพัฒนาสถาบัน

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา 2545

จากตารางที่ 24 พบว่า การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีจำนวนตั้งแต่ 2-5 สาขาวิชา เปิดสอนได้มากที่สุด 5 สาขาวิชา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิจิตรสงคราม เปิดสอนได้ 3 สาขาวิชา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ กำแพงเพชร ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์เปิดสอนได้เพียง 2 สาขาวิชา ซึ่งยังถือว่าไม่หลากหลาย ซึ่งยังตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้น้อยอยู่

1.2.4 การพัฒนาบุคลากรบัณฑิตศึกษา

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบการพัฒนาบุคลากรบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ไม่มีรายงานเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรเข้าฝึกอบรม หรือศึกษาดูงานทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ	สนับสนุนให้อาจารย์บัณฑิตศึกษาเข้าร่วมประชุมสัมมนางานบัณฑิตศึกษาในประเทศ	ไม่มีรายงานการสนับสนุนให้อาจารย์และบุคลากรไปเข้าฝึกอบรมงานบัณฑิตศึกษา	สนับสนุนให้อาจารย์เข้าร่วมประชุมสัมมนางานบัณฑิตศึกษาในประเทศ สนับสนุนเจ้าหน้าที่เข้าฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์เพิ่มทักษะการทำงาน
	ไม่มีแผนงานการพัฒนากรเพื่อเพิ่มวุฒิสูงขึ้น	ไม่มีโครงการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม	ไม่มีโครงการพัฒนาอาจารย์อย่างเป็นทางการ

จากตารางที่ 25 พบว่า การพัฒนาบุคลากรของบัณฑิตวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง มีเพียงการส่งเสริมให้อาจารย์บัณฑิตศึกษาเข้าฝึกอบรมงานเกี่ยวกับบัณฑิตศึกษา และส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่สำนักงานเข้าร่วมฝึกอบรมเพิ่มความรู้และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เป็นครั้งคราว ไม่มีรายงานเกี่ยวกับโครงการศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ไม่มีโครงการสนับสนุนให้อาจารย์และเจ้าหน้าที่ไปศึกษาต่อเพื่อเพิ่มคุณวุฒิสูงขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.2.5 การวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบการวิจัยของบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิจิตรสงคราม
เน้นการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อจบการศึกษา	เน้นการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อการสำเร็จการศึกษา	เน้นการวิจัยเพื่อทำ วิทยานิพนธ์ให้เป็นเกณฑ์ สำเร็จการศึกษา	กำหนดให้นักศึกษาทุก คนทำวิทยานิพนธ์เพื่อ สำเร็จการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา
นักศึกษาทำวิจัยตาม ความสนใจของตนตาม สาขาวิชาที่ศึกษา	การวิจัยอยู่ในวงแคบ ตามศาสตร์ของผู้เรียน ตามสาขาที่ศึกษา และ ความสนใจของผู้เรียน	วิจัยตามความสนใจของ นักศึกษาในสาขาวิชาที่ เรียน เพื่อนำไปปรับปรุง งานในหน่วยงานที่ตน สังกัดอยู่	การทำวิจัยเป็นไปตาม ความสนใจของนักศึกษา การวิจัยอยู่ในวงแคบ เฉพาะในกลุ่มวิชาครู ศาสตร์และกลุ่มวิชาศิลป ศาสตร์
ทำวิจัยเพื่อนำไป ประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในที่ ทำงาน	การวิจัยไม่ครอบคลุม ถึงกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี	การวิจัยไม่ครอบคลุม ถึงสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	การวิจัยไม่ครอบคลุม ในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
ไม่มีสำนักวิจัยเป็นของ บัณฑิตวิทยาลัย	ไม่มีสำนักวิจัยของ บัณฑิตวิทยาลัย	ไม่มีศูนย์วิจัยของ บัณฑิตวิทยาลัย	ไม่มีสำนักวิจัยหรือ ศูนย์วิจัยของบัณฑิต วิทยาลัยเอง

จากตารางที่ 26 การวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย พบว่า บัณฑิตวิทยาลัยของทั้ง 4 สถาบันมีแนวปฏิบัติในเรื่องการวิจัยในแนวเดียวกัน คือ กำหนดให้นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์เดี่ยว เพื่อเป็นส่วนสำคัญในการสำเร็จการศึกษาเพื่อรับปริญญา การทำวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์เป็นไปตามความสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนเรียนสาขาใดให้ทำวิทยานิพนธ์ในสาขานั้น เพื่อจะได้นำผลการทำงานไปใช้ในการปรับปรุงงานที่ตนทำอยู่ และจะอยู่ในขอบข่ายของกลุ่มวิชาการศึกษาศาสตร์ 3 สาขาวิชา คือ การบริหารการศึกษา วิทยาศาสตร์ศึกษา และหลักสูตรการสอน อีกกลุ่มหนึ่งคือ กลุ่มวิชาศิลปศาสตร์ มีอยู่สาขาเดียวกันคือ ยุทธศาสตร์การพัฒนา การวิจัยจะอยู่ในวงจำกัดของ 4 สาขาวิชานี้ ยังขาดการวิจัยทางกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นความต้องการของประเทศ บัณฑิตวิทยาลัยแต่ละแห่งไม่มีสำนักวิจัยหรือศูนย์วิจัยของตนเอง จึงไม่สามารถเป็นศูนย์บริการการวิจัยซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา

1.2.6 การบริการทางวิชาการของบัณฑิตวิทยาลัย

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบการบริการทางวิชาการของบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม
ไม่มีการจัดฝึกอบรมทางวิชาการให้กับชุมชน	จัดฝึกอบรมการประกันคุณภาพ SSR ให้กับหน่วยงานในชุมชน	มี Website ของบัณฑิตวิทยาลัยให้ผู้สนใจศึกษา ค้นคว้า	มี Website ของบัณฑิตศึกษาให้ผู้สนใจศึกษา ค้นคว้า
ไม่มีรายงานการจัดโครงการเพื่อบริการวิชาการแก่ชุมชน	ไม่มีรายงานการจัดฝึกอบรมวิชาชีพอื่น ๆ ให้กับสังคม	ไม่มีโครงการฝึกอบรมทางวิชาการหรือวิชาชีพให้กับชุมชน	ไม่มีโครงการบริการทางวิชาการระดับสูงให้กับชุมชน

จากตารางที่ 27 การบริการวิชาการ จากการศึกษาในรายงานการจัดการศึกษาของ 4 สถาบัน พบว่า บัณฑิตวิทยาลัยทำหน้าที่เพียงการเปิดสอนและจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเท่านั้น การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม เช่น เป็นศูนย์กลางการบริการวิชาการวิชาชีพพระคัมภีร์สูง เป็นศูนย์ฝึกอบรมทางวิชาการ ศูนย์บริการการวิจัย การสร้างเครือข่ายและเป็นเครือข่ายการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่น เหล่านี้ยังไม่มีเป็นรูปธรรมในกลุ่มสถาบันราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

1.2.7 หลักสูตรนานาชาติระดับบัณฑิตศึกษา

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบหลักสูตรนานาชาติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม
ไม่มีหลักสูตรนานาชาติ เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา มีโครงการร่วมมือกับ Flinder University Australia ระดับสถาบัน ต่อสถาบัน	ไม่มีหลักสูตรนานาชาติ เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา	ไม่มีหลักสูตรนานาชาติ เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา	ไม่มีหลักสูตรนานาชาติ เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา มีโครงการร่วมมือกับ Edith Cowan University, Australia เพื่อพัฒนา อาจารย์สู่ปริญญาเอกในระดับสถาบันต่อสถาบัน

จากตารางที่ 28 หลักสูตรนานาชาติ บัณฑิตวิทยาลัยของ 4 สถาบันภาคเหนือตอนล่างยังไม่มีแห่งใดมีหลักสูตรนานาชาติ เพื่อรับนักศึกษาต่างประเทศเข้ามาศึกษาในโครงการใด มีโครงการตามความร่วมมือผลิตอาจารย์ระดับปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามกับ Edith Cowan University, Australia มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์มีโครงการผลิตอาจารย์ของสถาบันร่วมกับ Flinder University, Australia แต่เป็นโครงการร่วมมือระหว่างสถาบันต่อสถาบัน

1.2.8 การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของบัณฑิตวิทยาลัย

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบการทำนุบำรุงด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม
มีการจัดกิจกรรมไหว้ครู และต้อนรับน้องใหม่ บัณฑิตศึกษา ไม่มีรายงานการจัด กิจกรรมอื่น ๆ	ไม่มีรายงานการจัด กิจกรรมเกี่ยวกับงาน ศิลปวัฒนธรรม	ไม่มีรายงานการจัด กิจกรรมทาง ศิลปวัฒนธรรม	มีการจัดกิจกรรมไหว้ครู และการต้อนรับนักศึกษาใหม่ ไม่มีโครงการทำกิจกรรม ศิลปวัฒนธรรมเป็นรูปธรรม

จากตารางที่ 29 งานศิลปวัฒนธรรม พบว่า งานศิลปวัฒนธรรมที่บัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 4 แห่งนี้มีประจำปีคือ การเข้าร่วมพิธีไหว้ครูประจำปี และการต้อนรับนักศึกษารุ่นใหม่ของสาขาวิชา เป็นการจัดสมทบร่วมกันทั้งมหาวิทยาลัย ส่วนกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมในเรื่องอื่น ๆ ไม่มีรายงานในเอกสารรายงาน ผู้วิจัยจึงพบว่าบัณฑิตวิทยาลัยของ 4 สถาบันนี้ ยังให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมน้อยไป

1.2.9 การประกันคุณภาพบัณฑิตศึกษา

ตารางที่ 30 เปรียบเทียบการประกันคุณภาพของบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม
มีคู่มือการประกัน คุณภาพเพื่อประกอบการ ประกันคุณภาพทั้งภายใน และภายนอก	มีคู่มือประกันคุณภาพ บัณฑิตศึกษา เพื่อ ประกอบการประเมิน ภายในและจากภายนอก	มีคู่มือการประกัน คุณภาพเพื่อการประเมิน คุณภาพบัณฑิตศึกษาทั้ง ภายในและจากภายนอก	มีคู่มือประกันคุณภาพ และมีการประเมิน คุณภาพทั้งจากภายใน และจากกรรมการ ภายนอก

จากตารางที่ 30 การประกันคุณภาพ พบว่า บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 4 แห่ง มีเอกสารการประเมินตนเอง เพื่อการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก เป็นการปฏิบัติตามนโยบายของสถาบันเพื่อให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1.2.10 การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของบัณฑิตวิทยาลัย 4 มหาวิทยาลัย ราชภัฏ

ผู้วิจัยได้ค้นพบจุดแข็ง จุดอ่อน การบริหารจัดการของบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 4 แห่ง โดยการเปรียบเทียบดังนี้

ตารางที่ 31 เปรียบเทียบจุดอ่อน จุดแข็ง ของ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิจิตรสงคราม
จุดแข็ง	จุดแข็ง	จุดแข็ง	จุดแข็ง
1. มี พรบ. รองรับการ พัฒนาวิชาการ	1. มี พรบ. มหาวิทยาลัย ราชภัฏรองรับ	1. มี พรบ. มหาวิทยาลัย ราชภัฏรองรับ	1. มี พรบ. มหาวิทยาลัย ราชภัฏรองรับการพัฒนา ทางวิชาการ
2. สถาบันมีนโยบาย เปิดสอนระดับ บัณฑิตศึกษาเพื่อพัฒนา บุคคลในท้องถิ่น	2. สถาบันมีนโยบายให้ เปิดสอนระดับ บัณฑิตศึกษา	2. สถาบันมีนโยบายให้ เปิดสอนระดับ บัณฑิตศึกษา	2. สถาบันให้การ สนับสนุนการเปิดสอน บัณฑิตศึกษา
3. มีอาคารสถานที่ เพียงพอ	3. เปิดสอนระดับ บัณฑิตศึกษาแห่งเดียว	3. เป็นสถาบันแห่งเดียว ที่เปิดสอนระดับ บัณฑิตศึกษาในท้องถิ่น	3. มีความพร้อมการเปิด สอน ในสาขาการศึกษา
4. กำหนดให้ทุกคนทำ วิทยานิพนธ์ เพื่อความ เข้มแข็งทางวิชาการ	4. กำหนดให้ทุกคนทำ วิทยานิพนธ์เพื่อสร้าง ความเข้มแข็งทางวิชาการ	4. มีอิสระในการบริหาร วิชาการและงบประมาณ ของตนเอง	4. บริหารจัดการแบบ เลี้ยงตนเอง
5. มีศักยภาพและความ พร้อมในการเปิดสอน สาขาการศึกษา	5. มีศักยภาพในการเปิด สอนระดับบัณฑิตศึกษา สาขาทางการศึกษา	5. พัฒนาหลักสูตรสห สาขาวิชาเปิดสอนเอง	5. กำหนดให้ทุกคนทำ วิทยานิพนธ์เพื่อสำเร็จ การศึกษา
6. มีอิสระในการบริหาร วิชาการและงบประมาณ เอง	6. มีอิสระในการบริหาร วิชาการและงบประมาณ ด้วยตนเอง	6. มีความพร้อมในการ เปิดสอนสาขาการศึกษา โดยเฉพาะคณะครุศาสตร์	6. พัฒนาหลักสูตรสห สาขาวิชาเพื่อสอนเองได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม
<p>7. สามารถพัฒนาหลักสูตร สาขาวิชา เพื่อเปิดสอนเองได้</p> <p>8. มีการประกันคุณภาพบัณฑิตศึกษา</p>	<p>7. สามารถพัฒนาหลักสูตร สาขาวิชา โดยเปิดสอนเองได้</p> <p>8. มีการประกันคุณภาพบัณฑิตศึกษา</p>	<p>7. กำหนดให้ทุกคนทำวิทยานิพนธ์เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งทางวิชาการ</p> <p>8. มีการประกันคุณภาพบัณฑิตศึกษาทั้งภายในและภายนอก</p>	<p>7. มีความพร้อมในเรื่องอาคารสถานที่</p> <p>8. สถาบันมีชื่อเสียงในการผลิตวิชาชีพครูมานาน</p> <p>9. คณาจารย์มีประสบการณ์ในการทำงานวิจัย</p> <p>10. มีการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก</p>
<p>จุดอ่อน</p> <p>1. ไม่มีงบประมาณสนับสนุนเพราะเป็นการเลี้ยงตนเอง</p> <p>2. ไม่มีโอกาสเลือกเรียนแผนอื่น ใด้้นอกจากแผน ก (2)</p> <p>3. ไม่มีแผนพัฒนาบุคลากร</p> <p>4. ไม่มีโครงการพัฒนาบุคลากร</p> <p>5. การวิจัยของบัณฑิตศึกษายังอยู่ในวงแคบ</p> <p>6. การเปิดสอนไม่หลากหลายสาขาวิชาตามความต้องการของท้องถิ่น</p>	<p>จุดอ่อน</p> <p>1. ไม่มีงบประมาณสนับสนุน การดำเนินการเป็นการเลี้ยงตนเอง</p> <p>2. ขาดอัตรากำลังอาจารย์เพื่อเปิดสอนสาขาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</p> <p>3. ไม่มีสถาบันอื่นในท้องถิ่นที่ผลิตปริญญาตรีเป็นตัวป้อน</p> <p>4. ไม่มีแผนอื่นให้เลือกเรียน นอกจากเรียนแผน ก (2)</p> <p>5. ไม่มีสำนักวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัยเอง</p> <p>6. ไม่มีโครงการบริการทางวิชาการ</p>	<p>จุดอ่อน</p> <p>1. ไม่มีงบประมาณสนับสนุนทั้งจากงบประมาณแผ่นดินและจากสถาบัน</p> <p>2. ขาดอัตรากำลังอาจารย์เพื่อเปิดสอนสาขาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</p> <p>3. ไม่มีสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในท้องถิ่นเปิดสอนระดับปริญญาตรีเป็นตัวป้อน</p> <p>4. ไม่มีแผนการเรียนอื่นให้เลือกเรียนนอกจากแผน ก (2) เท่านั้น</p> <p>5. ไม่มีสาขาวิชาให้เลือกได้กว้างขวางตามความประสงค์ของผู้เรียน</p> <p>6. ไม่มีโครงการบริการทางวิชาการแก่ท้องถิ่น</p>	<p>จุดอ่อน</p> <p>1. ไม่มีงบประมาณสนับสนุนทั้งจากงบประมาณแผ่นดินและจากสถาบัน</p> <p>2. ไม่มีโอกาสเลือกเรียนแผนอื่นนอกจากแผน ก (2) เท่านั้น</p> <p>3. ขาดอัตรากำลังอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาทางสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี</p> <p>4. ไม่มีโครงการบริการทางวิชาการแก่สังคม</p> <p>5. งานวิจัยยังไม่กว้างขวางสู่การพัฒนาท้องถิ่น</p> <p>6. ไม่มีโครงการพัฒนาอาจารย์ที่เป็นรูปธรรม</p>

มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม
7. ยังไม่มีหลักสูตร นานาชาติ	7. ไม่มีหลักสูตร นานาชาติ 8. ไม่มีโครงการพัฒนา บุคลากรของบัณฑิตศึกษา	7. ไม่มีสำนักวิจัยหรือ สถาบันวิจัยของบัณฑิต วิทยาลัย 8. ไม่มีหลักสูตร นานาชาติเปิดสอนระดับ บัณฑิตศึกษา	7. ไม่มีหลักสูตร นานาชาติเพื่อพัฒนาผู้ ความเป็นสากล 8. ไม่มีสำนักหรือ ศูนย์วิจัยของบัณฑิต วิทยาลัยเอง

จากตารางที่ 31 การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน และการศึกษาวิเคราะห์จาก เอกสารการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยของ 4 มหาวิทยาลัยในภาคเหนือตอนล่าง ในภาพรวม พบว่า สามารถสรุปเป็นภาพรวมได้ดังนี้

ตารางที่ 32 วิเคราะห์ภาพรวมจุดแข็งและจุดอ่อนการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย 4 มหาวิทยาลัย ราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. มี พรบ. มหาวิทยาลัยราชภัฏ (มาตรา 46) รองรับเพื่อให้ประสานงานและระดม สรรพกำลังในความร่วมมือทางวิชาการ	1. บทบาทของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย ราชภัฏยังไม่แน่นอน เพราะอยู่ในระหว่าง ปรับโครงสร้างใหม่
2. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกลพร้อม สนับสนุนการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการ บริหารจัดการบัณฑิตศึกษา	2. อัตราค่าจ้างอาจารย์ในกลุ่มวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีไม่เพียงพอต่อค่าเรปิด ระดับบัณฑิตศึกษา
3. มีภาพลักษณ์ของความเข้มแข็งในการเปิด สอนระดับบัณฑิตศึกษาสายการศึกษา	3. กลุ่มผู้สอนและผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เป็น กลุ่มเดียวกัน และต้องสอบปริญาตรีด้วย จึงทำให้ภาระการสอนมากเกินไป
4. ความสัมพันธ์ของคณาจารย์ในกลุ่ม มหาวิทยาลัยภาคเหนือตอนล่าง ยังมีความ แน่นแฟ้นอยู่	4. ขาดงบประมาณอื่นสนับสนุน ต้องอาศัย ค่าลงทะเบียนเป็นหลัก ถ้ารับนักศึกษา ไม่ได้ตามเป้าหมาย มีผลกระทบต่อ การ ดำเนินการ
5. สถาบันยังคงยึดมั่นการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา เพื่อพัฒนาบุคลากรนำไปสู่ การพัฒนาท้องถิ่น	5. จำนวนสาขาที่เปิดสอนมีน้อย ไม่สามารถ ตอบสนองผู้เรียนได้กว้างขวาง

จุดแข็ง	จุดอ่อน
6. มีอาคารสถานที่พร้อมช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	6. ไม่มีโครงการพัฒนาอาจารย์รองรับ การเปิดสอนสาขาใหม่ หรือเพื่อทดแทนอาจารย์ที่เกษียณอายุราชการ
7. เปิดสอนทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ	7. การเชิญอาจารย์พิเศษมาร่วมสอนทำให้ต้องลงทุนการบริหารจัดการสูง
8. กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนทำวิทยานิพนธ์เพื่อสร้างนักวิชาการและนักวิจัยให้ท้องถิ่น	8. ไม่มีศูนย์ประสานงานทางวิชาการในเขตภูมิภาคทางภาคเหนือตอนล่างร่วมกัน
9. การบริหารงบประมาณมีอิสระเพราะเป็นการบริหารจัดการแบบพึ่งตนเอง	9. การเปิดสอนสาขาที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน ทั้งสายการศึกษาและศิลปศาสตร์ซ้ำซ้อนกัน
10. หลักสูตรมีมาตรฐานทัดเทียมมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพราะยึดหลักเกณฑ์มาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	10. ไม่มีศูนย์หรือเครือข่ายงานวิจัยเพื่อให้บริการทางวิชาการแก่ท้องถิ่น
11. มีนโยบายยกระดับสู่ความเป็นสากล เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ	11. ไม่มีหลักสูตรนานาชาติเพื่อแสดงถึงการพัฒนาตนเองเข้าสู่ความเป็นสากล
12. มีการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม	12. ไม่มีกิจกรรมของนักศึกษาเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ

1.3 ผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

การศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของมหาวิทยาลัยราชภัฏจาก 4 จังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง เป็นการศึกษาระดับสภาพแวดล้อมภายนอกของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 4 แห่ง จากเอกสารข้อมูล 4 จังหวัด คือ จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ในเรื่องต่อไปนี้

ภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อม

การเมืองและการปกครอง

เศรษฐกิจ

การคมนาคมขนส่ง

สภาพสังคมของจังหวัด

แหล่งท่องเที่ยว

การศึกษา

ภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยี

เอกสารที่ใช้ศึกษาวิเคราะห์มีดังต่อไปนี้

จังหวัดนครสวรรค์

วัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัด

นครสวรรค์ (2542)

ข้อมูลสำคัญจังหวัดนครสวรรค์ (2546)

จังหวัดกำแพงเพชร

เอกสารรายงานสถิติจังหวัดกำแพงเพชร (2545)

ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร (2545)

คัมภีร์การท่องเที่ยวกำแพงเพชร (2545)

จังหวัดเพชรบูรณ์

เอกสารบรรยายสรุปจังหวัดเพชรบูรณ์ (2545)

ข้อมูลตลาดจังหวัดเพชรบูรณ์ (2545)

หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จังหวัดเพชรบูรณ์ (2545)

วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัด

เพชรบูรณ์ (2545)

ของดีเมืองเพชรบูรณ์ (2539)

จังหวัดพิษณุโลก

สมุดรายงานสถิติจังหวัดพิษณุโลก (2546)

ข้อมูลสถิติสำคัญจังหวัดพิษณุโลก (2545)

วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัด

พิษณุโลก (2543)

จากการศึกษาและวิเคราะห์จากเอกสารของ 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสภาพแวดล้อมภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 4 แห่ง มาช่วยเสริมและสนับสนุนการสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการบัณฑิตศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอในเชิงเปรียบเทียบข้อมูลดังต่อไปนี้

1.3.1 ภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อม 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ตารางที่ 33 การเปรียบเทียบภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อม

จังหวัด นครสวรรค์	จังหวัด กำแพงเพชร	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิจิตรโลก
<p>ภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อม (ข้อมูลสำคัญจังหวัดนครสวรรค์, 2545 : 2)</p> <p>ห่างจากกรุงเทพฯ 239 กิโลเมตร (5,998,548 ตารางไร่)</p> <p>พื้นที่ของจังหวัด 3 ใน 4 เป็นที่ราบลุ่มเหมาะกับการเกษตรเป็นศูนย์กลางการเกษตร</p> <p>มีแม่น้ำ 4 สายคือ ปิง วัง ยม น่าน และเป็นต้นกำเนิดแม่น้ำเจ้าพระยา</p> <p>ประชากร 1,129,491 คน (ชาย 555,934 คน หญิง 573,557 คน)</p> <p>ผลผลิตต่อไร่รวมทั้งจังหวัด 42,532 ถัง/ไร่/ปี รายได้เฉลี่ย 38,317 บาท/คน/ปี</p>	<p>ภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อม (เอกสารรายงานสถิติจังหวัดกำแพงเพชร, 2545 : 2-3)</p> <p>ห่างจากกรุงเทพฯ 358 กิโลเมตร</p> <p>มีเนื้อที่ 8,607.5 ตารางกิโลเมตร)</p> <p>พื้นที่เป็นที่ราบสลับกับภูเขาเตี้ย ๆ เป็นแหล่งแร่ธาตุ</p> <p>มีแม่น้ำปิงไหลผ่าน ทำให้พื้นที่ลุ่มแม่น้ำเหมาะแก่การเกษตรเป็นส่วนใหญ่</p> <p>ประชากรรวมทั้งสิ้น 766,248 คน (เป็นชาย 380,858 คน หญิง จำนวน 385,390 คน)</p> <p>ชนกลุ่มน้อยคือ ชาวเขาเผ่ามูเซอ เย้า จำนวน 7,699 คน)</p> <p>ผลผลิตต่อไร่รวมทั้งจังหวัด 31,825 ถัง/ไร่/ปี รายได้เฉลี่ย 46,527 บาทต่อคน/ปี</p>	<p>ภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อม (เอกสารบรรยายสรุปจังหวัดเพชรบูรณ์, 2545 : 1-4)</p> <p>ห่างจากกรุงเทพฯ 346 กิโลเมตร</p> <p>มีเนื้อที่ 12,668.416 ตารางกิโลเมตร</p> <p>พื้นที่ภูมิประเทศเป็นที่ลุ่มแบบท้องกระทะ เป็นต้นกำเนิดแม่น้ำป่าสัก</p> <p>ผ่านไปยังจังหวัดสระบุรี ไปลงแม่น้ำเจ้าพระยาที่พระนครศรีอยุธยา</p> <p>ประชากรมี 1,029,963 คน (ชาย 516,138 คน หญิง 513,825 คน) ที่เขาค้อมีชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง 18,191 คน</p> <p>ผลผลิตต่อไร่รวมทั้งจังหวัด 26,209 ถัง/ไร่/ปี รายได้เฉลี่ย 28,452 บาท/คน/ปี</p>	<p>ภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อม (ข้อมูลสถิติสำคัญจังหวัดพิจิตรโลก, 2545 : 14)</p> <p>ห่างจากกรุงเทพฯ 377 กิโลเมตร</p> <p>มีพื้นที่ประมาณ 10,815.8 ตารางกิโลเมตร (6,759,909 ตารางไร่)</p> <p>ภูมิประเทศตอนเหนือเป็นภูเขาสูง มีที่ราบหุบเขา ตอนกลางเป็นที่ลุ่มมีแม่น้ำยมและแม่น้ำน่านไหลผ่าน ไปลงแม่น้ำเจ้าพระยาที่นครสวรรค์</p> <p>พื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูก แต่จะเกิดน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี</p> <p>ประชากรมีทั้งสิ้น 869,566 คน (ชาย 431,474 คน หญิง 438,092 คน)</p> <p>รายได้ผลผลิตต่อไร่รวมทั้งจังหวัด 33,235 ถัง/ไร่/ปี รายได้เฉลี่ยประชากร 41,184 บาท/คน/ปี</p>

จากตารางที่ 33 ภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่ม 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยเฉลี่ย 350 กิโลเมตร มีพื้นที่รวมกันประมาณ 41,689.38 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ที่มีทั้งภูเขา โดยเฉลี่ย 1 ส่วน อีก 3 ส่วน เป็นพื้นที่ราบ พื้นที่ภูเขาเป็นพื้นที่ที่เป็นอุทยานแห่งชาติ อุทยานประวัติศาสตร์ จึงมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นถ้ำ แม่น้ำ ลำธาร และน้ำตกอยู่มากมาย ส่วนพื้นที่ราบจะเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำสำคัญของประเทศ 4 สาย คือ แม่น้ำปิง ผ่านจังหวัดกำแพงเพชร ไปลงแม่น้ำเจ้าพระยา ที่จังหวัดนครสวรรค์ แม่น้ำยม แม่น้ำน่าน ผ่านจังหวัดพิษณุโลก ไปลงแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดนครสวรรค์ ส่วนแม่น้ำป่าสักไหลผ่านจังหวัดเพชรบูรณ์ไปลงแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จำนวนประชากร รายได้องค์รวมของจังหวัด และรายได้เฉลี่ย มีดังนี้

ตารางที่ 34 แสดงข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพื้นที่และประชากรของ 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

จังหวัด	พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนรายได้ ของจังหวัด (ล้านบาท)	รายได้เฉลี่ย ต่อคนปี
นครสวรรค์	9,597.67	1,129,491	42,532	38,317
กำแพงเพชร	8,607.50	766,248	31,825	46,527
เพชรบูรณ์	12,668.41	1,029,248	26,209	28,452
พิษณุโลก	10,815.80	867,685	33,235	41,184
รวม	41,689.38	3,793,387	133,801	154,480

ที่มา : ข้อมูลสำคัญของจังหวัดนครสวรรค์, 2545.

เอกสารรายงานสถิติจังหวัดกำแพงเพชร, 2545.

เอกสารบรรยายสรุปจังหวัดเพชรบูรณ์, 2545.

สมุดรายงานสถิติจังหวัดพิษณุโลก, 2545.

จากตารางที่ 34 พบว่า จังหวัดที่มีพื้นที่มากที่สุดในจำนวน 4 จังหวัด คือ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก นครสวรรค์ กำแพงเพชร ตามลำดับ ประชากรมากที่สุดคือ นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก กำแพงเพชร ตามลำดับ รายได้องค์รวมมากที่สุด คือ นครสวรรค์ พิษณุโลก กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ ตามลำดับ รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีมากที่สุดคือ กำแพงเพชร พิษณุโลก นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ ตามลำดับ

1.3.2 การเมืองและการปกครอง

ตารางที่ 35 การเปรียบเทียบการเมืองและการปกครอง

จังหวัด นครสวรรค์	จังหวัด กำแพงเพชร	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิจิตร
การเมืองและการปกครอง (ข้อมูลสำคัญจังหวัด นครสวรรค์, 2545 : 16- 18) แบ่งการปกครองเป็น 13 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ องค์การบริหารส่วน จังหวัด 1 แห่ง องค์การบริหารส่วน ตำบล 126 แห่ง เทศบาล 18 แห่ง สมาชิกสภาองค์การ บริหารส่วนจังหวัด 37 คน สมาชิกสภาเทศบาล นครสวรรค์ 17 คน สมาชิกนักรการเมือง ท้องถิ่น จำนวนหลายคน สำเร็จการศึกษาระดับ ปริญญาตรีจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์	การเมืองและการปกครอง (เอกสารรายงานสถิติ จังหวัดกำแพงเพชร, 2545 : 126-127) แบ่งการปกครองเป็น 9 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ องค์การบริหารส่วน จังหวัดมี 1 แห่ง องค์การบริหารส่วน ตำบลมี 77 แห่ง เทศบาลเมืองมี 1 แห่ง เทศบาลตำบลมี 11 แห่ง ผู้แทน 5 คน วุฒิสภามี 3 คน	การเมืองและการปกครอง (เอกสารบรรยายสรุป จังหวัดเพชรบูรณ์, 2545 : 2-6) เขตการปกครอง แบ่งเป็นอำเภอ 11 อำเภอ ตำบล 117 ตำบล มีหมู่บ้าน 1,304 หมู่ เทศบาล 16 เทศบาล องค์การบริหารส่วน จังหวัด 1 องค์การ องค์การบริหารส่วน ตำบล 111 แห่ง สมาชิกการปกครอง ผู้แทนราษฎร 7 คน วุฒิสมาชิก 3 คน องค์การฯ จังหวัด 16 คน สภาเทศบาล 18 คน นักรการเมืองท้องถิ่น จำนวนหลายคนเป็นศิษย์ เก่ามหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์	การเมืองและการปกครอง (องค์การบริหารส่วน จังหวัดพิจิตร, 2545 : 6) เขตการปกครอง แบ่งออกเป็น 9 อำเภอ ตำบล 93 ตำบล หมู่บ้าน 1,011 หมู่ องค์การบริหารส่วน จังหวัด 1 แห่ง องค์การบริหารส่วน ตำบล 90 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลตำบล 12 แห่ง จำนวนนักรปกครอง ผู้แทนราษฎร 6 คน วุฒิสภา 3 คน ส.จ. 30 คน ระดับการศึกษาชั้น มัธยม-ป.โท เป็นศิษย์เก่า ม.ราชภัฏพิจิตร 21 คน

จากตารางที่ 35 การเมืองและการปกครองของ 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีการแบ่งเขตการปกครองดังนี้

ตารางที่ 36 แสดงการแบ่งเขตการปกครองของแต่ละจังหวัดของ 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

จังหวัด	จำนวน		จำนวนสมาชิก อบจ.	จำนวนผู้แทนราษฎร	จำนวนวุฒิสมาชิก
	อำเภอ	กิ่งอำเภอ			
นครสวรรค์	13	2	36	7	4
กำแพงเพชร	9	2	30	5	3
เพชรบูรณ์	11	-	36	7	3
พิษณุโลก	9	-	30	6	3
รวม	42	4	132	25	13

ที่มา : ข้อมูลสำคัญของจังหวัดนครสวรรค์, 2545.

เอกสารรายงานสถิติจังหวัดกำแพงเพชร, 2545.

เอกสารบรรยายสรุปจังหวัดเพชรบูรณ์, 2545.

สมุดรายงานสถิติจังหวัดพิษณุโลก, 2545.

จากตารางที่ 36 พบว่า จังหวัดภาคเหนือตอนล่างมีการบริหารภายในจังหวัดในระบอบประชาธิปไตย มีการแบ่งเป็นเขต เขตการปกครองจังหวัดนครสวรรค์ แบ่งออกเป็นอำเภอต่าง ๆ 13 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ มีผู้แทนราษฎรและวุฒิสมาชิกมากที่สุด และมีสมาชิกสภาองค์การบริหารจังหวัดมากที่สุด รองลงมาจังหวัดเพชรบูรณ์ กำแพงเพชร และพิษณุโลก สมาชิกองค์การบริหารจังหวัดของแต่ละแห่งเป็นศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคเหนือตอนล่างของแต่ละแห่งหลายคน บุคคลเหล่านี้มีบทบาทในการเป็นกรรมการองค์การนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

1.3.3 สภาพเศรษฐกิจของ 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ตารางที่ 37 การเปรียบเทียบเศรษฐกิจของ 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

จังหวัด นครสวรรค์	จังหวัด กำแพงเพชร	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิษณุโลก
สภาพเศรษฐกิจ (ข้อมูล จังหวัดนครสวรรค์, 2545 : 66-63)	สภาพเศรษฐกิจ (เอกสารรายงานสถิติ จังหวัดกำแพงเพชร, 2545 : 3)	สภาพเศรษฐกิจ (เอกสาร บรรยายสรุปจังหวัด เพชรบูรณ์, 2545 : 5)	สภาพเศรษฐกิจ (ข้อมูล สถิติจังหวัดพิษณุโลก, 2545 : 32-38)

จังหวัด นครสวรรค์	จังหวัด กำแพงเพชร	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิษณุโลก
<p>เศรษฐกิจรายได้มาจากการเกษตรกรรม การค้าส่ง/ปลีก ขนส่งทางบก และทางน้ำได้สะดวก รายได้องค์รวมของจังหวัด 42,532 ล้านบาท เป็นอันดับที่ 9 ของภาคเหนือ อันดับ 48 ของประเทศ</p> <p>การเกษตร 9,663 ล้านบาท</p> <p>อุตสาหกรรม 8,128 ล้านบาท</p> <p>การค้า 7,605 ล้านบาท</p> <p>บริการ 6,602 ล้านบาท</p>	<p>เนื้อที่ส่วนใหญ่ปลูกคลุมด้วยป่าไม้ประมาณ 5,689.9 ตารางกิโลเมตร เป็นป่าสงวน 9 แห่ง อุตสาหกรรมแห่งชาติ 3 แห่ง</p> <p>มีทรัพยากรธรรมชาติที่นำมาใช้และยังไม่ได้นำมาใช้คือ น้ำมันดิบ หินอ่อน ทองแดง แร่เหล็ก ดินบุก ตะกั่ว ฟลูออไรด์ และไฟโรไฟไลต์</p> <p>อุตสาหกรรม มีดังนี้</p> <p>น้ำตาล ปลูกอ้อย เพื่อผลิตน้ำตาลจำนวนมาก น้ำมันดิบ บริษัทไทยเซลส์ เจาะได้ 170 หลุม ผลิตเฉลี่ยได้วันละ 25,000 บาร์เรล</p> <p>หินอ่อน และหินปูน มีหินปูนที่มีคุณภาพที่อำเภอพรานกระต่าย ผลิตเพื่องานก่อสร้างมาแล้ว 60,000,000 บาท</p>	<p>จากพื้นที่ 72 ล้านไร่ เป็นพื้นที่การเกษตร 4.67 ล้านไร่ พื้นที่อื่น ๆ 3.25 ล้านไร่</p> <p>รายได้องค์รวมทั้งจังหวัด 26,200 ล้านบาท</p> <p>รายได้เฉลี่ย 28,425 บาท/คน/ปี</p> <p>การเกษตรกรรม</p> <p>นาปรัง นาปี ข้าวโพด</p> <p>การประมง รายได้รวม 428,464,100 ล้านบาท/ปี</p> <p>อุตสาหกรรม</p> <p>อุตสาหกรรมทั่วไปมีรายได้ 2,832,085,683 บาท/ปี</p> <p>อุตสาหกรรมเหมืองแร่ 2,507,553 ล้านบาท/ปี</p>	<p>เศรษฐกิจหลักของจังหวัดพิษณุโลก คือ การเกษตรกรรม</p> <p>พืชเศรษฐกิจสำคัญ คือ ข้าวนาปี 608,927 ตัน/ปี</p> <p>ข้าวนาปลัง 325,619 ตัน/ปี</p> <p>ถั่วเหลือง 18,168 ตัน/ปี</p> <p>มันสำปะหลัง 489,821 ตัน/ปี</p> <p>อ้อย 711,520 ตัน/ปี</p> <p>ฝ้าย 281 ตัน/ปี</p> <p>การอุตสาหกรรม</p> <p>อุตสาหกรรมทั่วไป (การเกษตร ก่อสร้าง อาหารและเครื่องดื่ม ไม้แปรรูป เครื่องนุ่งห่ม พลาสติก โลหะ บริการ) จำนวนผู้ลงทุน 1,402 ราย</p> <p>ค่าลงทุน 8,075,697,361 บาท</p> <p>อุตสาหกรรมเหมืองแร่ (หินปูนก่อสร้าง การสำรวจแร่ทองคำเพื่อขอเปิดเหมืองแร่ ทองคำ หินแกรนิต ก่อสร้าง) ผลิตหิน ก่อสร้างได้ 146,952.16 เมตริกตัน มูลค่า 10,286,651 บาท</p>

จังหวัด นครสวรรค์	จังหวัด กำแพงเพชร	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิษณุโลก
	อาชีพประชากร ทำนา ทำพืชไร่ ปลูก อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด ถั่วเขียว ถั่ว เหลือง การประมงน้ำจืด เหมืองแร่ ก่ออิฐฉนวน ก๊วยแปรรูป สมุนไพร	อาชีพประชากร การเกษตร ร้อยละ 85 การอุตสาหกรรมและ ธุรกิจ และการบริการ จำนวนรวมร้อยละ 15	การพาณิชย์กรรม มีผู้จด ทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2544 13,682 ราย ปี 2545 มี 14,508 ราย เปรียบเทียบแล้วมีการ เติบโตทางการค้าอย่าง ต่อเนื่อง ผลิตภัณฑ์พื้นเมือง ผลิตภัณฑ์พื้นเมืองที่มี ชื่อเสียง คือ ก่ออิฐฉนวน เหมืองและหมอยอดสุพรรณ เต้าเจี้ยว หมี่ซั่ว น้ำตาลสด พระนางพญา สุนัขพันธุ์ บางแก้ว

จากตารางที่ 37 พบว่า ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่างทั้ง 4 แห่งนี้ มีเศรษฐกิจ
ที่มาจากภาคเกษตรกรรมเป็นหลักเหมือนกัน รองลงมาคือภาคอุตสาหกรรมทางการเกษตร เช่น
ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการเกษตร การประมงน้ำจืดในจังหวัดนครสวรรค์ พิษณุโลก และกำแพงเพชร
ภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในจังหวัดกำแพงเพชร เพชรบูรณ์ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและ
บริการในจังหวัดพิษณุโลก เพชรบูรณ์ ทั้งสองจังหวัดมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และ
ธรรมชาติอยู่มาก นอกจากนั้นในเขต 4 จังหวัดนี้ยังมีผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับท้องถิ่นเป็น
เอกลักษณ์ของตนเอง เช่น ก่ออิฐฉนวน พิษณุโลก ลูกชิ้นปลาทราย และขนมโมจิ นครสวรรค์ ก่ออิฐ
กำแพงเพชร และมะขามหวาน เพชรบูรณ์

1.3.4 การคมนาคมขนส่งของ 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ตารางที่ 38 เปรียบเทียบการขนส่งของ 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

จังหวัด นครสวรรค์	จังหวัด กำแพงเพชร	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิษณุโลก
การคมนาคมขนส่ง (ข้อมูลสำคัญจังหวัด นครสวรรค์, 2545 : 54- 55)	การคมนาคมขนส่ง (เอกสารรายงานสถิติ จังหวัดกำแพงเพชร, 2545 : 30)	การคมนาคมขนส่งทาง บก (เอกสารบรรยายสรุป จังหวัดเพชรบูรณ์, 2545 : 12)	การคมนาคมขนส่ง (สมุด รายงานสถิติจังหวัด พิษณุโลก, 2546 : 3-4)

จังหวัด นครสวรรค์	จังหวัด กำแพงเพชร	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิษณุโลก
ห่างจากกรุงเทพฯ 237 กิโลเมตร โดยเส้นทาง หมายเลข 1 (พหลโยธิน) หมายเลข 2 (บางปะอิน- นครสวรรค์) หมายเลข 117 (นครสวรรค์-พิษณุโลก) หมายเลข 225 (นครสวรรค์-ชัยภูมิ) ทางรถไฟ (กรุงเทพฯ-สาย เหนือ) ทางน้ำ ทางแม่น้ำ เจ้าพระยาจากกรุงเทพฯ ทางอากาศ ไม่มีสนามบิน พาณิชย์	เดินทางจากเมืองหลวง ได้สะดวก ห่างจากเมือง หลวง 358 กิโลเมตร ใช้ เส้นทางสายเอเชีย และ ถนนพหลโยธิน เดินทาง ทางเรือสู่กรุงเทพฯ โดย แม่น้ำปิง ไม่มีสนามบิน	ทางบก โดยทางรถยนต์ ด้วยเส้นทางหลวง หมายเลข 21 (สระบุรี- หล่มสัก) หมายเลข 12 (หล่มสัก- ชุมแพ-พิษณุโลก- อุตรดิตถ์) ทางอากาศ มีสนามบิน พาณิชย์ กรุงเทพฯ- เพชรบูรณ์ ในอำเภอหล่ม สัก	ทางรถไฟ จากกรุงเทพฯ- พิษณุโลก-เชียงใหม่ มี ขบวนรถธรรมดาเร็ว รถด่วน ด่วนพิเศษ ทางรถยนต์ เส้นทาง หลวง หมายเลข 11 เชียงใหม่- พิษณุโลก หมายเลข 12 ตาก- พิษณุโลก หมายเลข 117 นครสวรรค์-พิษณุโลก เส้นทางสี่แยกอินโดจีน เชื่อม 4 ประเทศ คือ จีน พม่า เวียดนาม มาเลเซีย ทางอากาศ พิษณุโลกมี สนามบินนานาชาติ จาก กรุงเทพฯ-พิษณุโลก- เชียงใหม่ ภายในประเทศ และจะเปิดเที่ยวบินไป ต่างประเทศภายในปี พ.ศ. 2549

จากตารางที่ 38 การคมนาคมขนส่ง พบว่า การคมนาคมขนส่งติดต่อภายในเขต 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีความสะดวกทั้งทางบก ทางเรือ และโดยทางรถไฟ การติดต่อทางบก จากกรุงเทพฯ ตามเส้นทางสายเอเชีย 239 กิโลเมตร ถึงนครสวรรค์ แล้วไปยังกำแพงเพชร จาก นครสวรรค์ไปตามถนนสายนครสวรรค์ - พิษณุโลก ผ่านกำแพงเพชร และสามารถเดินทางต่อจาก พิษณุโลกไปเพชรบูรณ์ด้วยเส้นทางพิษณุโลก - หล่มสัก - เพชรบูรณ์ ส่วนทางรถไฟสามารถ เดินทางรถไฟจากพิษณุโลก ถึงนครสวรรค์โดยรถไฟสายเหนือได้สะดวก นอกจากนั้นทางน้ำยังสามารถขนส่งสินค้าทางน้ำจากพิษณุโลกมายังนครสวรรค์ทางแม่น้ำน่าน และเดินทางทางน้ำจาก กำแพงเพชรมายังนครสวรรค์ทางแม่น้ำปิงมายังนครสวรรค์ถึงกรุงเทพฯ ได้สะดวก

ส่วนทางอากาศ สามารถเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปยังพินัญโลกและจังหวัด เพชรบูรณ์ได้สะดวก เพราะทั้ง 2 จังหวัดมีสนามบินพาณิชย์ที่มีเที่ยวบินประจำวัน การคมนาคม ขนส่งติดต่อทั้งภายในเขตภาคเหนือตอนล่างเอง และติดต่อกับภาคอื่น ๆ ได้สะดวกทุกเส้นทาง

1.3.5 สภาพสังคมของ 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ตารางที่ 39 เปรียบเทียบสภาพสังคมของ 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

จังหวัด นครสวรรค์	จังหวัด กำแพงเพชร	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พินัญโลก
<p>สภาพสังคมจังหวัด นครสวรรค์ (วัฒนธรรม พัฒนาการทาง ประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ ภูมิปัญญา, 2542 : 214- 215)</p> <p>ศาสนาต่าง ๆ ดังนี้ พุทธ 1,116,432 คน อิสลาม 1,216 คน คริสต์ 3,283 คน ฮินดู 165 คน</p>	<p>สภาพสังคมจังหวัด กำแพงเพชร (เอกสาร รายงานสถิติจังหวัด กำแพงเพชร, 2545 : 34)</p> <p>ศาสนา เป็นเมืองพุทธศาสนา มี วัดและสำนักสงฆ์ 686 แห่ง มีโบสถ์คริสต์ 3 แห่ง มัสยิด 2 แห่ง</p>	<p>สภาพสังคมจังหวัด เพชรบูรณ์ (วัฒนธรรม พัฒนาการทาง ประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ และภูมิปัญญาจังหวัด เพชรบูรณ์, 2544 : 116- 138)</p> <p>ศาสนา เพชรบูรณ์เป็นเมือง พุทธศาสนา มีวัดที่มี ชื่อเสียง เช่น วัดมหาธาตุ วัดเพชรวาราม ประชากรบางส่วนนับ ถือศาสนาอิสลาม โดยมี มัสยิดที่วังชมพู อำเภอ เมือง</p>	<p>สภาพสังคมจังหวัด พินัญโลก (วัฒนธรรม พัฒนาการทาง ประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ และภูมิปัญญาจังหวัด พินัญโลก, 2543 : 36-37)</p> <p>ศาสนา พินัญโลกเป็นศูนย์กลาง พุทธศาสนามาตั้งแต่สมัย สุโขทัย เพราะมีพระพุท ชินราชกำเนิดในวัดพระ ศรีรัตนมหาธาตุวรมหา วิหาร จำนวนผู้นับถือศาสนา ต่าง ๆ ศาสนาพุทธ 855,091 คน คริสต์ 8,664 คน อิสลาม 682 คน พราหมณ์ 610 คน ฮินดู 105 คน ซิกข์ 92 คน อื่น ๆ 751 คน ศาสนสถาน วัดพุทธ 524 คน โบสถ์คริสต์ 13 แห่ง มัสยิด 1 แห่ง</p>

จังหวัด นครสวรรค์	จังหวัด กำแพงเพชร	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิษณุโลก
<p>วัฒนธรรม</p> <p>ชาวนุ่งกางเกงขาก๊วยสี่ เข็ม หญิงนุ่งโจงกระเบน คนในเมืองไทยเชื้อสาย จีน นุ่งขาสั้นใส่เสื้อคอ กลม</p> <p>ปัจจุบันแต่งตัวแบบ ตะวันตก</p>	<p>วัฒนธรรม</p> <p>การแต่งกายคนรุ่นเก่า ชายจะนุ่งกางเกงขาก๊วยสี่ เข็ม เช่น สีน้าเงิน สีดำ หญิงจะนุ่งโจงกระเบน ผ้าดอก เสื้อคอกระเช้า</p> <p>ปัจจุบันแต่งกายแบบ สากล</p>	<p>วัฒนธรรม</p> <p>การเรียกขวัญเป็น วัฒนธรรมที่แฝงความเชื่อ เกี่ยวกับการเรียกขวัญ เช่น การเจ็บป่วย การเรียก ขวัญในวันปีใหม่ให้ เด็ก ๆ</p>	<p>วัฒนธรรม</p> <p>เป็นศูนย์กลาง วัฒนธรรมมาตั้งแต่สมัย สุโขทัยจนถึง รัตนโกสินทร์ ที่มีมรดก ทางวัฒนธรรมคือ พิพิธภัณฑน์ ดังนี้</p> <p>พิพิธภัณฑน์สถาน แห่งชาติ 1 แห่ง</p> <p>พิพิธภัณฑน์พื้นเมือง 1 แห่ง</p> <p>ศูนย์วัฒนธรรม 5 แห่ง</p> <p>โบราณสถาน 14 แห่ง</p> <p>พิพิธภัณฑน์เอกชน 1 แห่ง</p> <p>พิพิธภัณฑน์ของวัด 1 แห่ง</p>
<p>งานประเพณี</p> <p>มีการบวชนาค การแต่งงานแบบวิวาห์ มงคล ชายไปอยู่บ้านของ ฝ่ายหญิง</p> <p>การลอยกระทงตาม ประเพณีไทย</p> <p>การแข่งขันเรือโนเดือน กันยายนของทุกปีที่วัด เกาะหงษ์ หน้าศาลากลาง</p> <p>การเล่นสงกรานต์ทุก วันที่ 13 เมษายน ของทุก ปี มีการเล่นเกมส่ของ หนุ่มสาว เรียกว่า “การ เล่นจับข้อมือสาว”</p>	<p>งานประเพณี</p> <p>งานนบพระเล่นเพลง จัดขึ้นวันเพ็ญเดือน 3 หน้าศาลากลาง ไปไหว้ พระบรมธาตุนครชุม สืบ ทอดจากกษัตริย์กรุง สุโขทัย ทรงช้างเผือกใน เทศกาลเดือน 3 เพื่อไป ไหว้พระเจดีย์ที่บรรจุพระ บรมสารีริกธาตุ</p> <p>เมื่อไหว้พระเสร็จมีการ สมโภชน์ด้วยการเล่น เพลงพื้นเมืองและ มหรสพต่าง ๆ ทาง จังหวัดจึงถือเป็นประเพณี ปฏิบัติต่อมา</p>	<p>งานประเพณี</p> <p>ประเพณีอุ้มพระดำน้ำ จัดขึ้นในวันสารท คือ แรม 15 ค่ำ เดือน 10 จาก ความเชื่อที่พระมหาธรรม ราชา เกิดปาฏิหาริย์เมื่อได้ พบพระพุทธรูปองค์หนึ่ง ลอยมาหน้าวัด ไตรภูมิใจ กลางเมือง ได้อัญเชิญ ขึ้นมาประทับในวัด พอ ถึงวันสารทพระกลับไป ลอยน้ำผุดคำไหลเป็นเวลา 3 ปี จึงเกิดทำพิธีดอกดาปู สะกด จากนั้นก็ไม่เกิดขึ้น อีก แต่มีการจัดพิธีแทน</p>	<p>งานประเพณี (วัฒนธรรม พัฒนาการทาง ประวัติศาสตร์ เอกลักษณะ และภูมิปัญญาจังหวัด พิษณุโลก, 2543 : 36-37)</p> <p>งานนมัสการพระพุทธ ชินราช จัดขึ้นในเดือน 3 ของทุกปี</p> <p>งานประเพณีปีกธงชัย เป็นการฉลองชัยชนะที่ เชื่อว่าเป็นวันที่พ่อขุนศรี อินทราทิตย์ยกกองทัพไป รบกับขอม และชนะขอม จึงตั้งกรุงสุโขทัยเป็น อาณาจักรไทย ตรงกับขึ้น 14 ค่ำ เดือน 12 ทุกปี</p>

จังหวัด นครสวรรค์	จังหวัด กำแพงเพชร	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิษณุโลก
<p>ประเพณีแห่เจ้าพ่อ เจ้าแม่ปากน้ำโพ ประเพณีขึ้นปีใหม่ของชาวจีนในนครสวรรค์</p> <p>การเล่นพื้นเมือง</p> <p>การเล่นเดินกำรำเคียว ที่อำเภอพยุหะคีรี เป็นการเล่นหลังการเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จที่ลานข้าว</p> <p>การรำกลองยาวของชาวอำเภอพยุหะคีรี</p>	<p>งานสารทไทยกล้วยไข่ กล้วยไข่เป็นสินค้าเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด จึงได้จัดงานสารทไทยกล้วยไข่ประจำปีในช่วงเดือน 10 คือ กันยายนต่อตุลาคม มีการประกวดกล้วยไข่ และประกวดการกว่น</p> <p>กระยาสารท มีการแสดงพื้นเมืองแข่งกีฬาพื้นเมืองด้วย</p>	<p>ให้โดยนำไปค้ำน้ำโดยเจ้าเมืองเป็นผู้อุ้มในพิธี</p> <p>การทำบุญบังไฟ</p> <p>จัดขึ้นที่อำเภอหล่มสัก ระหว่างเดือนมีนาคมถึงกรกฎาคมเพื่อบวงสรวงเจ้าพ่อผาแดงให้บันดาลให้ฝนตกอุดมสมบูรณ์</p> <p>ประเพณีสงกรานต์</p> <p>เป็นประเพณีไทยที่จัดขึ้นวันที่ 13 เมษายนทุกปี</p> <p>ประเพณีลอยกระทง</p> <p>เป็นการรักษาประเพณีของไทยเช่นจังหวัดอื่น ๆ ในวันเพ็ญเดือน 12 ทุกปี</p>	<p>งานลอยกระทง งานสงกรานต์ ซึ่งเป็นประเพณีไทยที่ติดตามประเพณีทุกปี เหมือนกับจังหวัดอื่น ๆ</p>

จากตารางที่ 39 สภาพสังคมของภาคเหนือตอนล่าง พบว่า สภาพสังคมของ 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ในเรื่องต่าง ๆ มีความคล้ายคลึงกันมากในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

ศาสนา ประชาชน 4 จังหวัดในภาคเหนือตอนล่างนับถือศาสนาพุทธมากที่สุด รองลงมาคือศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาฮินดู และมีศาสนาซิกข์อยู่บ้าง นอกนั้นก็จะมีกลุ่มผู้นับถือลัทธิต่าง ๆ บ้าง เช่น ลัทธิขงจื้อ

ประเพณี ของท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่างที่เป็นประเพณีไทยร่วมกันคือ ลอยกระทง สงกรานต์ ประเพณีการบวชนาค การแต่งงาน ส่วนประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละจังหวัดในเขตนี้อีกคือ การแข่งเรือยาวที่จังหวัดพิษณุโลก การแห่มังกรปีใหม่ของชาวจีนที่จังหวัดนครสวรรค์ การอุ้มพระค้ำน้ำที่จังหวัดเพชรบูรณ์ การนบพระเล่นเพลงที่จังหวัดกำแพงเพชร และยังเป็นที่ยกานัดการเล่นพื้นเมือง แต่ละจังหวัดมีเอกลักษณ์ของตน เช่น จังหวัดพิษณุโลกมีการเล่นดนตรีมั่งกละ จังหวัดนครสวรรค์มีการเล่นกลองยาว การเดินกำรำเคียว

1.3.6 แหล่งท่องเที่ยวของ 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ตารางที่ 40 เปรียบเทียบแหล่งท่องเที่ยวของ 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

จังหวัด นครสวรรค์	จังหวัด กำแพงเพชร	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิจิตร
แหล่งท่องเที่ยว (ข้อมูล สำคัญจังหวัดนครสวรรค์, 2546 : 46-48) แหล่งน้ำ ต้นน้ำเจ้าพระยา บึงบรเพ็ด อุทยานนกน้ำ ภูเขาและถ้ำ เขากบ เขาหน้อ เขาลำ บ่อผา เขาทำบุญนาค ถ้ำ เพชรดาคลี ประเพณี วัดเกรียงไกรกลาง วัดวรนาถบรรพต วัดถ้ำพรสวรรค์ วัดถ้ำเขาชายธง ประเพณีโบราณสถาน วังจันทน์ เป็นวัง โบราณของอำเภอตาคลี	แหล่งท่องเที่ยว (คำภีร์ การท่องเที่ยวกำแพง- เพชร, 2545 : 1-29) อุทยาน อุทยานประวัติศาสตร์ กำแพงเพชร เป็นมรดก โลก (ประกาศ 12 ธ.ค. 2534) ประกอบด้วยวัด 40 แห่ง อุทยานแห่งชาติคลอง ลาน (ประกาศ 25 ธ.ค. 2545) เนื้อที่ 187,500 ไร่ มีภูเขาสูง 14.39 เมตร มี น้ำตกคลองลานสูง 100 เมตร อุทยานแห่งชาติคลอง วังเจ้า (ประกาศ 14 ก.ย. 2530) เนื้อที่ 558,750 ไร่ มีน้ำตกแม่เสลาสูง 5 ชั้น แต่ละชั้นสูง 100 เมตร อุทยานแห่งชาติวังเจ้า (ประกาศ 29 ส.ค. 2533) เนื้อที่ 466,875 ไร่ ใน อำเภอวังเจ้าและโกสัมพี มียอดสูง 1,898 เมตร มี น้ำตกวังเจ้า น้ำตกเต่าดำ มีความสูง 3 ชั้น ๆ ละ 50 เมตร	แหล่งท่องเที่ยว (ของดี เมืองเพชรบูรณ์, 2539 : 125-137) สถานที่สำคัญ อนุสาวรีย์พ่อขุนผา เมืองตั้งอยู่ในอำเภอหล่ม สัก วัดมหาธาตุเป็นวัด ประจำเมือง ในตัวเมือง เพชรบูรณ์เมืองศรีเทพ อยู่ ในอำเภอศรีเทพ อายุราว 1,000 ปี สร้างในสมัย ขอม ประเพณีแห่งธรรมชาติ อุทยานแห่งชาติหินร่อง กล้า เป็นแหล่ง ประวัติศาสตร์ยุคปราบ คอมมิวนิสต์ เขาค้อ เป็นแหล่ง ประวัติศาสตร์ยุคปราบ คอมมิวนิสต์ มีภูเขาสูง เรียกว่าเขาค้อ พระตำหนักเขาค้อ ใน หลวงสร้างไว้เป็นที่ ประทับในยุคปราบ คอมมิวนิสต์ อุทยานน้ำหนาว ในเขต อำเภอหล่มสักกับอำเภอ	แหล่งท่องเที่ยว (สมุด รายงานสถิติจังหวัด พิจิตร, 2546 : 5-7) ประเพณี วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ รวมหาวิหาร เป็นที่ ประดิษฐาน พระพุทธชิน ราชปางมารวิชัย ถือว่า เป็นพระพุทธรูปที่สวยงาม ที่สุดในประเทศไทย วัดจุฬามณี ซึ่งเชื่อว่า พระบรมไตรโลกนาถ เคยมาผนวชและจำ พรรษาที่นี่ วัดนางพญา อยู่ใกล้ ๆ กับวัดพระพุทธชินราช วัดนี้มีชื่อเสียงในการปลูก เสกพระเครื่อง เรียกว่า พระนางพญา ศาลสมเด็จพระนเรศวร มหาราช ซึ่งเป็นที่สักการะ ของเมืองพิจิตร เชื่อว่า เป็นพระราชวังเดิมที่ ประทับของสมเด็จพระ นเรศวรฯ ประเพณีธรรมชาติ อุทยานแห่งชาติแสลง หลวง เป็นอุทยานที่มีพันธุ์

จังหวัด นครสวรรค์	จังหวัด กำแพงเพชร	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิษณุโลก
		เมือง มีภูเขาสลับซับซ้อน เป็นแหล่งกำเนิดแม่น้ำ ป่าสัก	ไม่มากนัก และเป็นที่ อาศัยของสัตว์ป่า ธรรมชาติ อุทยานแห่งชาติหินร่อง กล้า เป็นแหล่ง ประวัติศาสตร์การ ปราบปรามคอมมิวนิสต์ อยู่ในเขตอำเภอนครไทย น้ำตกต่าง ๆ เช่น แก่ง โสภา แก่งซอง ตาม เส้นทางจากพิษณุโลก- เพชรบูรณ์

จากตารางที่ 40 แหล่งท่องเที่ยว พบว่า ในภาคเหนือตอนล่าง 4 จังหวัดนี้ เป็นกลุ่มที่มีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก เพราะมีพื้นที่ที่เป็นภูเขาและป่าไม้เป็นบริเวณกว้าง นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ และแหล่งอุทยานประวัติศาสตร์ ดังนี้

แหล่งประวัติศาสตร์ คือ อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ซึ่งเป็นมรดกโลก เมืองจันเสนจังหวัดนครสวรรค์ เมืองศรีเทพจังหวัดเพชรบูรณ์

ประเภทวัด มีวัดที่มีชื่อเสียงของภาคเหนือ คือวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร (วัดใหญ่) ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรชินราช พิษณุโลก วัดนครสวรรค์ วัดเขาหน่อจังหวัดนครสวรรค์ วัดมหาธาตุ จังหวัดเพชรบูรณ์

ประเภทอุทยาน มีอุทยานแห่งชาติในท้องถิ่นนี้หลายแห่ง เช่น อุทยานแห่งชาติคลองลาน อุทยานแห่งชาติคลองเจ้า ที่จังหวัดกำแพงเพชร อุทยานน้ำหนาว เขาค้อ ด่านักเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก

ประเภทแหล่งน้ำ อุทยานนกน้ำ บึงบรเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ น้ำตกแก่งซอง น้ำตกแก่งโสภา น้ำตกชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก น้ำตกคลองลาน น้ำตกคลองน้ำใส น้ำตกวังเจ้า จังหวัดกำแพงเพชร

1.3.7 การศึกษาในเขต 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ตารางที่ 41 เปรียบเทียบการศึกษาใน 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

จังหวัด นครสวรรค์	จังหวัด กำแพงเพชร	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิษณุโลก
การศึกษา (ข้อมูลสำคัญ จังหวัดนครสวรรค์, 2545 : 34-35)	การศึกษา (เอกสารรายงานสถิติ จังหวัดกำแพงเพชร, 2545, 16)	การศึกษา (เอกสาร บรรยายสรุปจังหวัด เพชรบูรณ์, 2545 : 15)	การศึกษา (สมุดรายงาน สถิติจังหวัดพิษณุโลก, 2546 : 27)
ข้อมูลสถานศึกษา โรงเรียน 706 แห่ง วิทยาลัยรัฐ 6 แห่ง วิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง ม.ราชภัฏ 1 แห่ง	จำนวนสถาบันการศึกษา ปฐมวัย 99 แห่ง ประถมฯ 419 แห่ง มัธยม 32 แห่ง วิทยาลัย 3 แห่ง ม.ราชภัฏ 1 แห่ง	มีสถาบันอุดมศึกษา 5 แห่ง คือ วิทยาลัยอาชีว เพชรบูรณ์ วิทยาลัยเทคนิค เพชรบูรณ์ วิทยาลัยเกษตรกรรม เพชรบูรณ์ วิทยาลัยสารพัดช่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์	โรงเรียนการศึกษา พื้นฐาน มี 528 แห่ง ระดับอุดมศึกษา วิทยาลัยกรมอาชีวะ 6 แห่ง วิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง สถาบันราชมงคล 1 แห่ง มหาวิทยาลัย 2 แห่ง มหาวิทยาลัยสงฆ์ 1 แห่ง ศูนย์เปิดสอน ระดับบัณฑิตศึกษา 1 แห่ง

จากตารางที่ 41 พบว่า การศึกษาในเขต 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จังหวัดพิษณุโลก ถือว่าเป็นศูนย์กลางการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพราะมีมหาวิทยาลัย 2 แห่งที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา คือ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ส่วนอีก 3 จังหวัดใกล้เคียงในภูมิภาคนี้ มีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร และมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงเกิดการเคลื่อนไหวนของผู้คนจากจังหวัดไปยังอีกจังหวัดหนึ่ง เพื่อการเดินทางข้ามจังหวัดไปศึกษาต่อได้เป็นไปอย่างสะดวก ผู้คนนอกเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่างก็เดินทางข้ามเขตจากจังหวัดอื่น ๆ เข้ามาศึกษาต่อระดับสูงในเขตภาคเหนือตอนล่างด้วย

1.3.8 ภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยีใน 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ตารางที่ 42 เปรียบเทียบภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยี

จังหวัด นครสวรรค์	จังหวัด กำแพงเพชร	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิษณุโลก
<p>ภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยี (วัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาจังหวัด นครสวรรค์, 2542 : 265-280)</p> <p>การทำมาหากิน การทำน้ำตาลสด น้ำตาลปึก เครื่องปั้นดินเผา ขนม โมจิ ทำปลาเค็ม ข้าวเม่าทอด ข้าวโป่ง กระจ่างสารท ศิลปกรรม ทอเสื้อผ้า เครื่องจัก สาน ลอบดักปลา เรือยาว หุ่นกระบอก</p> <p>การจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การเกษตรแบบ ผสมผสาน การเกษตร ตามทฤษฎีพระราชดำริ การเกษตร โดยใช้ปุ๋ย ธรรมชาติ การเกษตร โดย ลดปุ๋ยเคมี</p>	<p>ภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยี (ผลิตภัณฑ์ดีมีคุณภาพ, 2545 : 5-10)</p> <p>ผลิตภัณฑ์อาหาร ทองม้วนพับ กระจ่าง สารท กล้วยอบเนย กล้วย ฉาบ กล้วยกวน ถั่วกวน มะพร้าวเสวย น้ำพริกแกง เผ็ด น้ำพริกปลา ครองแครงกรอบ ข้าว แตนน้ำแดง โม ส้มโอ ทิพย์ชากังราว</p> <p>ประเภทหัตถกรรม เป็นภูมิปัญญาที่ได้มา จากบรรพบุรุษจากอดีต ทำจากวัสดุธรรมชาติ เช่น หมวกสาน ไม้กวาดดอกหญ้า พรมเช็ดเท้าจากผ้า เสื่อกก ผ้าห่ม ผ้าขาวม้า ผ้าไหม กระเป๋าดึงทำจาก ผักตบชวา และเครื่องใช้ อื่น ๆ ที่ทำจากผักตบชวา</p>	<p>ภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยี (วัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ และภูมิปัญญาจังหวัด เพชรบูรณ์, 2544 : 145-154)</p> <p>การเกษตรกรรม คิดค้นปรับปรุงพันธุ์ มะขามหวานต้นแรกใน ประเทศไทย แล้วมีการ ขยายพันธุ์ให้เกิด หลากหลายพันธุ์ เช่น พันธุ์หมื่นจง สีทอง ศรี ชมพู อินทผาลัม ขันดี น้ำผึ้ง ผักคอบ หวานอ่อน โคตรเพชร</p> <p>เครื่องใช้ในครัวเรือน เครื่องจักสาน เครื่อง ทอผ้า ไถนา คราด กระบุง บุงกี</p> <p>การรักษาโรค รักษาโรคนิ้ว โรคมะเร็ง โรคกระดูก โรคหืด แก้ว พิษงู มะเร็งปากมดลูก แก้ว คัน กลากเกลื่อน ไข้กับ ระดู</p>	<p>ภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยี (วัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ และภูมิปัญญา, 2543 : 121-160)</p> <p>ประเพณีรักษาโรค พิษณุโลกได้รับการยก ย่องจากวัดโพธิ์กรุงเทพ ว่า ยาวิเศษจากเมือง พิษณุโลก เป็นยารักษา โรคตาแดง เหน็บชา งูกัด เป็นฝี ริดสีดวง ไข้จับสัน ปัจจุบันมีศูนย์ผลิต สมุนไพรที่อำเภอบาง กระทุ่ม</p> <p>ประเภทอุตสาหกรรม เช่น ทำเต้าเจี้ยว น้ำตาล สด การผลิตเครื่องใช้จาก เศษยางรถยนต์ การสร้างพระพุทธรูป คือพระพุทธรชินราชที่ โรงงานทอง จ.ส.อ.ดร.ทวี บูรณเขตต์ การทำเครื่องดนตรีไทย ดนตรีม้งกละ ซึ่งมี แหล่งกำเนิดที่อำเภอ พรหมพิราม ถือเป็น เครื่องดนตรีประจำ จังหวัดพิษณุโลก</p>

จากตารางที่ 42 มีปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยี ในเขตภาคเหนือตอนล่างทั้งจังหวัด ล้วนแล้วแต่เป็นจังหวัดเก่าแก่มีประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับของชาติไทย เป็นแหล่งกำเนิดวัฒนธรรมประเพณี โดยเฉพาะเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยียุคก่อนได้กำเนิดจาก 4 จังหวัดเหล่านี้ เช่น

การประกอบอาชีพ ประชาชนของภาคเหนือตอนล่าง ประกอบอาชีพหลักคือ เป็นเกษตรกร ได้ประดิษฐ์เครื่องมือด้านการเกษตร เช่น เครื่องไถนา และเครื่องสีข้าว เครื่องนวดข้าว โดยใช้แรงคน ปัจจุบันเกษตรกรในจังหวัดพิษณุโลกได้ประดิษฐ์รถแทรกเตอร์ไถนา เครื่องจักรเกี่ยวข้าว และเครื่องจักรนวดข้าวได้ ประเภทเครื่องมือจับสัตว์น้ำ สัตว์บก เครื่องมือเหล่านี้มีจัดแสดงไว้ที่พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในพิษณุโลก จังหวัดอื่น ๆ มีจัดแสดงไว้ที่ศูนย์วัฒนธรรมซึ่งอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 3 จังหวัด

การผลิตสินค้าที่มีมานานของ 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ถือว่าแต่ละจังหวัดมีเอกลักษณ์ของตนเอง เช่น จังหวัดนครสวรรค์ มีสินค้า น้ำตาลสด น้ำตาลปึก ขนมเปียะโมจิ ลูกชิ้นปลาทราย จังหวัดกำแพงเพชรมีเอกลักษณ์คือการผลิตกล้วยไข่ และผลิตภัณฑ์จากกล้วยไข่ กล้วยไข่อบเนย กล้วยฉาบ กล้วยกวน จังหวัดเพชรบูรณ์มีเอกลักษณ์ในการผลิตมะขามหวาน และผลิตภัณฑ์จากมะขามหวานคือ มะขามกวน มะขามแก้ว นอกจากนั้นก็ยังมีย่านเสาวรสจากเขาค้อ จังหวัดพิษณุโลกมีเอกลักษณ์ในการผลิตกล้วยตาก กล้วยอบน้ำผึ้ง การผลิตแหนม

ยารักษาโรค จังหวัดพิษณุโลกยังเป็นแหล่งกำหนดตำราแพทย์แผนไทย เป็นแหล่งกำเนิดการรักษาโรคด้วยยาสมุนไพร ในปัจจุบันนี้จังหวัดพิษณุโลกมีการศึกษาวิจัยสมุนไพรไทยและผลิตยาสมุนไพร โดยการสนับสนุนจากกระทรวงสาธารณสุขให้ผลิตยาสมุนไพรที่โรงพยาบาลบางกระทุ่ม อำเภอบางกระทุ่ม เป็นศูนย์การวิจัยและผลิตยาสมุนไพรของประเทศ

ศิลปหัตถกรรม เป็นงานที่สร้างสรรค์ด้วยฝีมือ ซึ่งประชาชนในกลุ่มภาคเหนือตอนล่างมีฝีมือมานานแล้ว เช่น จังหวัดนครสวรรค์มีงานฝีมือประเภทจักสาน และเครื่องหวาย เครื่องใช้ในบ้าน เครื่องมือจับปลา จังหวัดกำแพงเพชรมีฝีมือในการทำไม้กวาดดอกหญ้า ทำผ้าไหม กระเป๋าจากผักตบชวา

งานศิลปหัตถกรรมที่โดดเด่นของท้องถิ่นนี้ในจังหวัดพิษณุโลกคือ การหล่อพระพุทธรชินราช ซึ่งเป็นเอกลักษณ์แบบปางสุโขทัย ตามรูปแบบพระพุทธรชินราช และมีแหล่งผลิตเครื่องดนตรีม้งกละและดนตรีไทยคือ ซอด้วง ซอฮู้ ในอำเภอเมืองพิษณุโลก

1.3.9 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของ 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ตารางที่ 43 เปรียบเทียบสภาพแวดล้อม 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

จังหวัด นครสวรรค์	จังหวัด กำแพงเพชร	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิษณุโลก
<p>การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายนอก</p> <p>จากการศึกษาวิเคราะห์ เอกสารจังหวัด นครสวรรค์ ผู้วิจัยได้สรุป โอกาสและอุปสรรคที่จะ ช่วยสร้างการบริหาร จัดการบัณฑิตศึกษาได้ ดังนี้</p> <p>โอกาส</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นจังหวัดที่มีเป็น ประตูสู่ภาคเหนือสะดวก ในการเดินทางติดต่อกับ จังหวัดทั้งภาคเหนือและ ภาคกลาง 2. มีศิษย์เก่าที่เป็น นักการเมืองท้องถิ่นที่ สามารถเป็นกำลังช่วยการ ขยายตัวทางวิชาการ 3. มีเศรษฐกิจทางด้าน การเกษตรที่มั่นคง 4. เศรษฐกิจด้าน อุตสาหกรรมและการ ค้าขายเติบโต 	<p>การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม</p> <p>จากการศึกษาวิเคราะห์ เอกสารของจังหวัด กำแพงเพชร ผู้วิจัยได้สรุป โอกาสและอุปสรรคที่จะ ช่วยเสริมการบริหาร จัดการบัณฑิตศึกษาได้ ดังนี้</p> <p>โอกาส</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นจังหวัดที่เป็น ประตูสู่ภาคเหนือได้ สะดวก เพราะการ คมนาคมทางบกมีความ สะดวกมาก 2. มีนักการเมืองระดับ ท้องถิ่นที่เป็นศิษย์เก่าที่ สามารถเป็นกำลังช่วย หนุนในการเติบโตทาง วิชาการ 3. มีเศรษฐกิจที่มั่นคง ทางด้านเกษตรและ อุตสาหกรรมทางการ เกษตรเติบโต 4. อุตสาหกรรมเหมือง แร่หลายชนิดจะเติบโตได้ ในอนาคต เพราะมีแหล่ง แร่พร้อมใช้อยู่แล้ว 	<p>การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม</p> <p>จากการศึกษาและ วิเคราะห์เอกสารของ จังหวัดเพชรบูรณ์มาแล้ว ผู้วิจัยได้สรุปโอกาสและ อุปสรรคที่จะเป็นส่วนที่ เสริมการบริหารจัดการ บัณฑิตวิทยาลัยได้ดังนี้</p> <p>โอกาส</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีพื้นที่เป็นภูเขาสูง ทำให้มีแหล่งศึกษา ธรรมชาติได้มาก 2. มีแหล่งท่องเที่ยว ธรรมชาติประเภทน้ำตก และแหล่งศึกษา ประวัติศาสตร์ 3. มีนักการเมืองท้องถิ่น จำนวนมากที่เป็นศิษย์เก่า ของสถาบัน 4. เศรษฐกิจทางด้าน อุตสาหกรรมเหมืองแร่ ธรรมชาติมีอนาคตจะ เติบโตได้ 	<p>การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมของ จังหวัดพิษณุโลก</p> <p>จากการศึกษาวิเคราะห์ เอกสารจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้สรุปโอกาสและ อุปสรรคเพื่อเป็น เครื่องช่วยเสริมการ บริหารจัดการ บัณฑิตศึกษาดังต่อไปนี้</p> <p>โอกาส</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีพื้นที่ภูเขาและป่า ไม้เป็นแหล่งทรัพยากรทำ ให้เกิดน้ำตก ถ้ำ ถ้ำธาร ตามธรรมชาติ 2. เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทางประวัติศาสตร์การ ปราบปรามคอมมิวนิสต์ที่ หินร่องกล้า 3. อาชีพหลักของ ประชากรคือการ เกษตรกรรม 4. เป็นศูนย์กลางการ ท่องเที่ยวทางภาคเหนือ รองมาจากเชียงใหม่

จังหวัด นครสวรรค์	จังหวัด กำแพงเพชร	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิษณุโลก
5. เป็นแหล่งกำเนิด วัฒนธรรมประเพณีใน ท้องถิ่นทั้งไทยและจีน	5. เป็นแหล่งกำเนิด ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ ของตนเอง	5. เป็นแหล่งกำเนิด ประวัติศาสตร์การ ปราบปรามผู้ก่อการร้าย ใช้เป็นที่ศึกษาของคนรุ่น หลัง	5. องค์การบริหารส่วน จังหวัดซึ่งเป็นการ ปกครองระดับท้องถิ่น มี สมาชิกที่เป็นศิษย์เก่าเป็น สมาชิกอยู่จำนวนมาก
6. เป็นศูนย์กลาง การศึกษา เพราะมี สถาบันการศึกษาทุก ระดับ	6. มีแหล่งท่องเที่ยวทั้ง ทางประวัติศาสตร์และ ทางธรรมชาติมากเหมาะ แก่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	6. เป็นแหล่งกำเนิด ประเพณีในท้องถิ่น	6. มีการเติบโตทาง เศรษฐกิจในด้านอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม และการบริการการท่องเที่ยว
7. เป็นแหล่งกำเนิดภูมิ ปัญญาชาวบ้านด้าน ศิลปหัตถกรรม เกษตรกรรม	7. มีแหล่งน้ำมันที่เป็น แร่ธรรมชาติที่จะเป็น รายได้สำคัญให้กับ จังหวัด	7. มีสถาบันการศึกษา ระดับปริญญาตรีขึ้นไป อยู่แห่งเดียว	7. เป็นศูนย์กลาง การศึกษา ระดับสูง เพราะ มีทั้งสถาบัน เทคโนโลยี ราชมงคล และมหาวิทยาลัย ของรัฐ 2 แห่ง
8. มีแหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติ ทางวัฒนธรรม และทางประวัติศาสตร์	8. เป็นจังหวัดที่อยู่ในเขต พัฒนาสี่แยกอินโดจีน ที่มี โอกาสเติบโตได้ทั้งทาง เศรษฐกิจและการศึกษา	8. มีสนามบินพาณิชย์ เพิ่มความสะดวกในการ เดินทางได้รวดเร็ว	8. เป็นแหล่งกำเนิดพระ พุทธชินราช เป็นที่เคารพ สักการะของคนไทยทั่ว ประเทศ 9. มีพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน เป็นแหล่งศึกษาทาง วัฒนธรรม 10. เป็นแหล่งกำเนิด การแพทย์แผนโบราณที่ บางกระทุ่ม 11. มีสนามบินพาณิชย์ ที่กำลังพัฒนาให้เป็น สนามบินนานาชาติ
อุปสรรค 1. มีอาณาเขตกว้างขวาง แต่ไม่มีการพัฒนาด้าน อุตสาหกรรมควบคู่ไปกับ การเกษตรกรรม	อุปสรรค 1. มีพื้นที่ป่ากว้างใหญ่ มาก การอนุรักษ์ให้เป็น แหล่งศึกษาทำไม่ทั่วถึง มักถูกทำลายโดยมนุษย์ และโดยธรรมชาติ	อุปสรรค 1. มีพื้นที่ป่ากว้าง แต่ ขาดงบประมาณในการ เสริมสร้างและอนุรักษ์มัก ถูกคนและธรรมชาติ ทำลายเช่นไฟป่า	อุปสรรค 1. มีแหล่งท่องเที่ยวมาก ทางราชการ ไม่มี งบประมาณสนับสนุนให้ พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายทั้ง ภายในและต่างประเทศ

จังหวัด นครสวรรค์	จังหวัด กำแพงเพชร	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิจิตรโลก
2. มีนิกการเมืองท้องถิ่นที่เป็นศิษย์เก่า แต่มีบทบาทต่อสถาบันมีน้อย	2. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีมาก แต่งบประมาณในการฟื้นฟูบูรณาการไม่มี จึงไม่สามารถพัฒนาให้เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว	2. มีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติมาก แต่ขาดการเอาใจใส่ จากวิชาในเรื่องส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักของชาวต่างประเทศเพื่อการท่องเที่ยวระดับสากล	2. ขาดการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานการท่องเที่ยวกับสถาบันในการพัฒนาแหล่งธรรมชาติให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ
3. เป็นศูนย์กลางการคมนาคม แต่ผู้เดินทางเพียงเดินทางผ่านไม่ได้เดินทางมาเพื่อการท่องเที่ยว	3. สภาพเศรษฐกิจต้องพึ่งพาทางการเกษตรมาก เมื่อเกิดน้ำท่วมจึงทำให้เกิดเศรษฐกิจตกต่ำได้เสมอ	3. มีสถาบันอุดมศึกษาแห่งเดียวที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีขึ้นไป ไม่มีแหล่งอื่นป้อนเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา	3. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติให้การบริการชุมชนเพื่อวิทยาทาน จึงประสบกับการขาดทุน อาจต้องปิดกิจการเพราะภาครัฐไม่ให้การสนับสนุน
4. เป็นแหล่งกำเนิดวัฒนธรรมประเพณีไทย แต่ขาดการสนับสนุนจากท้องถิ่น	4. มีงานประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของตน แต่ขาดการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐจึงทำให้ไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายระดับประเทศ	4. ภูมิปัญญาชาวบ้านมีหลากหลายแต่ต้องลงทุนมากในการอนุรักษ์และส่งเสริม	4. การอุตสาหกรรมเหมืองแร่ต้องลงทุนสูงจึงทำให้การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมด้านนี้ไม่พัฒนาไปอย่างจริงจัง
5. แหล่งท่องเที่ยวไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นที่น่าสนใจจากนักท่องเที่ยว	5. มีแหล่งประวัติศาสตร์ที่เป็นมรดกโลก แต่ไม่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวไปชม	5. การขยายพันธุ์มะขามหวานยังขาดการปรับปรุงพันธุ์โดยหลักทางวิชาการและการวิจัย	5. ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาชาวบ้านไม่ได้รับการสนับสนุนและฟื้นฟูอย่างจริงจัง จึงทำให้คนปัจจุบันไม่รู้จัก
6. ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาชาวบ้านขาดความนิยมเพราะมีผลิตภัณฑ์ยุคใหม่มาแทน	6. มีสถาบันอุดมศึกษาที่สอนถึงระดับปริญญาตรีเพียงแห่งเดียว ไม่มีสถาบันอื่นที่ผลิตปริญญาตรีเป็นตัวเลือก	6. ขาดการเชื่อมโยงความร่วมมือในการพัฒนาด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาระหว่างท้องถิ่นกับสถาบันการศึกษา	6. การเปิดสี่แยกอินโดจีนเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจของ 4 ประเทศ ยังไม่เป็นรูปธรรม สถาบันการศึกษาจึงยังไม่เห็นความสำคัญ
7. ไม่มีสนามบินพาณิชย์ เพื่อการเดินทางทางอากาศติดต่อกับเมืองหลวง	7. การเดินทางทางอากาศไม่ได้เพราะไม่มีสนามบินพาณิชย์	6. ขาดการเชื่อมโยงความร่วมมือในการพัฒนาด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาระหว่างท้องถิ่นกับสถาบันการศึกษา	

สภาพแวดล้อมภายนอกที่ได้ศึกษาวิเคราะห์มานี้เป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างทั้งโอกาสและอุปสรรคต่อการบริหารจัดการบัณฑิตศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปโอกาสและอุปสรรคไว้ดังนี้

ตารางที่ 44 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

โอกาส	อุปสรรค
1. บุคคลที่มีวุฒิปริญญาตรีทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา	1. มีพื้นที่ที่เป็นภูเขาป่าไม้กว้าง แต่มักจะถูกทำลายโดยคนท้องถิ่น และเกิดพังทลายจากน้ำท่วมเป็นประจำ ต้องลงทุนสูงเพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวถาวร
2. การปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2542 กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวุฒิปริญญาโทขึ้นไป กระตุ้นให้ผู้บริหารมาศึกษาต่อระดับปริญญาโท	2. พื้นที่การเกษตรในภูมิภาคนี้ถูกน้ำท่วมทุกปี สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจเป็นประจำทุกปี
3. สภาพความใกล้เคียงกันทางภูมิศาสตร์ในภาคเหนือตอนล่าง มีโอกาสให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการ ได้สูง	3. การอุตสาหกรรมยังมีน้อยไม่สอดคล้องกับผลผลิตทางการเกษตรที่มีจำนวนมาก
4. มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและแหล่งประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นเดียวกัน	4. การคมนาคมทางบกโดยรถยนต์ถึงแม้จะสะดวก แต่บางส่วนที่เลียบภูเขาสูงชัน ยังเสี่ยงอันตรายต่อการสัญจร
5. เป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่ติดต่อกันได้สะดวกทั้งทางรถยนต์ รถไฟ ทางเรือ และเป็นกลุ่มจังหวัดในเขตพัฒนาสี่แยกอินโดจีน	5. แม้จะมีมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยของรัฐ 5 แห่งในภูมิภาคนี้ แต่ไม่มีความร่วมมือกันทางวิชาการ
6. เป็นศูนย์กลางการศึกษาระดับสูง เพราะมีมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 4 แห่ง และมหาวิทยาลัยเอกชน	6. ยังไม่มีโครงการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องกับหน่วยงานของจังหวัด
7. เป็นแหล่งกำเนิดศิลปวัฒนธรรมและการแสดงเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง	7. บุคคลในท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญของการวิจัย จึงมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลน้อย
8. เป็นแหล่งกำเนิดพระพุทธรชินราชซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของคนไทยทั่วประเทศ	8. การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษามีการแข่งขันจากมหาวิทยาลัยอื่นในท้องถิ่น

โอกาส	อุปสรรค
9. เป็นแหล่งกำเนิดภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งหัตถกรรม ประติมากรรม และแพทย์แผนไทย	9. แหล่งงานรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในท้องถิ่นมีน้อย ทำให้ผู้สำเร็จปริญญาตรีในท้องถิ่นไปแสวงหางานทำที่อื่น ไม่นิยมศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา
10. เศรษฐกิจทางการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ หินปูน และหินแกรนิต แร่สังกะสี น้ำมันปิโตรเลียม เติบโต	10. ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ทำงานแล้วนิยมศึกษาต่อปริญญาโทโดยไม่ทำวิทยานิพนธ์
11. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมาเที่ยวตลอดปี	11. ผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีที่มีรายได้น้อย ไม่เพียงพอแก่การศึกษาต่อระดับปริญญาโท
12. มีศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่างเป็นนักการเมืองท้องถิ่น	

จากผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 4 แห่งในเขตภาคเหนือตอนล่าง ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อเป็นข้อมูลเสริมในการนำไปสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ได้ภาพรวมดังนี้

ตารางที่ 45 จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

โอกาส (Opportunities)	
<ol style="list-style-type: none"> 1. บุคคลที่มีวุฒิปริญญาตรีทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นต้องการศึกษาคณะระดับบัณฑิตศึกษา 2. การปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2542 กำหนดให้ผู้บริหาร สถานศึกษามีวุฒิปริญญาโท 3. สภาพใกล้เคียงทางภูมิศาสตร์เอื้อให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการ ได้สูง 4. มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งประวัติศาสตร์อยู่ในท้องถิ่นเดียวกัน 5. เป็นศูนย์การคมนาคมติดต่อได้สะดวกในเขตพัฒนาสี่แยกอินโดจีน 6. เป็นศูนย์กลางการศึกษาระดับสูงเพราะมีมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชน 7. เป็นแหล่งกำเนิดศิลปวัฒนธรรมและการแสดงเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง 8. เป็นแหล่งกำเนิดพระพุทธรชินราชที่เป็นที่เคารพบูชาของชาวไทยทั่วประเทศ 9. เป็นแหล่งกำเนิดภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งหัตถกรรม ประติมากรรม และแพทย์แผนไทย 10. อุตสาหกรรมเหมืองแร่ หินปูน หินแกรนิต สังกะสี ปิโตรเลียม เติบโต 11. ธุรกิจท่องเที่ยวและการบริการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ในภาคเหนือตอนล่าง 12. มีศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง เป็นนักการเมืองท้องถิ่น 	
จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<ol style="list-style-type: none"> 1. มี พรบ. มรภ. รองรับการระดมสรรพกำลังร่วมมือทางวิชาการ 2. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกลพร้อมสนับสนุนการปรับปรุงการบริหารจัดการบัณฑิตศึกษา 3. มีความเข้มแข็งในการเปิดสอนสาขาการศึกษา 4. ความสัมพันธ์ของอาจารย์ในกลุ่มยังแน่นแฟ้น 5. ยังยึดมั่นการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 6. มีอาคารสถานที่พร้อมเพื่อเปิดบัณฑิตศึกษา 7. เปิดสอนทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ ให้โอกาสผู้เรียนนอกเวลา 8. ผู้เรียนทุกคนต้องทำวิทยานิพนธ์เพื่อความเป็นผู้นำทางวิชาการและนักวิจัย 9. การบริหารงบประมาณเป็นอิสระแบบพึ่งตนเอง 10. หลักสูตรยึดมาตรฐานทบวงมหาวิทยาลัย 11. มีเป้าหมายพัฒนาสู่ความเป็นสากล เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ 12. มีการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทบาทหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยยังไม่ชัดเจน เพราะการเปลี่ยนโครงสร้างใหม่ 2. อัตราค่าเล่าเรียนสาขาวิทยาศาสตร์ยังไม่เพียงพอต่อการเปิดระดับบัณฑิตศึกษา 3. ขาดอัตราค่าเล่าเรียนและผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ 4. ขาดงบประมาณจากส่วนกลาง ต้องบริหารจัดการแบบพึ่งตนเอง 5. สาขาที่เปิดสอนมีน้อย ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้กว้าง 6. ไม่มีโครงการพัฒนาอาจารย์ร่วมกับ โครงการเปิดสอนสาขาใหม่ 7. ลงทุนสูงเพราะเชิญอาจารย์พิเศษจากภายนอก 8. ไม่มีโครงการร่วมมือทางวิชาการ ในภูมิภาค 9. การเปิดสอนเป็นสาขาวิชาที่ซ้ำซ้อน ไม่แตกต่างกัน 10. ไม่มีศูนย์เครือข่ายงานวิจัยบริหารแก่ท้องถิ่น 11. ไม่มีหลักสูตรนานาชาติเพื่อการเข้าสู่ความเป็นสากล 12. ไม่มีกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
อุปสรรค (Threats)	
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีพื้นที่ป่าธรรมชาติกว้างใหญ่ แต่มักถูกทำลายจากคนและไฟป่า น้ำท่วม ต้องลงทุนสูงเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว 2. พื้นที่เกษตรถูกทำลายจากน้ำท่วม สร้างความเสียหายเป็นประจำทุกปี 3. อุตสาหกรรมยังมีน้อยไม่สอดคล้องกับการร่วมรับผลผลิตทางการเกษตร 4. การคมนาคมสะดวก แต่ในบางส่วนเป็นภูเขาสูงเสี่ยงอันตรายการสัญจร 5. แม้จะมีมหาวิทยาลัยของรัฐ 5 แห่ง แต่การดำเนินการไม่มีการร่วมมือกันทางวิชาการ 6. ทางจังหวัดและบัณฑิตวิทยาลัยไม่มี โครงการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกันอย่างต่อเนื่อง 7. บุคคลในท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญการวิจัย จึงมีส่วนร่วมการให้ข้อมูลน้อย 8. การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษามีการแข่งขันจากมหาวิทยาลัยอื่นในท้องถิ่น 9. มีแหล่งงานรองรับผู้สำเร็จปริญญาตรีน้อย คนในท้องถิ่นจึงไปทำงานที่อื่น และไม่นิยมศึกษาคณะบัณฑิตศึกษา 10. ผู้สำเร็จการศึกษาาระดับปริญญาตรีที่ทำงานแล้วนิยมศึกษาคณะปริญญาโท โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ 11. ผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีที่ยังมีรายได้น้อยจึงยังไม่มาศึกษาคณะระดับปริญญาโท 	

1.4 ผลการศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยของกลุ่มผู้บริหาร

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้บริหาร 180 ชุด (กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ 72 กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ 108 ชุด) แบบสอบถามได้ผ่านการวัดความตรง (อยู่ในภาคผนวก) ก่อนนำไปใช้ ได้รับแบบสอบถามคืน 128 ชุด คิดเป็นร้อยละ 71.11 ผลการศึกษาวเคราะห์มีดังต่อไปนี้

1.4.1 สถานภาพของผู้ตอบคำถาม จากผู้ตอบแบบสอบถาม 128 คน ได้แสดงสถานภาพของผู้ตอบซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริหารดังต่อไปนี้

ตารางที่ 46 แสดงสถานภาพทั่วไปของผู้บริหาร

สถานภาพทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งบริหาร	อธิการบดี	25	19.5
	รองอธิการบดี	42	32.8
	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย	61	47.7
	รวม	128	100
กลุ่มมหาวิทยาลัย	กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ	44	34.4
	กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ	84	65.6
	รวม	128	100
เพศ	ชาย	83	64.8
	หญิง	45	35.2
	รวม	128	100
อายุ	30-40 ปี	12	9.4
	41-50 ปี	27	21.1
	51-60 ปี	80	62.5
	60 ปี ขึ้นไป	9	7.0
	รวม	128	100

สถานภาพทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา	ปริญญาโท	51	39.8
	ปริญญาเอก	77	60.2
	รวม	128	100
ประสบการณ์การบริหาร	1-5 ปี	32	25.0
	6-10 ปี	31	24.2
	11-15 ปี	16	12.5
	15 ปี ขึ้นไป	49	38.3
	รวม	128	100

จากตารางที่ 46 พบว่า ผู้บริหารตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 47.7 ตำแหน่งรองอธิการบดีมีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 และตำแหน่งอธิการบดีมีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5

จำนวนมหาวิทยาลัยมีกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ 84 คน คิดเป็นร้อยละ 65.6 กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐมีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 แยกเป็นเพศชาย 83 คน คิดเป็นร้อยละ 64.8 หญิง 45 คน คิดเป็นร้อยละ 35.2

ผู้บริหารที่มีอายุระหว่าง 51-60 มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 อายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 อายุระหว่าง 30-40 ปี มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0

ด้านวุฒิการศึกษาพบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาเอกมีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 60.2 และมีวุฒิปริญญาโท จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8

ส่วนประสบการณ์การบริหารของผู้บริหาร กลุ่มที่มากที่สุดคือ ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 รองลงมาคือกลุ่ม 1-5 ปีขึ้นไป มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 กลุ่มตั้งแต่ 6-10 ปีขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 ส่วนกลุ่มที่มีประสบการณ์น้อยที่สุดคือ 11-15 ปี มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5

1.4.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารกลุ่มมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย

ราชภัฏ

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามถามความเห็นกลุ่มผู้บริหารจากมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 128 คน จากจำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 71.11

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยค่า \bar{X} , S.D. และเปรียบเทียบค่า t (t-test) ดังต่อไปนี้

1.4.2.1 ภาพรวมความคิดเห็นของผู้บริหารกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐและกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นภาพรวมของความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 47 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านทิศทางของบัณฑิตวิทยาลัย จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

ทิศทางของบัณฑิตวิทยาลัย	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ปรัชญา			
1 ประสานงานการผลิตนักวิชาการและนักวิชาชีพระดับสูงกับคณะวิชาเพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ	4.38	0.83	มาก
นโยบาย			
2 สร้างความเข้มแข็งทางวิชาการให้มหาวิทยาลัย โดยเน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม	4.64	0.62	มากที่สุด
3 เปิดสอนหลากหลายสาขาวิชา รวมทั้งหลักสูตรนานาชาติเพื่อการเข้าสู่การแข่งขันกับนานาชาติประเทศ	4.11	0.89	มาก
พันธกิจ			
4 จัดการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี เพื่อให้บุคคลทุกระดับมีโอกาสเข้าศึกษาวิชาการและวิชาชีพระดับสูงอย่างเสมอภาคกัน	4.43	0.66	มาก
วัตถุประสงค์			
5 เพื่อสร้างนักวิชาการและวิชาชีพระดับสูงให้มีความสามารถในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ	4.57	0.64	มากที่สุด

ทิศทางของบัณฑิตวิทยาลัย	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
เป้าหมาย			
6 ผลิตภัณฑ์วิชาการและผู้เชี่ยวชาญระดับสูงให้เพียงพอแก่การศึกษาค้นคว้าวิจัยให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ให้กับสังคม เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ	4.52	0.75	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.44	0.52	มาก

จากตารางที่ 47 พบว่า ความเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดในด้านทิศทางของบัณฑิตวิทยาลัยในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.44$) พิจารณาเป็นรายข้อมีข้อที่เห็นด้วยมากที่สุดตามลำดับดังนี้คือ สร้างความเข้มแข็งทางวิชาการให้มหาวิทยาลัย โดยเน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม ($\bar{X} = 4.64$) เพื่อสร้างนักวิชาการและวิชาชีพระดับสูงให้มีความสามารถในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ($\bar{X} = 4.57$) และผลิตภัณฑ์วิชาการและผู้เชี่ยวชาญระดับสูงให้เพียงพอแก่การศึกษาค้นคว้าวิจัยให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ($\bar{X} = 4.52$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความเห็นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 48 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านองค์ประกอบการเปิดสอน
บัณฑิตศึกษา เรื่อง อาคารสถานที่ จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

อาคารสถานที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1 บัณฑิตวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนเอง ควรมีพื้นที่และมีอาคารเป็นเอกเทศ ประกอบด้วยห้องดำเนินการดังต่อไปนี้ ห้องประชุมใหญ่แบบ Theater meeting hall ห้องเรียนแบบ Theater classroom ห้องเรียนหรือห้องประชุมขนาดเล็ก (Discussion room) ห้อง Internet discovering ห้องการเรียนรู้ภาษาแบบ Self study ห้องสมุดแบบ E-library ห้องนันทนาการ ประกอบด้วย Fitness, games, snooker	4.17	1.07	มาก
2 ห้องเรียนแบบ Theater classroom ควรเป็นห้องเรียนขนาดใหญ่เพื่อใช้เสนอผลงานการศึกษาค้นคว้าวิชาการ ประกอบด้วยอุปกรณ์ดังต่อไปนี้ เครื่อง Computer ประจำทุกห้องเรียน เครื่องฉายทั้งระบบ VCD และ DVD เครื่องฉาย LCD projector Internet system Tele-conference system	4.26	0.97	มาก
3 ห้องเรียนหรือห้องประชุมขนาดเล็ก (Discussion room) ควรประกอบด้วย เครื่อง Computer พร้อมเครื่องฉาย VCD/DVD เครื่องฉาย LCD projector Tele-conference system โต๊ะประจำห้องที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบตามสภาพการใช้งาน	4.36	0.88	มาก

อาคารสถานที่	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
4 ถ้าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาดำเนินการโดยคณะวิชาต่าง ๆ เอง ควรต้องจัดให้มีอาคารเรียนและห้องเรียนตามลักษณะของข้อ 1, 2 และ 3 เช่นข้างต้น	4.02	0.97	มาก
5 พื้นที่แวดล้อม (Landscape) อาคารบัณฑิตศึกษา ต้องจัดและตกแต่งเพื่อให้เกิดบรรยากาศทางการศึกษาให้นักศึกษาใช้เป็นที่พักผ่อนหรือทางวิชาการ	4.27	0.89	มาก
รวมเฉลี่ย	4.22	0.69	มาก

จากตารางที่ 48 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารในด้านองค์ประกอบการเปิดสอนบัณฑิตศึกษา เรื่อง อาคารสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีความเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 49 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านองค์ประกอบการเปิดสอน
บัณฑิตศึกษา เรื่อง บุคลากร จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

บุคลากร	\bar{X}	S.D.	ระดับความ กิดเห็น
6 การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่บัณฑิตวิทยาลัยบริหาร จัดการเอง กรรมการดำเนินการประกอบด้วย คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา คณะกรรมการสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย คณะกรรมการประจำสาขาวิชา เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย	4.48	0.84	มาก
7 การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ที่ดำเนินการ โดยคณะวิชาต่าง ๆ กรรมการดำเนินการประกอบด้วย คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา คณะกรรมการประจำสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย คณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัยประจำคณะต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย	4.22	1.07	มาก
8 คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย อธิการบดีเป็นประธานกรรมการ รองอธิการบดีหรือรองอธิการบดีฝ่ายบัณฑิตวิทยาลัยเป็น รองประธานกรรมการ คณบดีจากคณะที่เกี่ยวข้อง ผู้อำนวยการสำนักที่เกี่ยวข้อง ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี เป็นคณะกรรมการ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเป็นเลขานุการ	4.16	1.09	มาก
9 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยควรมาจากการเลือกตั้งจากคณาจารย์ของ มหาวิทยาลัย เพราะต้องเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจาก คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยอย่างกว้างขวาง	3.57	1.39	มาก

บุคลากร	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
10 คณบดีของสาขาวิชาที่เปิดสอนเป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัยประจำคณะ และเป็นผู้คัดเลือก บุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นอาจารย์บัณฑิตศึกษาเป็นคณะกรรมการ จัดการเรียนการสอนประจำสาขาที่เปิดสอน	4.04	1.02	มาก
11 อาจารย์บัณฑิตศึกษาต้องมีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดของ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทั้งเป็นผู้สอนและ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ทุกประการ	4.63	0.61	มากที่สุด
12 อาจารย์บัณฑิตศึกษาจะต้องมีผลงานการวิจัยตรงตามสาขาวิชาที่ สอนอย่างน้อย 1 เรื่อง ที่นอกเหนือไปจากการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อสำเร็จการศึกษา	4.48	0.79	มาก
13 เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานจะต้องมีคุณสมบัติตรงตามความ ประสงค์ของคณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัยกำหนด เพื่อจะได้ ปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความต้องการ	4.36	0.79	มาก
รวมเฉลี่ย	4.24	0.54	มาก

จากตารางที่ 49 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดด้านองค์ประกอบการเปิดสอนบัณฑิตวิทยาลัย เรื่อง การบริหารบุคลากรในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ อาจารย์บัณฑิตศึกษาต้องมีคุณสมบัติตามข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ($\bar{X} = 4.63$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 50 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านองค์ประกอบการเปิดสอน
บัณฑิตศึกษา เรื่อง หลักสูตร จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
14 นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยยึดมาตรฐานตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	4.42	0.83	มาก
15 การพัฒนาหลักสูตรแต่ละหลักสูตรต้องมีความทันสมัยกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ค่านิยม และความเปลี่ยนแปลงของสังคม	4.75	0.56	มากที่สุด
16 หลักสูตรที่เปิดสอนต้องมีหลากหลายรูปแบบ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลหลากหลายอาชีพ หลากหลายสถานภาพ เข้าศึกษาได้ อย่างกว้างขวางและเสมอภาคทั่วกัน	4.45	0.84	มาก
17 ใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ทั้งทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรทางวิชาการเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าและฝึกประสบการณ์ของนักศึกษา	4.64	0.64	มากที่สุด
18 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อสร้างวิสัยทัศน์โดยการไปศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ	4.41	0.77	มาก
19 เปิดหลักสูตรนานาชาติเพื่อพัฒนาสถาบันเข้าสู่ความเป็นสากล และสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการ สามารถแข่งขันกับนานาชาติ	4.16	0.88	มาก
รวมเฉลี่ย	4.47	0.52	มาก

จากตารางที่ 50 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด ด้านองค์ประกอบการสอนบัณฑิตศึกษา เรื่อง หลักสูตร โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีข้อที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ การพัฒนาหลักสูตรต้องมีความทันสมัยกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ค่านิยม และความเปลี่ยนแปลงของสังคม ($\bar{X} = 4.75$) และใช้ทรัพยากรท้องถิ่นทั้งทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรทางวิชาการ และแหล่งศึกษาค้นคว้าและฝึกประสบการณ์ ($\bar{X} = 4.64$) ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 51 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านองค์ประกอบการเปิดสอน
บัณฑิตศึกษา เรื่อง กลุ่มวิชาที่เปิดสอน จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

กลุ่มวิชาที่เปิดสอน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
20 บัณฑิตวิทยาลัยไม่จำเป็นต้องเปิดสอนให้ได้ทั้ง 5 กลุ่มวิชา แต่ให้เน้นการเปิดสอนในกลุ่มเฉพาะทางที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง	4.61	0.71	มากที่สุด
21 ควรเลือกเปิดสอนโดยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศ โดยเลือกเปิดสอนเฉพาะกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพและกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3.12	1.24	ปานกลาง
22 สาขาวิชาที่มีการเปิดสอนในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ อยู่แล้ว ไม่ควรเปิดซ้ำซ้อน แต่ควรมีโครงการเปิดสอนสาขาวิชาใหม่ให้เป็นไปตามความต้องการของสังคมและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ	3.57	1.15	มาก
23 กลุ่มวิชาที่เปิดสอนใหม่ควรเลือกกลุ่มวิชาเน้นการเปิดหลักสูตรนานาชาติ เพื่อมุ่งเป้าหมายไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยระดับสากลสามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้	3.34	1.06	ปานกลาง
24 บัณฑิตวิทยาลัยต้องสนับสนุนให้คณะวิชาเปิดสอนสาขาวิชาที่หลากหลายได้ครบทั้ง 5 กลุ่มวิชา เพื่อตอบสนองผู้เรียนที่มีหลากหลาย	3.58	1.11	มาก
รวมเฉลี่ย	3.64	0.65	มาก

จากตารางที่ 51 พบว่า พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดด้านองค์ประกอบการเปิดสอนบัณฑิตวิทยาลัย เรื่อง กลุ่มวิชาที่เปิดสอนในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่เห็นมาด้วยที่สุดคือ บัณฑิตวิทยาลัยไม่จำเป็นต้องเปิดสอนให้ได้ทั้ง 5 กลุ่มวิชา แต่ให้เน้นการเปิดสอนในกลุ่มเฉพาะที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ($\bar{X} = 4.61$) ข้ออื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อควรเลือกสอนโดยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศ โดยเลือกเปิดสอนเฉพาะกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพและกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$)

ตารางที่ 52 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านองค์ประกอบการเปิดสอน
บัณฑิตศึกษา รวมทั้ง 4 เรื่อง

เรื่อง	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1 อาคารสถานที่	4.22	0.69	มาก
2 บุคลากร	4.24	0.54	มากที่สุด
3 หลักสูตรบัณฑิตศึกษา	4.47	0.52	มาก
4 กลุ่มวิชาที่เปิดสอน	3.64	0.65	มาก
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมดด้านองค์ประกอบการเปิดสอนบัณฑิตศึกษา	4.17	0.42	มาก

จากตารางที่ 52 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดในด้านองค์ประกอบการเปิดสอนบัณฑิตศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่องพบว่า มีความเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 53 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านการบริหารจัดการ
เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการ จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

รูปแบบการบริหารจัดการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1 การจัดการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ควรเป็นหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัยดำเนินการทั้งหมด จึงควรรวมศักยภาพของมหาวิทยาลัยมาร่วมจัดตั้งเป็นศูนย์ดำเนินการบัณฑิตศึกษาตามรูปแบบที่ 1	2.91	1.33	ปานกลาง
2 เพื่อส่งเสริมให้คณะวิชาได้เติบโตทางวิชาการ ทั้งระดับปริญญาตรี โท และเอก จึงควรกระจายอำนาจให้คณะวิชาต่าง ๆ จัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาเอง ตามรูปแบบที่ 2	4.25	0.93	มาก
3 การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในยุคปัจจุบัน ควรเน้นให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองจากเอกสารตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย และค้นคว้าจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จึงควรจัดการศึกษาในรูปแบบที่ 3	3.44	1.08	ปานกลาง
4 การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในยุคเทคโนโลยีก้าวหน้าในปัจจุบัน ผู้เรียนไม่ต้องอาศัยตำราจากมหาวิทยาลัย แต่สามารถสืบค้นได้โดย Website ทาง Internet จากศูนย์วิทยบริการของมหาวิทยาลัย และแหล่งอื่น ๆ จึงควรจัดการศึกษาเช่นในรูปแบบที่ 4	3.32	1.11	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.48	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 53 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดในด้านการบริหารจัดการเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก คือ เพื่อส่งเสริมให้คณะวิชาได้เติบโตทางวิชาการทั้งระดับปริญญาตรี โท และเอก จึงควรกระจายอำนาจให้คณะวิชาต่าง ๆ จัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาเอง ตามรูปแบบที่ 2 ($\bar{X} = 4.25$) ส่วนข้ออื่น ๆ ทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง

ตารางที่ 54 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านการบริหารจัดการ
เรื่อง การบริหารบุคคล จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

การบริหารบุคคล	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
5 การบริหารบุคคล ควรประกอบด้วยบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายการคลังและพัสดุ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ ฝ่ายกิจการพิเศษ	4.07	1.06	มาก
6 ฝ่ายธุรการ ควรประกอบด้วย งานสารบรรณ งานเจ้าหน้าที่ งานการประชุม งานอาคารสถานที่ งานประชุมสัมมนา งานสวัสดิการ	4.06	1.01	มาก
7 ฝ่ายการคลังและพัสดุ ประกอบด้วย งานการเงินการบัญชี งานพัสดุ งานงบประมาณ งานจัดซื้อจัดจ้าง	4.13	0.99	มาก
8 ฝ่ายวิชาการ งานพัฒนาหลักสูตร งานประเมินผลการเรียนการสอน งานประเมินอาจารย์ผู้สอน งานประเมินผลมหัศจรรย์ งานจัดทำคู่มือการประเมินภายใน-ภายนอก งานจัดทำศูนย์ข้อมูลบัณฑิตศึกษา	4.30	0.89	มาก

การบริหารบุคคล	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
9 ฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ ประกอบด้วย งานบริการสื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอน งานห้องสมุด งานวิจัยและบริการวิชาการชุมชน งานห้องบริการคอมพิวเตอร์ งานตรวจสอบมาตรฐานบัณฑิตศึกษา	4.11	0.96	มาก
10 ฝ่ายกิจการพิเศษ ประกอบด้วย งานประชาสัมพันธ์ งานรับสมัครและคัดเลือก งานปฐมนิเทศ/ปัจฉิมนิเทศ งานโครงการร่วมมือ งานวิเทศสัมพันธ์ งานกิจกรรมนักศึกษา	4.07	1.01	มาก
รวมเฉลี่ย	4.13	0.84	มาก

จากตารางที่ 54 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดด้านการบริหารจัดการเรื่องการบริหารบุคคล โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารทั้งหมดเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้งหมด

ตารางที่ 55 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านการบริหารจัดการ
เรื่อง การบริหารทรัพยากร จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

การบริหารทรัพยากร	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
11 ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการบัณฑิตศึกษาควรเป็นทรัพยากรของหน่วยงานบัณฑิตวิทยาลัยเองทั้งหมด	2.74	1.20	น้อย
12 ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการบัณฑิตศึกษา ส่วนหนึ่งเป็นของหน่วยงานบัณฑิตวิทยาลัย อีกส่วนหนึ่งอาจเป็นของหน่วยงานภายใน ด้วยการประสานงานการใช้ร่วมกัน	4.23	0.95	มาก
13 ใช้ทรัพยากรบุคคลในท้องถิ่นเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้และมาเป็นผู้มีส่วนร่วมการจัดการบัณฑิตศึกษา	4.34	0.80	มาก
14 ใช้แหล่งทรัพยากรในท้องถิ่นและท้องถิ่นใกล้เคียงเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าและฝึกประสบการณ์ให้กับนักศึกษา	4.47	0.73	มากที่สุด
15 สร้างระบบเครือข่ายการใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งภายในสถาบันและนอกสถาบัน	4.73	0.54	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.10	0.52	มาก

จากตารางที่ 55 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดในด้านการบริหารจัดการเรื่อง การบริหารทรัพยากรโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การสร้างระบบเครือข่ายการใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งภายในสถาบันและนอกสถาบัน เห็นด้วยเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.10$) นอกนั้นเห็นด้วยในระดับมาก ยกเว้นข้อทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการบัณฑิตศึกษาควรเป็นทรัพยากรของหน่วยงานบัณฑิตวิทยาลัยเองทั้งหมด

ตารางที่ 56 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านการบริหารจัดการ เรื่อง การบริหารวิชาการ จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

การบริหารวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
16 การบริหารวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งเป็นการจัดการศึกษาระดับสูง ควรเป็นหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัยบริหารจัดการเอง	3.35	1.23	ปานกลาง
17 การบริหารวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาควรมอบหน้าที่ให้คณะวิชาต่าง ๆ ดำเนินการเอง เพราะเป็นการปฏิบัติที่ตรงศาสตร์และเติบโตทางวิชาการของคณะวิชาต่าง ๆ ด้วย	4.14	0.93	มาก
18 กำหนดให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทุกคนทำวิจัยเพื่อการสำเร็จการศึกษา เพื่อสร้างนักวิชาการและนักวิจัยให้กับสังคม	4.45	0.85	มาก
19 การบริหารวิชาการของสาขาวิชาใด ควรมอบหมายให้คณะกรรมการจากสาขาวิชาในสาขานั้นดำเนินการ	4.39	0.81	มาก
20 ถ้าเป็นโครงการพิเศษหรือสหสาขาวิชาที่ไม่สังกัดในคณะใด บัณฑิตวิทยาลัยต้องดำเนินการเองโดยแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมจากคณะต่าง ๆ ให้ร่วมบริหารจัดการ	4.46	0.72	มาก
รวมเฉลี่ย	4.15	0.53	มาก

จากตารางที่ 56 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดในด้านการบริหารจัดการ เรื่อง การบริหารวิชาการ โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดต่อทุกข้อ ค่าเฉลี่ยในระดับมาก ยกเว้นข้อการบริหาร วิชาการระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งเป็นการจัดการศึกษาระดับสูง ควรเป็นหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัยบริหารจัดการเอง ความคิดเห็นเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$)

ตารางที่ 57 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านการบริหารจัดการ
เรื่อง งบประมาณ จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

งบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
21 บัณฑิตวิทยาลัยควรได้รับงบประมาณแผ่นดินเพื่อช่วยให้การดำเนินการจัดการศึกษาบัณฑิตศึกษามุ่งเป้าหมายได้อย่างคล่องตัว	4.41	0.82	มาก
22 นอกจากจะได้รับงบประมาณแผ่นดินแล้ว มหาวิทยาลัยควรจัดสรรงบรายได้ให้บัณฑิตวิทยาลัย เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	4.54	0.70	มากที่สุด
23 บัณฑิตวิทยาลัยควรมีโครงการร่วมกับสมาคมศิษย์เก่า และหน่วยงานเอกชนร่วมหารายได้เป็นกองทุนอุดหนุนการดำเนินการกิจการบัณฑิตศึกษา	4.32	0.75	มาก
24 บัณฑิตวิทยาลัยควรหารายได้ให้กับตนเอง โดยการรับทำงานวิจัยและจัดกิจกรรมทางวิชาการ เช่น การจัดฝึกอบรม การจัดสัมมนา การจัดประชุม โดยเก็บค่าธรรมเนียม และค่าลงทะเบียน	4.27	0.86	มาก
รวมเฉลี่ย	4.38	0.60	มาก

จากตารางที่ 57 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดในด้านการบริหารจัดการเรื่อง งบประมาณ โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้อมีความคิดเห็นเฉลี่ยในระดับมาก

ตารางที่ 58 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รวมทั้งหมดทางด้าน
การบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย

เรื่อง	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1 รูปแบบการบริหารจัดการ	3.48	0.68	ปานกลาง
2 การบริหารบุคคล	4.13	0.84	มาก
3 การบริหารทรัพยากร	4.10	0.52	มาก
4 การบริหารวิชาการ	4.15	0.53	มาก
5 งบประมาณ	4.38	0.60	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งหมดด้านการบริหารจัดการ	4.06	0.47	มาก

จากตารางที่ 58 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดในด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่องพบว่า ในเรื่องอื่น ๆ ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดเฉลี่ยในระดับมาก ยกเว้นในเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$)

ตารางที่ 59 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านการพัฒนาบุคลากร
จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

การพัฒนาบุคลากร	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1 สนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงานเข้าฝึกอบรม สัมมนาเกี่ยวกับงานบัณฑิตศึกษา เพื่อเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพการทำงานให้ดียิ่งขึ้น	4.63	0.60	มากที่สุด
2 สนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงานไปศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างวิสัยทัศน์ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์การพัฒนางานบัณฑิตศึกษา	4.45	0.81	มาก
3 จัดฝึกอบรมทักษะการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แก่อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงาน	4.65	0.60	มากที่สุด
4 อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษาควรสร้างทักษะและพัฒนาตนเองโดยทำวิจัยอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง	4.57	0.66	มากที่สุด
5 บัณฑิตวิทยาลัยควรทำหน้าที่พัฒนาอาจารย์ เพื่อให้ได้รับคุณวุฒิที่สูงขึ้นโดยจัดหลักสูตรพิเศษเองหรือจัดโครงการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยภายในหรือต่างประเทศ รองรับโครงการเปิดสอนเพิ่ม	4.39	0.97	มาก
6 จัดกิจกรรมเสริมสร้างแรงจูงใจการทำงานเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรทำงานอย่างเต็มศักยภาพ	4.56	0.66	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.54	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 59 พบว่า ความเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดในด้านการพัฒนาบุคลากร โดยภาพรวมเฉลี่ยในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในข้อจัดฝึกอบรมทักษะการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แก่อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงาน สนับสนุนให้บุคคลเข้าฝึกอบรมสัมมนาเกี่ยวกับงานบัณฑิตศึกษาเพื่อเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพการทำงานให้ดียิ่งขึ้น อาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาควรสร้างทักษะและพัฒนาตนเองโดยทำวิจัยอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง และจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคคลทำงานอย่างเต็มศักยภาพ เห็นด้วยเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$), ($\bar{X} = 4.63$), ($\bar{X} = 4.57$) และ ($\bar{X} = 4.56$) นอกนั้นเห็นด้วยเฉลี่ยในระดับมาก

ตารางที่ 60 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านการวิจัยของบัณฑิตศึกษา
จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

การวิจัยของบัณฑิตศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1 กำหนดให้มีการทำวิทยานิพนธ์ทุกหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อวางพื้นฐานการเป็นนักวิชาการและนักวิจัยให้นักศึกษา	4.39	0.83	มาก
2 จัดฝึกอบรมเพื่อเสริมความรู้ด้านการวิจัยระดับต้นและระดับกลางแก่นักศึกษาและผู้สนใจ เพื่อสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ให้กับสถาบันและท้องถิ่น	4.48	0.71	มาก
3 เปิดโอกาสให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนในการตั้งโจทย์วิจัยเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาท้องถิ่น	4.71	0.53	มากที่สุด
4 จัดตั้งศูนย์วิจัยบัณฑิตศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยนำการวิจัยไปมีส่วนช่วยฟื้นฟูและอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้าน	4.23	0.93	มาก
5 ตั้งงบประมาณเพื่อส่งเสริมการวิจัยท้องถิ่นแก่นักศึกษาเพื่อยกระดับการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน	4.32	0.83	มาก
6 ส่งเสริมนักศึกษาทำการศึกษาวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น สังคม และประเทศ	4.75	0.49	มากที่สุด
7 จัดประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งระดับประเทศและระดับนานาชาติ	4.55	0.63	มากที่สุด
8 ประชาสัมพันธ์ผลงานวิจัย โดยรวบรวมเผยแพร่ในรูปแบบวารสารและระบบสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมการประกาศผลงานวิจัยดีเด่นในรอบปี	4.67	0.56	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.51	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 60 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดในด้านการวิจัยของบัณฑิตศึกษาโดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่เฉลี่ยในระดับเห็นด้วยมากที่สุดคือ ส่งเสริมให้นักศึกษาทำการศึกษาวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น สังคม และประเทศ ($\bar{X} = 4.75$) เปิดโอกาสให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนในการตั้งโจทย์วิจัยเพื่อนำมาผลวิจัยไปพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.71$) ประชาสัมพันธ์ผลงานวิจัยโดยรวบรวมเผยแพร่ในรูปแบบวารสารและระบบสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมประกาศผลวิจัยดีเด่นในรอบปี ($\bar{X} = 4.67$) และจัดประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งระดับประเทศและระดับนานาชาติ ($\bar{X} = 4.55$) นอกนั้นก็มีความคิดเห็นเฉลี่ยในระดับมาก

ตารางที่ 61 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านการให้บริการทางวิชาการ จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

การให้บริการทางวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1 เป็นศูนย์ฝึกอบรมวิชาการและวิชาชีพระดับสูงเพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงานของบุคลากรของรัฐและเอกชน	4.21	0.95	มาก
2 ประสานกับศูนย์ภาษาให้การบริการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อสอบ TOEFL และ IELTS แก่อาจารย์หรือบุคคลในชุมชนที่ประสงค์จะศึกษาต่อระดับปริญญาเอกหรือศึกษาต่อต่างประเทศ	4.02	1.05	มาก
3 จัดประชุมสัมมนาทางวิชาการและการนำเสนอผลงานทางวิชาการในระดับชาติและนานาชาติ	4.47	0.68	มาก
4 เผยแพร่ผลงานการวิจัยสู่ชุมชนเพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาชาวบ้านให้เกิดประโยชน์ในการประกอบอาชีพ	4.71	0.50	มากที่สุด
5 จัดฝึกอบรมหลักการและวิธีการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับอาจารย์ที่สอนระดับบัณฑิตศึกษา	4.59	0.58	มากที่สุด
6 เป็นศูนย์ให้บริการการศึกษาค้นคว้างานวิจัยและบริการสืบค้นข้อมูลทางวิชาการแก่นักศึกษาและผู้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยทั่วไป	4.41	0.76	มาก
รวมเฉลี่ย	4.40	0.56	มาก

จากตารางที่ 61 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดในด้านการให้บริการทางวิชาการโดยภาพรวมเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เผยแพร่ผลงานการวิจัยสู่ชุมชนเพื่อนำผลงานการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาชาวบ้านให้เกิดประโยชน์ในการประกอบอาชีพ เห็นด้วยเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) และจัดฝึกอบรมหลักการและวิธีการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับอาจารย์ที่สอนระดับบัณฑิตศึกษา เห็นด้วยเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$) นอกนั้นมีความคิดเห็นเฉลี่ยในระดับมาก

ตารางที่ 62 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านหลักสูตรนานาชาติ
จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

หลักสูตรนานาชาติ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1 เปิดหลักสูตรนานาชาติสำหรับนักศึกษาไทยและต่างชาติ เพื่อนำสถาบันเข้าสู่ความเป็นสากล สามารถแข่งขันกับนานาชาติประเทศ	3.98	0.90	มาก
2 เปิดหลักสูตร Regional Studies ระดับบัณฑิตศึกษาภายใต้โครงการร่วมมือและแลกเปลี่ยนในกลุ่มประเทศ South East Asian Countries	4.10	0.78	มาก
3 ใช้บัณฑิตวิทยาลัยควรเป็นศูนย์กลาง การผลิตบัณฑิตศึกษาในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในกลุ่มประเทศเอเชีย	3.66	1.03	มาก
4 เปิดหลักสูตรทางด้านธุรกิจระดับบัณฑิตศึกษาโดยใช้ภาษาที่มีบทบาทในประเทศเอเชีย และนานาชาติ เช่น ภาษาจีน ญี่ปุ่น ภาษาอังกฤษ	3.80	0.97	มาก
5 เปิดหลักสูตรระดับปริญญาเอก โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง เพื่อพัฒนาอาจารย์ในสถาบันหรือสถาบันใกล้เคียง ภายใต้โครงการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยจากต่างประเทศ	4.20	0.98	มาก
รวมเฉลี่ย	3.94	0.73	มาก

จากตารางที่ 62 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดในด้านหลักสูตรนานาชาติโดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อกลุ่มผู้บริหารทุกคนมีความเห็นเฉลี่ยในระดับมาก

ตารางที่ 63 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านงานศิลปวัฒนธรรม
จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

งานศิลปวัฒนธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1 กำหนดกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรมและทางศาสนาไว้ในแผนกิจกรรมนักศึกษาตลอดปี	3.78	1.02	มาก
2 กำหนดให้มีรายวิชาการเรียนรู้และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นไว้ในหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	3.55	1.09	มาก
3 สนับสนุนนักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อเชิญชวนให้คนไทยนิยมใช้ผลิตภัณฑ์ไทย เช่น ผ้าไหมไทย สินค้าไทย และอาหารไทย	3.59	1.06	มาก
4 สนับสนุนนักศึกษาจัดนิทรรศการสินค้าท้องถิ่นหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อกระตุ้นให้ชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เห็นฝีมือการประดิษฐ์และงานศิลปหัตถกรรมไทย กลับมานิยมผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นไทย	3.59	1.08	มาก
5 จัดงบประมาณเพื่อสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ให้กับนักศึกษาและอาจารย์	3.89	0.97	มาก
รวมเฉลี่ย	3.68	0.92	มาก

จากตารางที่ 63 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดในด้านงานศิลปวัฒนธรรม โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มผู้บริหารทั้งหมดมีความคิดเห็นเฉลี่ยในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 64 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านการประกันคุณภาพ จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

การประกันคุณภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1 หลักสูตรทุกสาขาวิชาที่เปิดสอนได้ผ่านการพิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทุกประการ	4.70	0.58	มากที่สุด
2 กำหนดเกณฑ์คุณภาพอาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา โดยนอกจากจะผ่านเกณฑ์ตามกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแล้ว ยังต้องมีผลงานการวิจัยตรงกับสาขาวิชาที่สอนด้วย	4.52	0.80	มากที่สุด
3 มีการประเมินอาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษาหลังจบภาคการศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อการปรับปรุงคุณภาพต่อไป	4.70	0.54	มากที่สุด
4 ติดตามประเมินผลมหาดบัณฑิตและคณาจารย์บัณฑิตจากหน่วยงานที่ใช้บริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.73	0.48	มากที่สุด
5 บัณฑิตวิทยาลัยมีคู่มือประกันคุณภาพเป็นหลักประกันว่าจะสามารถปฏิบัติการกิจตามนั้นให้เกิดคุณภาพได้	4.63	0.73	มากที่สุด
6 มีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพอย่างเคร่งครัด และรักษาสิ่งที่ดีไว้ต่อไป	4.62	0.63	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.65	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 64 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดในด้านการประกันคุณภาพ โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดเฉลี่ยในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทุกข้อ

ตารางที่ 65 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

ความเป็นเลิศทางวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1 กระจายอำนาจให้ผู้ร่วมงานรับผิดชอบร่วมกัน โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละงานไว้ชัดเจน	4.63	0.64	มากที่สุด
2 ปรับกลยุทธ์และพัฒนาวัตถุประสงค์ให้ทันกับเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องความเป็นจริงของสังคม	4.70	0.51	มากที่สุด
3 กำหนดกลุ่มเป้าหมายของผู้เรียนและศึกษาความต้องการของกลุ่มนั้นมาเป็นข้อมูลในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน	4.50	0.69	มาก
4 พัฒนาบุคลากรโดยให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ตามสังคมนิยมยุคใหม่ เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	4.52	0.64	มากที่สุด
5 เน้นการผลิตนักวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และสร้างผลงานทางวิชาการ	4.66	0.59	มากที่สุด
6 เปิดหลักสูตรนานาชาติ เพื่อพัฒนาสถาบันสู่ความเป็นสากลแข่งขันกับนานาชาติประเทศ	3.99	0.98	มาก
7 วิเคราะห์ผลการบริหารจัดการในปีที่ผ่านมา เพื่อค้นหาข้อดีและข้อบกพร่อง นำไปปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการ	4.66	0.52	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.52	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 65 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารทั้งหมดในด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ ที่เกิดจากการบริหารโดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

รวมข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเสนอแนะท้ายคำถามแต่ละด้าน แล้วสังเคราะห์ข้อที่คล้ายกันไว้เป็นข้อเดียวกัน ข้อเสนอแนะที่รวบรวมมามีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 66 แสดงข้อความเสนอแนะของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารจัดการ
บัณฑิตศึกษา

ข้อเสนอแนะ	จำนวน ผู้เสนอแนะ
ด้านทิศทางการของบัณฑิตวิทยาลัย	
1 ประสานงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และจัดการศึกษาในสาขาสหวิทยาการ โดยเปิดศูนย์รวมงานบูรณาการบัณฑิตศึกษา	2
2 ควรเป็นหน่วยงานเทียบเคียงกับคณะตาม โครงสร้างของมหาวิทยาลัย โดยทำหน้าที่ประสาน ตรวจสอบ ดูแล และควบคุมในการจัดบัณฑิตศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน	1
3 จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อช่วยแก้ปัญหาของชาติและของสังคม	1
4 ผลิตนักวิชาการวิชาชีพระดับสูงที่มีคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรม	1
5 ผลิตบัณฑิตศึกษาโดยมีการร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ด้วย	1
6 ควรกำหนดทิศทางให้จำกัดในเขตพื้นที่ที่ทำงานรับผิดชอบ เพื่อความเข้มแข็งของท้องถิ่น หากท้องถิ่นมีความเข้มแข็งทุกจุด ประเทศจะเข้มแข็งตามมาเอง ในการดำเนินงานเพื่อความเข้มแข็งของประเทศ ควรให้เป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยหลักของประเทศ	2
ด้านการบริหารจัดการ	
1 แบบ 1 – เห็นด้วยกับการเปิดบัณฑิตวิทยาลัยในช่วงแรก ๆ ซึ่งเป็นแบบที่ใช้ได้กับมหาวิทยาลัยเล็ก เพราะก่อให้เกิดการระดมบุคคล ทรัพยากร มารวมกัน เพราะงบประมาณจำกัดไม่ได้รับงบประมาณจากแผ่นดิน	5
2 แบบ 2 – บัณฑิตวิทยาลัยควรบริหารจัดการ โดยคณะ ซึ่งคณะต่าง ๆ พร้อมในมหาวิทยาลัยใหญ่ สาขาวิชาสังกัดตามคณะต่าง ๆ สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยเป็นหน่วยงานส่งเสริมวิชาการ งานทะเบียนและกำกับดูแลมาตรฐานบัณฑิตศึกษา ซึ่งเหมาะกับมหาวิทยาลัยใหญ่ในยุคปัจจุบัน	14
3 แบบ 3 – เหมาะกับมหาวิทยาลัยที่มีสื่อต่าง ๆ อย่างเพียงพอ และเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้มาก นำไปรวมกับแบบ 1 – 2 ได้	1

ข้อเสนอแนะ	จำนวน ผู้เสนอแนะ
4 แบบ 4 – เหมาะกันกับมหาวิทยาลัยที่อยู่ในเมืองใหญ่ ระบบ IT มีใช้อย่างสะดวกทั้งผู้เรียนและผู้สอน ที่จะเป็นโครงสร้างที่เหมาะสมที่สุด สำหรับการศึกษาด้วยตนเองในปัจจุบัน และสามารถนำไปร่วมกับแบบ 1 – 2 ได้	2
5 ในการปฏิบัติการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยใดจะใช้รูปแบบใด ขึ้นอยู่กับความพร้อม ตามบริบทของแต่ละแห่ง ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน บางมหาวิทยาลัยอาจไม่ต้องตั้งเป็นบัณฑิตวิทยาลัยก็ได้ แต่ให้มีสำนักงานบัณฑิตศึกษา เป็นผู้กำกับ ดูแล ส่งเสริม และควบคุมมาตรฐานการดำเนินงานของคณะต่าง ๆ ก็ได้	2
6 ทรัพยากรบางอย่างสามารถใช้ร่วมกับคณะวิชา สถาบัน สำนัก ก็ได้ เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย และเป็นการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด องค์ประกอบของคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาไม่ควรใหญ่เกินไป บัณฑิตวิทยาลัยควรเน้นการรับผิดชอบดูแลหลักสูตรสหวิทยาการเป็นหลัก	1
ด้านหลักสูตร	
1 พิจารณาตามสภาพความจำเป็นในการพัฒนาสังคม ประเทศชาติ รวมทั้งความพร้อมตามศักยภาพที่มีอยู่	1
2 หลักสูตรที่เปิดสอนควรพิจารณาจากความต้องการของท้องถิ่น ของสังคม ของประเทศชาติ และเป็นความต้องการของผู้เรียน	2
3 เปิดสอนในสาขาที่สนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสอดคล้องความเข้มแข็งของสถาบัน แต่ควรเน้นเฉพาะทางที่มีความถนัดเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของสถาบัน	1
4 การพัฒนาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ควรเชิญผู้ประกอบการในสาขาวิชาชีพหรือองค์การวิชาชีพเข้ามามีบทบาทให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตร	1
5 ทรัพยากรและอุปกรณ์บางอย่างควรจะใช้ร่วมกันเพื่อประหยัดงบประมาณ ไม่จำเป็นจะต้องมีทุกคณะ	1
การพัฒนาบุคลากร	
1 การพัฒนาบุคลากรมีความจำเป็นมาก จะต้องพัฒนาโดยภาพรวมของมหาวิทยาลัยทั้งสถาบัน ทั้งบุคลากรประจำ (สาย ก, ข, ค) และบุคลากรที่ประสานงานกับบัณฑิตวิทยาลัยจากสายงานอื่น ๆ	3

	จำนวน ผู้เสนอแนะ
2 การพัฒนาบุคลากรควรทำทั้งการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจภายในให้แก่บุคลากร	1
3 อาจารย์บัณฑิตศึกษาควรพัฒนาให้ได้รับความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ โดยเฉพาะเรื่องความรู้ทางสถิติและการวิจัยให้ทันสมัยอยู่เสมอ	2
4 การพัฒนาบุคลากรอย่าละเลยคุณธรรม จริยธรรม การมุ่งเน้นแต่ศาสตร์ที่ล้ำลึกหรือทักษะที่เชี่ยวชาญ แต่ขาดคุณธรรมจะเกิดผลร้าย	1
การวิจัยบัณฑิตศึกษา	
1 งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษามีทั้ง 2 ด้าน คือ การบุกเบิกองค์ความรู้ใหม่ และการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น	3
2 งานวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาของชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยของคณะควรกำหนดกรอบวิจัยประจำสาขาไว้ เพื่อนำผลวิจัยไปใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาสังคม	2
3 การจัดทำวิจัยของนักศึกษา ควรจะจัดทำคนละ 1 เรื่อง ไม่ควรจัดทำกลุ่มละ 1 เรื่อง (ถึงแม้จะไม่ได้เรียกว่าวิทยานิพนธ์)	1
4 ปัญหาเกี่ยวกับงานวิจัยของบัณฑิตศึกษา มีดังนี้ 1. นักศึกษาขาดทักษะการค้นแหล่งข้อมูล 2. นักศึกษาขาดทักษะทางภาษา 3. อาจารย์ที่ปรึกษาหลงศาสตร์ของตนเองให้คำปรึกษาคนละทิศละทาง ความเสียหายจึงเกิดกับนักศึกษาเอง	1
5 จัดทุนทำวิจัยของนักศึกษาให้กับอาจารย์และนักศึกษา	1
ด้านการบริการทางวิชาการ	
1 การบริการทางวิชาการ เป็นพันธกิจของมหาวิทยาลัยอยู่แล้ว ในการบริการวิชาการควรเน้นควรเป็นในรูปแบบงานวิจัยที่บริการให้นักศึกษาและสังคม	3
2 การให้บริการทางวิชาการควรให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนในท้องถิ่นก่อน เช่น ให้บริการภายในระดับจังหวัด เพื่อให้ทางจังหวัดนำไปให้องค์กร ต่าง ๆ นำผลวิจัยไปใช้แล้วจึงขยายไปสู่ระดับประเทศและระดับนานาชาติ	1

	จำนวน ผู้เสนอแนะ
<p>3 จัดหลักสูตรระยะสั้นหลากหลายเพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สังคมโดยเน้นดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้บริการวิชาชีพพระคัมภีร์ได้หลากหลาย - สามารถนำผลการฝึกอบรมเทียบโอนความรู้ในรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาได้ - การบริการทางวิชาการควรเน้นการบริการเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ 	1
<p>ด้านหลักสูตรนานาชาติ</p> <p>1 หลักสูตรนานาชาติควรเป็นจุดที่จะแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างภูมิภาคของโลก</p>	1
<p>2 การแข่งขันกับนานาชาติไม่จำเป็นต้องเปิดหลักสูตรนานาชาติ แต่ควรเปิดตามความพร้อมของมหาวิทยาลัย</p>	1
<p>3 ในการเปิดหลักสูตรนานาชาติ เมื่อสถาบันใดมีความพร้อมควรเปิดอย่างน้อย 1 หลักสูตร ถ้าสถาบันใดไม่พร้อมก็ไม่ควรที่จะบังคับ ควรจะทำได้ตามศักยภาพของสถาบัน</p>	3
<p>4 การเปิดหลักสูตรนานาชาติให้เน้นหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานและเป็นสากล เป็นกิจกรรมความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในการพัฒนาศักยภาพด้านวิชาการ เช่น รายวิชาในหลักสูตรภาษาที่เหมาะสมกับประเทศเพื่อนบ้าน</p>	2
<p>ด้านศิลปวัฒนธรรม</p> <p>1 กิจกรรมศิลปวัฒนธรรมต้องถือว่าเป็นพันธกิจของบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อเน้นการสร้างเสริมความเป็นไทย และพัฒนาจิตใจนักศึกษา</p>	3
<p>2 กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมนอกจากจะแสดงความรักและหวงแหนศิลปวัฒนธรรมของชาติ ควรเน้นความภูมิใจ เข้าใจ เพื่อเผยแพร่สู่นานาชาติ</p>	2
<p>3 ส่งเสริมให้นักศึกษามหาวิทยาลัยศึกษาข้อมูลทางศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อสนับสนุนให้จัดตั้งศูนย์ข้อมูลทางวัฒนธรรมทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในเขตรับผิดชอบของมหาวิทยาลัย</p>	1
<p>4 การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาแบบสากล จำนวนหน่วยกิตน้อย เรื่องศิลปวัฒนธรรมนั้นน่าจะได้รับบริการปลูกฝังมาครั้งเมื่อศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้ว ควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาเพียงได้เข้าร่วมกิจกรรมก็เพียงพอ แต่ไม่ใช่เป็นกิจกรรมเพื่อการเรียนการสอน หรือต้องเรียนในหลักสูตร</p>	3

ข้อเสนอแนะ	จำนวน ผู้เสนอแนะ
5 งานศิลปวัฒนธรรมอย่า ไปเน้นเพียงรูปธรรม เพราะไม่สำคัญเท่ากับ วัฒนธรรมทางจิตใจที่จะเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของผู้คนในสังคม ที่ สังคมมีปัญหาอยู่ในปัจจุบัน เพราะเราเน้นแต่วัตถุเสียส่วนใหญ่	1
ด้านประกันคุณภาพ	
1 เป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญมากในการที่ต้องมีการประกันคุณภาพ เพราะถือว่า ทุกหน่วยงานจะต้องมีการประกันคุณภาพ	2
2 จำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวชี้วัดคุณภาพสาขาวิชาของคณะใด และคณะใดเปิดสอนต้องเป็นผู้ดำเนินการจัดประกันคุณภาพบัณฑิตศึกษาเอง	2
3 การประกันคุณภาพต้องทำให้ประจักษ์และมีการกำกับติดตามอย่างจริงจัง แต่ เท่าที่เป็นอยู่แนวโน้มเป็นเพียงตัวอักษรในแผ่นกระดาษมากกว่า	2
ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ	
1 ในระดับบัณฑิตศึกษา ความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นเป้าหมายที่จะให้ไปถึง ซึ่งต้องเน้นที่หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน งานวิจัย จะนำไปสู่ ความเป็นเลิศได้ ขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ที่ได้มา	1
2 การเปิดสอนที่หลากหลายสาขาวิชา การเรียนการสอนก็ต้องได้มาตรฐาน เน้น การวิจัยทุกสาขาวิชา ความเป็นเลิศทางวิชาการของบัณฑิตศึกษาอยู่ที่งานวิจัย	2
3 ความเป็นเลิศทางวิชาการคงเป็นเรื่องของความฝันสำหรับประเทศเรา แต่อาจ ทำได้โดยอาศัยการวิจัย	1
4 ควรมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของนักศึกษาบัณฑิตศึกษาแต่ละ ด้านให้ชัดเจน หากคนใดยังทำได้ไม่ถึงเกณฑ์ต้องพัฒนาให้ถึงเกณฑ์นั้น จึงถือ ว่าสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน นั้นแหละคือความเป็นเลิศในระดับต้น เพื่อเข้าสู่ความเป็นเลิศในระดับต่อไปเพื่อไปทำงาน	1

1.5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยของกลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยของกลุ่มผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่ม (ตารางวิเคราะห์การเปรียบเทียบอยู่ในภาคผนวก ง) ผลการเปรียบเทียบมีดังต่อไปนี้

1.5.1 ด้านทิศทางของบัณฑิตวิทยาลัย พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นด้านทิศทางของบัณฑิตวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐมีความเห็นในข้อผลิตนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญระดับสูงให้เพียงพอแก่การศึกษาค้นคว้าวิจัยให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ให้กับสังคม เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการมากกว่ากลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

1.5.2 ด้านองค์ประกอบการเปิดสอนบัณฑิตศึกษา พบว่า ความเห็นของผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่ม ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏให้ความเห็นในเรื่องหลักสูตรมากกว่าผู้บริหารกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เรื่องอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

1.5.3 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ความเห็นของผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่มในภาพรวมและรายเรื่องไม่แตกต่างกัน

1.5.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า ความเห็นในภาพรวมของ 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏให้ความเห็นในข้อสร้างแรงจูงใจ ขวัญกำลังใจ พัฒนาอาจารย์ให้มีวุฒิสูงขึ้น โดยจัดหลักสูตรพิเศษและพัฒนาบุคลากรให้ไปศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ มากกว่ากลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

1.5.5 ด้านการวิจัยของบัณฑิตศึกษา พบว่าความเห็นของทั้ง 2 กลุ่มในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความเห็นในข้อตั้งงบประมาณเพื่อส่งเสริมการวิจัยท้องถิ่นเพื่อยกระดับการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน มากกว่ากลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

1.5.6 ด้านการให้บริการทางวิชาการ พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

1.5.7 ด้านหลักสูตรนานาชาติ พบว่า ความเห็นของผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่มในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐให้ความเห็นในข้อเปิดหลักสูตรนานาชาติสำหรับนักศึกษาไทยและต่างประเทศ เพื่อนำสถาบันเข้าสู่การแข่งขันนานาชาติ

ประเทศมากกว่าผู้บริหารกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

1.5.8 ด้านงานศิลปวัฒนธรรม พบว่า ความเห็นของผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่ม ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความเห็นในข้อจัดงบประมาณสนับสนุนการวิจัยเพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้แก่นักศึกษาและอาจารย์ และกำหนดให้มีรายวิชาเรียนด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในหลักสูตรบัณฑิตศึกษามากกว่าผู้บริหารกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

1.5.9 ด้านประกันคุณภาพ พบว่า ความเห็นของผู้บริหารกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ และกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้งภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

1.5.10 ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ พบว่า ความเห็นของผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่มในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความเห็นในข้อพัฒนาบุคลากรโดยให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ตามสังคมยุคใหม่เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมากกว่ากลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนากลยุทธ์และแผนปฏิบัติการบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

ผลการพัฒนากลยุทธ์และแผนปฏิบัติการบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ที่ได้มานี้ เกิดจากการพัฒนามาจาก 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1 การพัฒนากลยุทธ์และแผนปฏิบัติการฉบับร่าง เป็นการพัฒนากลยุทธ์และแผนปฏิบัติการด้วยผู้วิจัยเอง โดยอาศัยข้อมูลที่ศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง เมื่อศึกษาวิเคราะห์แล้วได้ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) แล้วนำมาเป็นข้อมูลพิจารณากำหนดกลยุทธ์ โดยอาศัยหลักการจับคู่ 2x2 จากตาราง Matrix เมื่อพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ดังต่อไปนี้

		โอกาส (Opportunities)	
		Stars	?
จุดแข็ง (Strength)	(SO)	(WO)	จุดอ่อน (Weakness)
	ขยายงาน สร้างความเติบโต	ส่งเสริม ปรับปรุง พลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส	
จุดอ่อน (Weakness)	(ST)	(WT)	จุดอ่อน (Weakness)
	พัฒนา ปรับปรุง รักษาสภาพ	ตัดตอน ยกเลิก ยุบรวม	
		Cash Cows	Dogs
		อุปสรรค (Threat)	

หลักการจับคู่ SWOT

1. จับคู่จุดแข็งหลัก + โอกาสหลัก (SO) คิดหากลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับเซลล์นี้คือ ใช้จุดแข็งให้ได้โอกาสมากที่สุด เรียกว่า กลยุทธ์เพื่อการขยายงานและสร้างความเติบโต หรือตกอยู่ในตำแหน่ง ดวงดาว (Stars)

2. จับคู่จุดแข็งหลัก + อุปสรรคหลัก (ST) คิดหากลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับเซลล์นี้คือ ใช้จุดแข็งเลี่ยงอุปสรรค หรือ กลยุทธ์รักษาเสถียรภาพ ชะลอ ปรับปรุง พัฒนาสมรรถภาพภายในสถาบัน เพื่อรอโอกาสที่เหมาะสมในการขยายให้เติบโตเมื่อมีโอกาส เรียกว่าตกอยู่ในตำแหน่ง วัวแม่ลูกอ่อน (Cash Cows)

3. จับคู่จุดอ่อนหลัก + โอกาสหลัก (WO) คิดหากลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับเซลล์นี้คือ ลดจุดอ่อนเพื่อเพิ่มโอกาส หรือเรียกว่า กลยุทธ์ส่งเสริม ปรับปรุง เร่งรัด เพื่อสร้างโอกาสในการขยายงาน หรือสร้างความเติบโต หรือตกอยู่ในตำแหน่ง เครื่องหมายคำถาม (Question mark)

4. จับคู่จุดอ่อนหลัก + อุปสรรคหลัก (WT) คิดหากลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับเซลล์นี้คือ ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงภาวะคุกคาม หรือเรียกว่า กลยุทธ์ตัดตอน ยกเลิก ควบคุมกิจการ หรือตกอยู่ในตำแหน่ง สุนัขจิ้งจอก (Dogs)

หลักการนี้ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนากลยุทธ์และพัฒนาแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ (รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก จ)

2.2 การตรวจสอบแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเป็นฉบับจริง เป็นการตรวจสอบกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการที่ผู้วิจัยได้พัฒนาเป็นฉบับร่าง เพื่อปรับปรุงให้เป็นฉบับจริง เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนโยบาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ รวมทั้งประโยชน์ที่สอดคล้องกับท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่าง การตรวจสอบดำเนินการโดยการจัดประชุมสัมมนาผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง โดยจัดประชุมสัมมนาที่โรงแรมรินทร์ลาภูมพิณูโลก เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2548 เวลา 08.30-16.30 น.

การดำเนินการ

ภาคเช้า เวลา 08.30 น. ทำพิธีเปิดและบรรยายวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการร่วมพลังสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง โดย ดร.สว่าง ภูพัฒน์วิบูลย์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จากนั้นมีการบรรยายเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการองค์การหรือหน่วยงานต่าง ๆ โดยวิทยากร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ดันธนะเดชา แล้วมีการแบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม เพื่อตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง เพิ่มเติม กลยุทธ์และแผนปฏิบัติการฉบับร่าง เพื่อให้เป็นฉบับจริงจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stake - Holders)

ภาคบ่าย เริ่มเวลา 13.00 น. ทำ Workshop ต่อโดยกลุ่มผู้ดำเนินการ 4 กลุ่ม เพื่อให้การปฏิบัติงานได้กลยุทธ์และแผนปฏิบัติการที่ตรงกับความต้องการของผู้ที่จะนำไปใช้ และแก้ไขปรับปรุง เพิ่มเติมให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่างร่วมกัน

เมื่อกลุ่มปฏิบัติการทั้ง 4 กลุ่ม ปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมแล้ว จึงมีการรายงานผลการปรับปรุง แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ เช่น ให้ปรับแผนปฏิบัติการบางแผนที่ยังไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์ ให้เพิ่มกลยุทธ์ด้านการวิจัยและเพิ่มแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับทรัพยากรซึ่งมีอยู่มากตามธรรมชาติในท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่าง นอกจากนี้มีแหล่งประวัติศาสตร์ที่อำนวยความสะดวกสูงร่วมกันได้

ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะเหล่านี้มาเป็นแนวทางการปรับปรุงเพื่อให้เกิดความชัดเจนขึ้น และเป็นไปตามสภาพความเป็นจริงและเป็นไปได้ตามคำแนะนำของผู้เข้าร่วมสัมมนา และได้ปรับให้เป็นกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ฉบับจริง (รายละเอียดการปฏิบัติการตรวจสอบดูได้จากภาคผนวก ข)

2.3 การประเมินค่ากลยุทธ์และแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเป็นฉบับสมบูรณ์ เป็นการประเมินการพัฒนาหลักสูตรและแผนปฏิบัติการที่ได้ปรับปรุง โดยคณะผู้เข้าร่วมสัมมนาจากฉบับจำลองมาเป็นฉบับจริง เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ผู้วิจัยได้นำฉบับที่ได้ปรับปรุงเป็นฉบับจริงเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินค่ากลยุทธ์และแผนปฏิบัติการให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับอธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี รวม 12 คน ดังต่อไปนี้

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง 4 คน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ 4 คน

ผู้บริหารหรืออดีตผู้บริหารของมหาวิทยาลัยของรัฐ 4 คน

การประเมินเพื่อสอบถามกลยุทธ์การบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง สอดคล้องกับทิศทางของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ เหมาะสมกับทรัพยากรของท้องถิ่น และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาคเหนือตอนล่างมากน้อยเพียงใด การประเมินใช้แบบสอบถาม 5 ระดับความคิดเห็น และได้ค่าเฉลี่ยรวมในระดับมาก (ดูรายละเอียดได้ที่ภาคผนวก ข)

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อปรับปรุงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ

- ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 ควรใช้งานวิจัยสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการให้กับมหาวิทยาลัยในภาคเหนือตอนล่าง
- ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 ควรจัดทำแหล่งข้อมูลเพื่อศึกษาค้นคว้างานวิชาการและงานวิจัยร่วมกัน
- ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 ในการจัดโครงการเพื่อเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาร่วมกัน ควรจัดทำเอกสาร ดำเนินการประกอบารเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน
- ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 จัดทรัพยากรที่โดดเด่นของแต่ละจังหวัดในภาคเหนือตอนล่างให้เป็นแหล่งศึกษา และฝึกประสบการณ์ร่วมกัน
- ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6 การกำหนดกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ ควรต้องคำนึงถึงประโยชน์นำมาใช้พัฒนาท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่างได้อย่างเป็นรูปธรรม
- ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7 ควรเปิดหลักสูตรนานาชาติ ควรเริ่มต้นด้วยการเปิดสอนร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศก่อน ควบคู่กับการศึกษาเรียนรู้ของอาจารย์ในสถาบัน เพื่อเปิดสอนเองในโอกาสต่อไป
- ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8 การร่วมมือกันเพื่อเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา ทำให้เกิดความแข็งแกร่งทางวิชาการ ช่วยให้เกิดสอนได้หลายสาขายิ่งขึ้น ประหยัดค่าใช้จ่าย และช่วยเพิ่มโอกาสคนท้องถิ่นได้มากขึ้น สมควรดำเนินการ

จากผลการประเมินและได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับมานี้ ผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยภาคเหนือตอนล่าง ให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ และได้ฉบับสมบูรณ์ดังต่อไปนี้

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

ประวัติและความเป็นมา

นับตั้งแต่สถาบันราชภัฏได้รับการยกฐานะให้เป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2547 เพื่อให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นทั่วประเทศ จำนวน 41 แห่ง

การเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นนี้ มีหน้าที่ที่จะต้องพัฒนาบุคคลในท้องถิ่น สอดรับกับวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ซึ่งยึดหลัก “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549 : 3)

มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศจึงถือเป็นภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่ต้องจัดการศึกษา และวิชาชีพระดับสูง เรียกว่า “บัณฑิตศึกษา” หน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เรียกว่า บัณฑิตวิทยาลัย หรือ สำนักงานบัณฑิตศึกษา แล้วแต่แต่ละแห่งจะกำหนดชื่อขึ้นมาเอง ในจำนวน มหาวิทยาลัยราชภัฏ 41 แห่ง มีเพียง 36 แห่ง ที่มีศักยภาพจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ในจำนวนมหาวิทยาลัยราชภัฏ 36 แห่งนี้ มีมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่างรวมอยู่ด้วย คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม แต่การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาของกลุ่มภาคเหนือตอนล่างนี้ สามารถเปิดสอนได้เพียง 4 สาขาวิชา ซึ่งเป็นสาขาทางการศึกษาและศิลปศาสตร์เท่านั้น ไม่สามารถเปิดสอนทางวิทยาศาสตร์ตามแผนพัฒนาประเทศ ซึ่งเน้นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงเป็นเหตุให้มีการรวมพลังในการสร้างแผนกลยุทธ์ในการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยในภาคเหนือตอนล่าง นี้ขึ้น

การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

จากการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อม แบ่งออกเป็น สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก ดังนี้

สภาพแวดล้อมภายใน

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. มี พรบ. มหาวิทยาลัยราชภัฏ (มาตรา 46) รองรับ เพื่อให้ประสานงานและระดมสรรพกำลังในความร่วมมือทางวิชาการ	1. บทบาทหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัยยังไม่ชัดเจน เพราะอยู่ในระหว่างการปรับโครงสร้างใหม่
2. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกลพร้อมสนับสนุนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการบัณฑิตศึกษา	2. อัตรากำลังสาขาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังไม่เพียงพอต่อการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา
3. มีภาพลักษณ์ของความเข้มแข็งในการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาศายการศึกษา	3. กลุ่มผู้สอนและควบคุมวิทยานิพนธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน และต้องสอนปริญญาตรีด้วย จึงทำให้ภาระการสอนมากเกินไป
4. ความสัมพันธ์ของคณาจารย์ในกลุ่มภาคเหนือตอนล่างยังคงมีความใกล้ชิดกันอยู่	4. ขาดงบประมาณอื่นสนับสนุน ต้องอาศัยค่าลงทะเบียนเป็นหลัก ถ้ารับนักศึกษาไม่ได้ตรงเป้าหมายมีผลกระทบต่อ การดำเนินการ
5. สถาบันยังคงยึดมั่นการจัดการศึกษาระดับสูง เพื่อพัฒนาบุคลากรนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น	5. จำนวนสาขาที่เปิดสอนมีน้อยไม่สามารถตอบสนองผู้เรียนได้กว้างขวาง
6. มีอาคารสถานที่พร้อมช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	6. ไม่มีโครงการพัฒนาอาจารย์รองรับโครงการเปิดสอนสาขาใหม่ หรือเพื่อทดแทนอัตรากำลังที่เกษียณอายุราชการ
7. เปิดสอนทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ	7. การเชิญอาจารย์พิเศษและผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาร่วมสอน ทำให้ลงทุนสูง
8. กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนทำวิทยานิพนธ์เพื่อสร้างนักวิชาการและนักวิจัยให้ท้องถิ่น	8. ไม่มีการประสานงานทางวิชาการในเขตภูมิภาคทางภาคเหนือตอนล่างร่วมกัน
9. การบริหารงบประมาณมีอิสระ เพราะเป็นการบริหารจัดการแบบพึ่งตนเอง	9. การเปิดสอนสาขาวิชาที่ดำเนินอยู่ปัจจุบัน ทั้งครุศาสตร์และศิลปศาสตร์ซ้ำซ้อนกัน
10. หลักสูตรมีมาตรฐานทัดเทียมมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพราะยึดเกณฑ์มาตรฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	10. ไม่มีศูนย์หรือเครือข่ายงานวิจัยเพื่อให้บริการทางวิชาการให้แก่ท้องถิ่น
11. มีนโยบายยกระดับสู่ความเป็นสากล เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ	11. ไม่มีหลักสูตรนานาชาติเพื่อแสดงถึงการพัฒนาตนเองเข้าสู่ความเป็นสากล
12. มีการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม	12. ไม่มีกิจกรรมของนักศึกษาเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ

สภาพแวดล้อมภายนอก

โอกาส	อุปสรรค
1. บุคคลที่มีวุฒิปริญญาตรีทั้งภาครัฐและเอกชน ในท้องถิ่นต้องการศึกษาค่าระดับบัณฑิตศึกษา	1. พื้นที่ป่าธรรมชาติถูกทำลายจากคนในท้องถิ่น ไฟป่า และน้ำท่วมเป็นประจำ ต้องลงทุนสูง เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวถาวร
2. ตาม พรบ. การปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2542 กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีวุฒิ ตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป กระตุ้นให้ผู้บริหารมาศึกษาในระดับปริญญาโท	2. พื้นที่การเกษตรถูกน้ำท่วมทุกปี สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจเป็นประจำทุกปี
3. สภาพใกล้เคียงกันทางภูมิศาสตร์ภาคเหนือตอนล่าง มีโอกาสให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการได้สูง	3. การอุตสาหกรรมยังมีน้อยไม่สมดุลกับผลิตผลทางเกษตรที่มีจำนวนมาก
4. มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและแหล่งประวัติศาสตร์ที่อยู่ในท้องถิ่นเดียวกัน	4. การคมนาคมทางรถยนต์ถึงแม้จะสะดวก แต่ในบางส่วนเลียบชายเขาสูงชัน เสี่ยงอันตรายต่อการสัญจร
5. เป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่เดินทางติดต่อได้ทั้งทางรถยนต์ รางไฟ ทางเรือ และทางอากาศ ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาสี่แยกอินโดจีน	5. แม้จะมีมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยของรัฐรวม 5 แห่ง แต่ไม่มีความร่วมมือทางวิชาการ
6. เป็นศูนย์กลางการศึกษาระดับสูง เพราะมีมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 4 จังหวัด มหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน	6. ทั้งระดับจังหวัด และระดับบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยในภูมิภาคนี้ยังไม่มีโครงการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างเป็นทางการและต่อเนื่อง
7. เป็นแหล่งกำเนิดศิลปวัฒนธรรมและการแสดงเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง	7. บุคคลในท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญของการวิจัย จึงมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลน้อย
8. เป็นแหล่งกำเนิดพระพุทธรชินราชซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของคนไทยทั่วประเทศ	8. การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษามีการแข่งขันจากมหาวิทยาลัยอื่นในท้องถิ่น
9. เป็นแหล่งกำเนิดภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งหัตถกรรม ประติมากรรม และแพทย์แผนไทย	9. แหล่งงานรองรับผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีมีน้อย ทำให้ผู้สำเร็จปริญญาตรีในท้องถิ่นไปแสวงหางานทำ จึงไม่ประสงค์จะเรียนต่อระดับบัณฑิตศึกษา

โอกาส	อุปสรรค
10. เศรษฐกิจทางด้านอุตสาหกรรม เหมือนแร่ หินปูน หินแกรนิต สังกะสี ปิโตรเลียมเตปโต	10. ผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีที่ทำงานแล้ว นิยมศึกษาต่อปริญญาโทโดยไม่ทำวิทยานิพนธ์
11. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ เตปโตอย่างต่อเนื่อง มีนักท่องเที่ยวชาว ต่างประเทศมาเที่ยวตลอดปี	11. ผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีที่ยังมีรายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อการศึกษาระดับปริญญาโท
12. มีศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ตอนล่าง เป็นนักการเมืองท้องถิ่น	

การกำหนดทิศทางของบัณฑิตวิทยาลัย

- นโยบาย** ร่วมพลังสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการ จัดการศึกษาระดับสูงเพื่อผลิต นักวิชาการและวิชาชีพระดับสูงให้กับท้องถิ่น โดยเน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่เชื่อมโยงสู่สากล นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น
- ปรัชญา** เปิดสอนวิชาการและวิชาชีพระดับสูง เพื่อสร้างนักวิจัยและนักวิชาการให้ ท้องถิ่น เพื่อฟื้นฟู พัฒนาสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาอันเป็นการ ยกระดับมาตรฐานชีวิตบุคคล นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น
- วิสัยทัศน์** ประสานงานการบริหารจัดการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในระดับ ท้องถิ่น และระดับภูมิภาค เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ระดับสูงทั้งทาง วิชาการและวิชาชีพ โดยเน้นการวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อฟื้นฟูและ พัฒนาธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เชื่อมโยงกับศาสตร์สากล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นและภูมิภาค
- พันธกิจ** พันธกิจของบัณฑิตวิทยาลัย คือการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็น การศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี เป็นการจัดการศึกษาระดับสูงที่บัณฑิต วิทยาลัยทำหน้าที่เพื่อตอบสนองสถาบัน เพื่อเป็นการพัฒนาการทางวิชาการ ของมหาวิทยาลัยสู่ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก เพื่อ ตอบสนองความ ต้องการของสังคม บัณฑิตวิทยาลัยต้องทำหน้าที่หลัก 4 ประการ ดังนี้
1. ด้านการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์จากเอกสารแล้ว ได้สังเคราะห์ด้านการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ดังนี้
 - 1.1 องค์ประกอบารเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา

อาคารสถานที่/บุคลากร/ห้องเรียน/ห้องศึกษาค้นคว้า/ห้องบริการสื่อ
 - 1.2 การบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย

รูปแบบ/โครงสร้าง/การบริหารทรัพยากร/งบประมาณ

1.3 การบริหารวิชาการ

ผู้รับผิดชอบ/หลักสูตร/ระบบการศึกษา/กลุ่มวิชาที่เปิดสอน

2. ด้านการวิจัย กำหนดให้ทำวิจัยเพื่อให้สำเร็จการศึกษา

การวิจัยบัณฑิตศึกษา/การวิจัยร่วมกับเอกชน/เป็นศูนย์ข้อมูลวิจัย

3. การบริการวิชาการ เป็นการบริการวิชาการให้กับชุมชน ดังนี้

3.1 จัดกิจกรรมทางวิชาการให้กับสังคม

3.2 เป็นศูนย์กลางการบริการทางวิชาการระดับสูง

4. การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปและวัฒนธรรม

4.1 การมีส่วนร่วมทางศิลปวัฒนธรรมกับสังคม

4.2 การจัดกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมให้กับสังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สอดคล้องกับ พรบ. มหาวิทยาลัยราชภัฏ (มาตรา 46) เป็นการร่วมพลังสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏด้วยกัน

2. เพื่อปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการบัณฑิตศึกษาให้เหมาะสมกับโครงสร้างของการเป็นมหาวิทยาลัย

3. เพื่อประสานงานการใช้ทรัพยากรทั้งอาจารย์และทรัพยากรส่งเสริมการเรียนการสอนบัณฑิตศึกษาร่วมกันให้เพียงพอแก่ความต้องการ

4. เพื่อประสานงานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็นการเพิ่มโอกาสให้แก่บุคคลในภูมิภาคได้มีโอกาสได้ศึกษาวิชาการและวิชาชีพระดับสูงได้มากยิ่งขึ้น

5. เพื่อร่วมกันสร้างงานวิจัยในด้านการฟื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาในท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่างให้ยั่งยืนต่อไป

6. เพื่อสร้างศูนย์ข้อมูลการศึกษาและค้นคว้าทางวิชาการและงานวิจัยในภูมิภาคเดียวกันร่วมกัน

7. เพื่อสร้างพลังทางวิชาการให้เกิดพลังความสามัคคีในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่างร่วมกัน

รูปแบบและโครงสร้างการบริหารจัดการ

ผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการมา 4 รูปแบบ รูปแบบที่ 1-3 ได้มาจากการศึกษาวิเคราะห์จากรูปแบบการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยราชภัฏ 51 แห่ง ส่วนรูปแบบที่ 4 เป็นรูปแบบที่ผู้วิจัยคิดขึ้นมาเสนอเอง จากการที่ได้ตอบแบบสอบถามในหน้า 7 และ 8 มาแล้ว ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาว่ารูปแบบใดควรจะเหมาะสมกับการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยในปัจจุบัน และควรแก้ไขอย่างไร

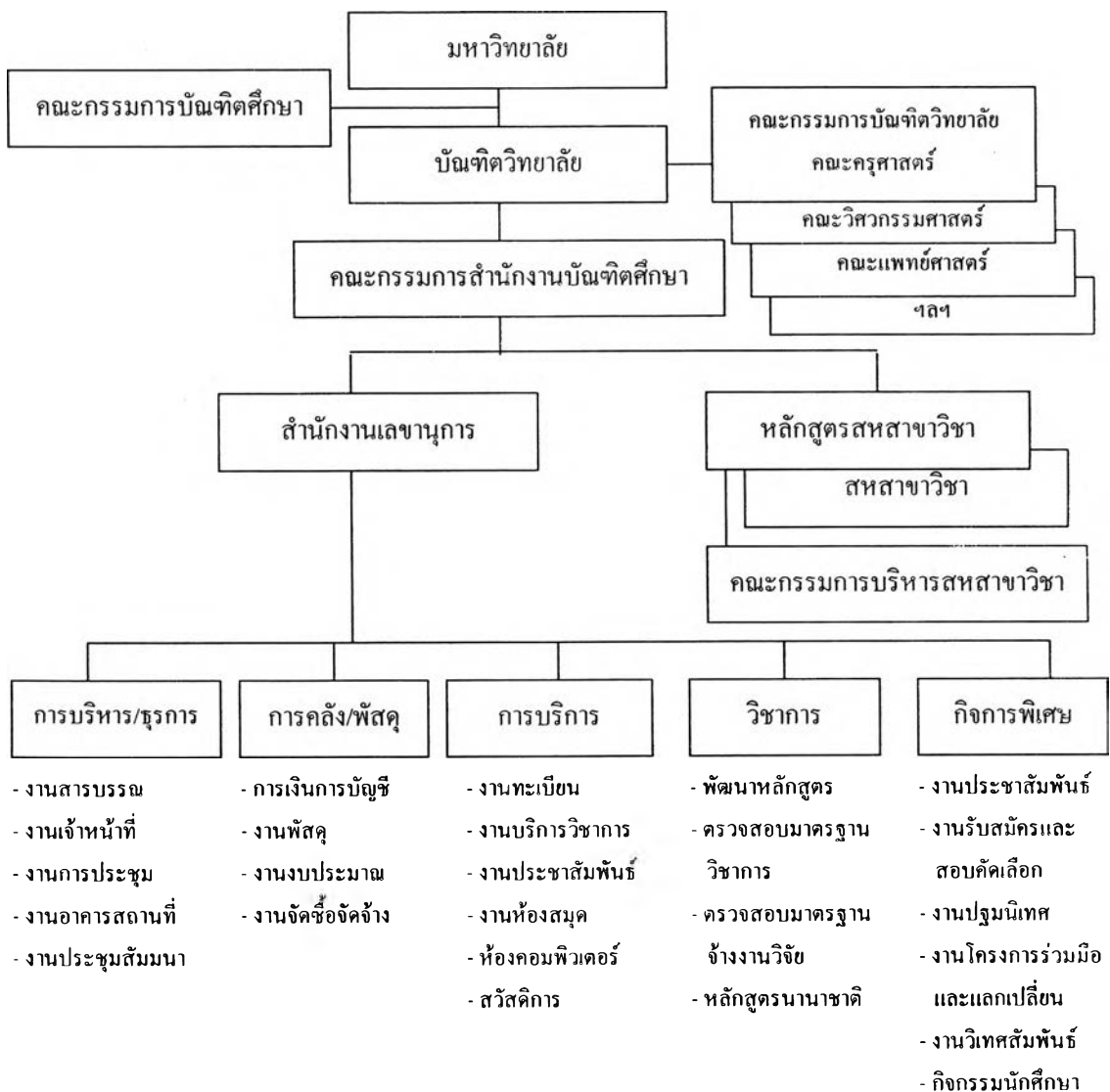

รูปแบบการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ

ลักษณะรูปแบบ

1. เป็นหน่วยงานประสานงานการผลิตบัณฑิตศึกษากับคณะวิชาต่าง ๆ
2. กำหนดระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศบัณฑิตศึกษา
3. รับสมัครและคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นนักศึกษา
4. กำกับดูแลมาตรฐานของคณะวิชาที่ผลิตบัณฑิตศึกษา
5. พิจารณาผลการสำเร็จการศึกษาจากคณะวิชา
6. เปิดสอนหลักสูตรสหสาขาวิชา
7. สนับสนุนให้คณะวิชาเปิดสอนสาขาวิชาใหม่
8. เสนอบประมาณจากคณะวิชาสู่สถาบัน
9. สนับสนุนทุนวิจัยแก่นักศึกษาและอาจารย์

โครงสร้างการบริหาร

บุคลากรบัณฑิตศึกษา

บุคลากรบัณฑิตศึกษา หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวกับงานการบริหารจัดการบัณฑิตศึกษา เช่น คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาในระดับต่าง ๆ อาจารย์สอนบัณฑิตศึกษาและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับบัณฑิตศึกษา ดังต่อไปนี้

คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย คือ คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย

อธิการบดี	ประธานกรรมการ
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	รองประธานกรรมการ
คณบดีของสาขาที่เปิดสอน	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี	กรรมการ
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

1. วางนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย
2. วางระเบียบและข้อบังคับการดำเนินการบัณฑิตศึกษา
3. พิจารณาหลักสูตรใหม่เพื่อเสนอขออนุมัติจากคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย
4. อนุมัติโครงการการใช้เงินจากเงินทุนบัณฑิตศึกษา
5. ควบคุมและดูแลมาตรฐานการศึกษาบัณฑิตศึกษา
6. อนุมัติการสำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากคณะต่าง ๆ
7. ให้คำแนะนำปรึกษาแก่คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย คือ คณะกรรมการที่ได้รับจากอธิการบดีให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการประสานงานบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย	ประธานกรรมการ
รองคณบดีฝ่ายบริหาร	กรรมการ
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ	กรรมการ
รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา	กรรมการ
รองคณบดีฝ่ายกิจกรรมพิเศษ	กรรมการ
รองคณบดีที่เปิดสอน	กรรมการ
หัวหน้าสำนักงานบัณฑิตศึกษา	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

1. ประสานงานการผลิตบัณฑิตศึกษากับคณะวิชาต่าง ๆ
2. กำหนดระเบียบข้อบังคับ ประกาศบัณฑิตศึกษาต่อคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
3. รับสมัครและคัดเลือกนักศึกษาให้คณะวิชาต่าง ๆ
4. กำกับดูแลมาตรฐานการผลิตบัณฑิตศึกษาคณะต่าง ๆ
5. พิจารณาผลการสำเร็จการศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
6. เปิดสอนหลักสูตรสหสาขาวิชา
7. สนับสนุนการเรียนการสอน และการเปิดสาขาใหม่แก่คณะต่าง ๆ
8. เสนอบประมาณจากคณะต่าง ๆ สู่คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
9. สนับสนุนทุนวิจัยแก่คณาจารย์และนักศึกษابัณฑิตศึกษา

เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย ประกอบด้วย

หัวหน้าสำนักงาน	กำกับดูแลงานธุรการทั่วไปในสำนักงาน และงานที่ได้รับมอบหมายโดยตรง
เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ	รับผิดชอบงานธุรการทั่วไป และงานประสานงานกับคณะวิชาหรือสหสาขาวิชา
เจ้าหน้าที่การเงิน	รับผิดชอบงานการเงินและการคลังและพัสดุ
เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ	รับผิดชอบงานมาตรฐานวิชาการ งานบริการวิชาการ งานเอกสารและตำรา และห้องสมุด
เจ้าหน้าที่กิจการพิเศษ	รับผิดชอบงานกิจการนักศึกษา งานประชาสัมพันธ์ งานบริการวิชาการ โครงการร่วมมือ และวิเทศสัมพันธ์

หน้าที่

เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มีหน้าที่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในแต่ละแผนก เพราะมีหน้าที่ในการให้บริการแก่คณาจารย์บัณฑิตศึกษา และให้ความสะดวกในการติดต่อด้านธุรการแก่ทั้งนักศึกษาและอาจารย์บัณฑิตศึกษา

คณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัยประจำคณะ คือ คณะกรรมการที่ประจำอยู่ คณะที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย

คณบดี	ประธานกรรมการ
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ	รองประธานกรรมการ
ประธานสาขาวิชาที่เปิดสอน	กรรมการ
คณาจารย์ (ครึ่งหนึ่งของสาขาวิชาที่เปิดสอน)	กรรมการ
อาจารย์ (แต่งตั้งโดยคณบดี)	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

1. เสนอชื่ออาจารย์ประจำเพื่อแต่งตั้งเป็นอาจารย์บัณฑิตศึกษา
2. พิจารณาหลักสูตรเพื่อเปิดสอนเสนอต่อคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
3. ให้ความเห็นชอบหัวหน้าและโครงสร้างวิทยานิพนธ์เสนอต่อคณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัย
4. ประสานงานด้านบริหาร วิชาการ การรับสมัคร การจัดการสอน/สอบกับบัณฑิตวิทยาลัย
5. จัดทำโครงการค่าใช้จ่ายการดำเนินการต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อเสนอขออนุมัติจากคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
6. พิจารณาผลการสอบประจำภาค ผลการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อนำเสนอขออนุมัติการสำเร็จการศึกษาต่อคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชา คือ คณะกรรมการที่ดำเนินการการเรียนการสอนประจำสาขาวิชาที่เปิดสอน เป็นอาจารย์ประจำ ประกอบด้วย

- อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอกหรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์
ในสาขาวิชานั้น หรือสาขาสัมพันธ์กัน
 - มีกรรมการที่มีคุณสมบัติตามนี้อย่างน้อย 2-5 คน
 - จำนวนนี้ 1 คน
- ประธานกรรมการ
กรรมการ
กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

1. รับผิดชอบการเรียนการสอนประจำสาขา
2. จัดตารางสอน/ตารางสอบ ประจำภาคการศึกษา
3. วัดผลและประเมินผลการศึกษาเสนอต่อคณะวิชา
4. พิจารณา แก้ไข ปรับปรุง หลักสูตรเสนอต่อคณะวิชา
5. พิจารณา แก้ไข ปรับปรุง หัวข้อ โครงสร้างวิทยานิพนธ์เสนอต่อคณะวิชา
6. ประสานงานด้านการบริหาร วิชาการ และการรับสมัครนักศึกษาใหม่
7. จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายของสาขาวิชาเสนอต่อคณะวิชา

การสร้างกลยุทธการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

ในการสร้างกลยุทธการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยได้ยึดแนวทางการศึกษาวิเคราะห์จากข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากเอกสารมหาวิทยาลัยของรัฐ
2. ข้อเสนอการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากเอกสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ

3. ข้อเสนอความคิดเห็นของผู้บริหารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยราชภัฏ
4. บทบาทและหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาต่อสังคม

บทบาทของบัณฑิตวิทยาลัยตามบทบาทหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาต่อสังคม ประกอบด้วย

1. การเปิดสอนวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ทางวิชาชีพพระคัมภีร์สูง เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น
2. การวิจัย เน้นการทำวิจัยเพื่อสำเร็จการศึกษา เป็นการสร้างนักวิชาการให้ทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น
3. การบริการทางวิชาการ เป็นแหล่งวิชาการเพื่อให้บริการเพื่อศึกษาค้นคว้าวิชาการระดับสูง และให้บริการด้านการฝึกอบรมเพิ่มทักษะอาชีพทั้งภาครัฐและเอกชน
4. การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม เพื่อรักษาสมบัติของชาติให้ดำรงอยู่ตลอดไป บัณฑิตวิทยาลัยส่งเสริมให้มีกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อชนรุ่นหลังสืบไป

ในการสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ผู้วิจัยยึดแนวปฏิบัติ 4 ประการนี้ และ 10 ประเด็นจากการศึกษาการบริหารจัดการจากเอกสารและความเห็นจากกลุ่มผู้บริหารบัณฑิตศึกษา

10 ประเด็นจากการบริหารจัดการบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย

1. ทิศทางของบัณฑิตวิทยาลัย	6. การให้บริการทางวิชาการ
2. การบริหารจัดการ	7. หลักสูตรนานาชาติ
3. หลักสูตรบัณฑิตศึกษา	8. งานศิลปวัฒนธรรม
4. การพัฒนาบุคลากร	9. การประกันคุณภาพ
5. การวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย	10. ความเป็นเลิศทางวิชาการ

โอกาส (Opportunities)

1. บุคคลที่มีวุฒิปริญญาตรีทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นต้องการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
2. การปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2542 กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษามีวุฒิปริญญาโท
3. สภาพใกล้เชิงทางภูมิศาสตร์เอื้อให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการได้สูง
4. มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งประวัติศาสตร์อยู่ในท้องถิ่นเดียวกัน
5. เป็นศูนย์กลางการคมนาคมติดต่อได้สะดวกในเขตพัฒนาสี่แยกอินโดจีน
6. เป็นศูนย์กลางการศึกษาระดับสูงเพราะมีมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชน
7. เป็นแหล่งกำเนิดศิลปวัฒนธรรมและการแสดงเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง
8. เป็นแหล่งกำเนิดพระพุทธรชินราชที่เป็นที่เคารพบูชาของชาวไทยทั่วประเทศ
9. เป็นแหล่งกำเนิดภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งหัตถกรรม ประติมากรรม และแพทย์แผนไทย
10. อุดสาหกรรมเหมืองแร่ หินปูน หินแกรนิต สังกะสี ปีโครเลียม เติบโด
11. ธุรกิจท่องเที่ยวและการบริการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ในภาคเหนือตอนล่าง
12. มีศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง เป็นนักการเมืองท้องถิ่น

จุดแข็ง (Strength)

1. มี พรบ. มรท. รองรับการผลิตสรรพกำลังร่วมมือทางวิชาการ
2. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกลพร้อมสนับสนุนการปรับปรุงการบริหารจัดการบัณฑิตศึกษา
3. มีความเข้มแข็งในการเปิดสอนสาขาการศึกษา
4. ความสัมพันธ์ของอาจารย์ในกลุ่มยังแน่นแฟ้น
5. ยังยึดมั่นการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
6. มีอาคารสถานที่พร้อมเพื่อเปิดบัณฑิตศึกษา
7. เปิดสอนทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ ให้โอกาสผู้เรียนนอกเวลาราชการ
8. ผู้เรียนทุกคนต้องทำวิทยานิพนธ์เพื่อความเป็นผู้นำทางวิชาการและนักวิจัย
9. การบริหารงบประมาณเป็นอิสระแบบพึ่งตนเอง
10. หลักสูตรยึดมาตรฐานทบวงมหาวิทยาลัย
11. มีเป้าหมายพัฒนาสู่ความเป็นสากล เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ
12. มีการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

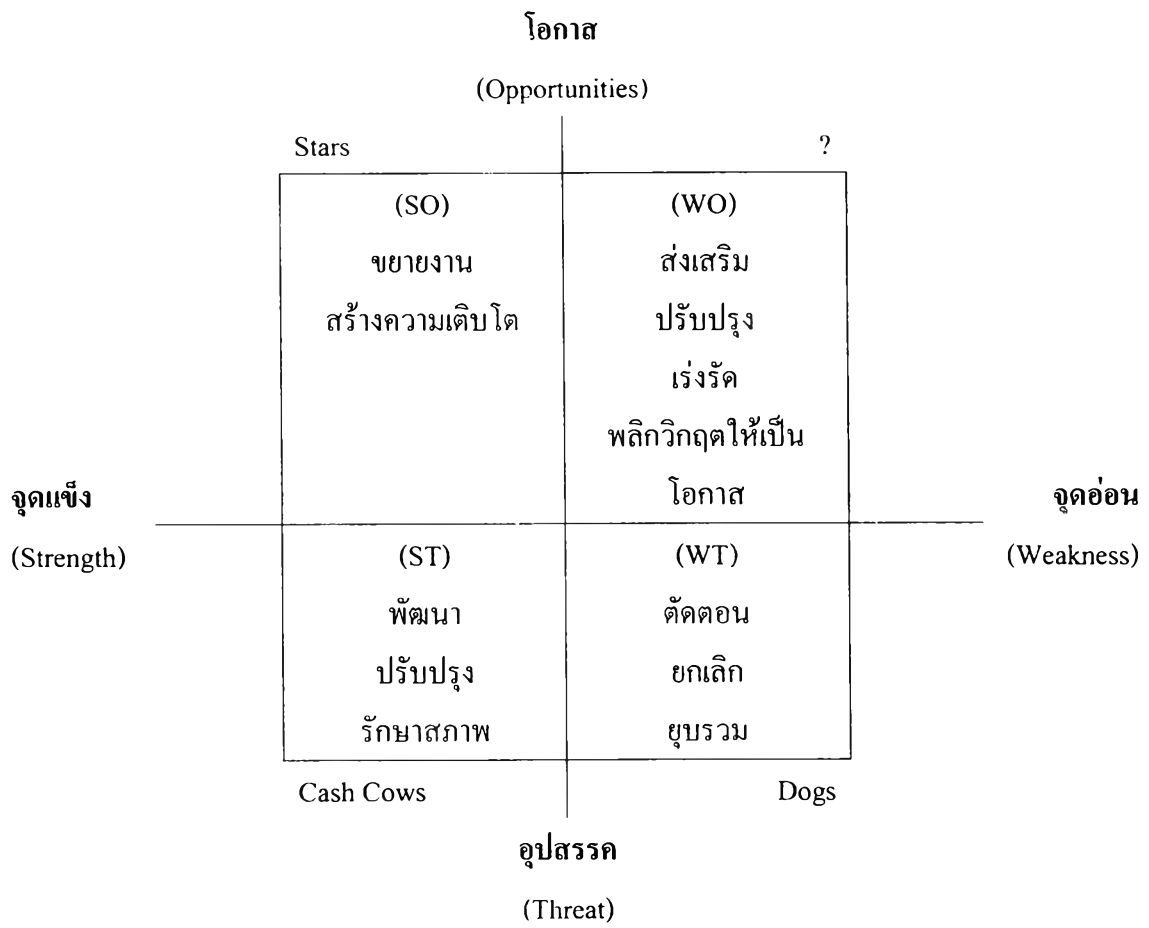
1. บทบาทหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยยังไม่ชัดเจน เพราะการเปลี่ยนโครงสร้างใหม่
2. อัตรากำลังสายวิทยาศาสตร์ยังไม่เพียงพอต่อการเปิดระดับบัณฑิตศึกษา
3. ขาดอัตรากำลังผู้สอนและผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
4. ขาดงบประมาณจากส่วนกลาง ต้องบริหารจัดการแบบพึ่งตนเอง
5. สาขาที่เปิดสอนมีน้อย ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้กว้าง
6. ไม่มีโครงการพัฒนาอาจารย์ร่วมกับโครงการเปิดสอนสาขาใหม่
7. ลงทุนสูงเพราะเชิญอาจารย์พิเศษจากภายนอก
8. ไม่มีโครงการร่วมมือทางวิชาการในภูมิภาค
9. การเปิดสอนเป็นสาขาวิชาที่ซ้ำซ้อนไม่แตกต่างกัน
10. ไม่มีศูนย์เครือข่ายงานวิจัยบริหารแก่ท้องถิ่น
11. ไม่มีหลักสูตรนานาชาติเพื่อการเข้าสู่ความเป็นสากล
12. ไม่มีกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

จุดอ่อน (Weakness)

อุปสรรค (Threats)

1. มีพื้นที่ป่าธรรมชาติกว้างใหญ่ แต่มักถูกทำลายจากคนและไฟป่า น้ำท่วม ต้องลงทุนสูงเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
2. พื้นที่เกษตรถูกทำลายจากน้ำท่วม สร้างความเสียหายเป็นประจำทุกปี
3. อุดสาหกรรมยังมีน้อยไม่สอดคล้องกับการร่วมรับผลผลิตทางการเกษตร
4. การคมนาคมสะดวก แต่ในบางส่วนเป็นภูเขาสูงเสี่ยงอันตรายการสัญจร
5. แม้จะมีมหาวิทยาลัยของรัฐ 5 แห่ง แต่การดำเนินการไม่มีการร่วมมือกันทางวิชาการ
6. ทางจังหวัดและบัณฑิตวิทยาลัยไม่มีโครงการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
7. บุคคลในท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญการวิจัย จึงมีส่วนร่วมการให้ข้อมูลน้อย
8. การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษามีการแข่งขันจากมหาวิทยาลัยอื่นในท้องถิ่น
9. มีแหล่งงานรองรับสำเร็จปริญญาตรีน้อย คนในท้องถิ่นจึงไปทำงานที่อื่น และไม่นิยมศึกษาต่อบัณฑิตศึกษา
10. ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ทำงานแล้วนิยมศึกษาต่อปริญญาโทโดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์
11. ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ยังมีรายได้น้อยจึงยังไม่มาศึกษาต่อระดับปริญญาโท

การกำหนดกลยุทธ์แบบ 2x2 จาก SWOT

กลยุทธ์และแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

กลยุทธ์	แผนปฏิบัติการ
<p>1. กลยุทธ์ด้านนโยบายบัณฑิตวิทยาลัย</p> <p>1.1 ความร่วมมือทางวิชาการเพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการของ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการจัดการประชุมสัมมนาผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิตศึกษาในภาคเหนือตอนล่าง เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกันในด้านความร่วมมือและเสนอสำรวจสาขาวิชาที่สามารถเปิดสอนร่วมกันได้ 2. โครงการจัดประชุมสัมมนาทำข้อตกลงรายละเอียดด้านการบริหารจัดการ การใช้ทรัพยากร บุคลากร และศูนย์บริการข้อมูลศึกษาค้นคว้า รวมทั้งเทคโนโลยีร่วมกัน 3. โครงการจัดสรรงบประมาณของแต่ละสถาบัน เพื่อดำเนินการด้านจัดสวัสดิการค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการและผู้สอนในโครงการ
<p>1.2 เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาโดยใช้ทรัพยากรภายในและภายนอกสถาบันร่วมกัน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการสำรวจศักยภาพอาจารย์ตามคุณสมบัติของการเป็นอาจารย์สอนระดับบัณฑิตศึกษาในแต่ละแห่งในภาคเหนือตอนล่าง 2. โครงการสำรวจและปรับปรุงห้องปฏิบัติการของกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ และอุตสาหกรรมศาสตร์ 3. โครงการสำรวจแหล่งฝึกประสบการณ์ระดับสูง ทั้งในท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่างและแหล่งใกล้เคียงเพื่อใช้เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์ร่วม 4. โครงการพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาที่สามารถเปิดสอนร่วมกันในภาคเหนือตอนล่าง 5. โครงการเปิดสอนร่วมสหสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

กลยุทธ์	แผนปฏิบัติการ
<p>2. กลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการ</p> <p>2.1 ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการของบัณฑิตวิทยาลัยของแต่ละแห่งให้สอดคล้องกับการมีโครงการความร่วมมือทางวิชาการ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการจากการบริหารจัดการเรียนการสอนเอง มาเป็นการมอบหมายให้คณะวิชา ต่าง ๆ จัดการเรียนการสอนเองทุกสาขาวิชา 2. โครงการประสานงานด้านธุรการเชื่อมโยงระหว่างคณะวิชา กับสำนักงานบัณฑิตศึกษา ภายใต้โครงการร่วมมือเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา 4 สถาบัน 3. การบริหารจัดการ โครงการพิเศษร่วม การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษากับสถาบันอื่น โดยบัณฑิตวิทยาลัยดำเนินการเอง ร่วมกับคณะกรรมการผู้ดำเนินการ โครงการนั้น ๆ
<p>2.2 รวมพลังทางทรัพยากรของ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการจัดอัตรากำลังอาจารย์ประจำที่มีคุณสมบัติผู้สอนตรงตามสาขาวิชาที่เปิดร่วมกัน 2. โครงการสำรวจและแต่งตั้งอาจารย์พิเศษจากท้องถิ่นหรือสถาบันอื่นเพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งทางวิชาการยิ่งขึ้น 3. โครงการสำรวจและแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางในท้องถิ่นหรือท้องถิ่นใกล้เคียงมาร่วมสอน เพื่อเพิ่มประสบการณ์แก่นักศึกษาเป็นกรณีพิเศษ
<p>2.3 มีศูนย์เสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการปรับปรุงห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์เพื่อเป็นแหล่งศึกษาวิจัยของนักศึกษาในโครงการด้านวิทยาศาสตร์ร่วมกัน 2. โครงการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ และงานวิจัยภายใต้โครงการร่วมมือการวิจัย 3. โครงการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์ให้นักศึกษา 4. โครงการจัดตั้งศูนย์บริการสวัสดิการแก่นักศึกษาและอาจารย์ เมื่อมีการเคลื่อนย้ายที่เรียนและที่สอน ภายใต้โครงการความร่วมมือของ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

กลยุทธ์	แผนปฏิบัติการ
2.4 หารายได้ให้กับโครงการจากงานวิจัยเป็นกลไกดำเนินการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เสนอโครงการวิจัยเพื่อป้องกันการถูกทำลายของทรัพยากรธรรมชาติ จากไฟป่า น้ำท่วม โดยขอทุนสนับสนุนจาก 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2. เสนอโครงการวิจัยเพื่อฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งเกษตรกรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยขอทุนสนับสนุนการวิจัยจาก 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 3. รับงานวิจัยจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้อาจารย์และนักศึกษาหาประสบการณ์งานวิจัย 4. โครงการจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการและเสนอผลงานการวิจัยระดับชาติหรือนานาชาติ โดยเก็บค่าลงทะเบียนการเข้าร่วมสัมมนา 5. โครงการฝึกอบรมวิชาชีพพระคัมภีร์เพื่อพัฒนาบุคลากรให้กับหน่วยงานของรัฐและเอกชน โดยเก็บค่าธรรมเนียม
2.5 จัดตั้งหน่วยงานผลิตเอกสารและตำราประกอบการศึกษาค้นคว้าร่วมกัน	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการจัดตั้งศูนย์ผลิตตำราและเอกสารประกอบการเรียนการสอน ตามสาขาวิชาที่เปิดสอนร่วมกัน 2. โครงการจัดตั้งกลุ่มงานผลิตเอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และผลงานวิจัยสู่ชุมชนให้ได้รับความรู้และข่าวสารจากโครงการร่วมมือนี้ 3. โครงการส่งเสริมให้นักศึกษาและอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาพัฒนาตนเองเพื่อเป็นนักวิชาการจากการเขียนบทความทางวิชาการและเผยแพร่
3. กลยุทธ์ด้านหลักสูตร 3.1 จัดการศึกษาโดยมีเป้าหมายพัฒนาบุคลากรให้เป็นนักวิจัยและเป็นผู้นำทางวิชาการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการเปิดสอนร่วมทุกสาขาวิชา กำหนดให้ผู้เข้าศึกษาทุกสาขาวิชาทำวิทยานิพนธ์เพื่อการสำเร็จการศึกษา 2. ผู้สำเร็จการศึกษาภายใต้โครงการเปิดสอนร่วมทุกสาขาวิชา กำหนดให้ทุกคนนำผลงานวิจัยเสนอในการแสดงผลงานการวิจัยประจำปี หรือตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติประเทศ

กลยุทธ์	แผนปฏิบัติการ
<p>3.2 จัดการศึกษาสาขา การศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรทาง การศึกษาสู่ระดับปริญญาโท และ ปริญญาเอกภายใต้โครงการร่วม ของ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏ ภาคเหนือตอนล่าง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการจัดการศึกษาระดับปริญญาโทสำหรับผู้บริหาร การศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา 2. โครงการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาเอก สาขา การศึกษาคุฎิบัณฑิต เพื่อรองรับผู้สำเร็จปริญญาโทสาขาการ บริหารการศึกษา หลักสูตรและการสอนวิทยาศาสตร์ศึกษา จิตวิทยาการศึกษา
<p>3.3 จัดการศึกษาระดับปริญญา โท สาขาธุรกิจการท่องเที่ยวเชิง ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ร่วมในภาคเหนือตอนล่าง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการพัฒนาหลักสูตรธุรกิจการท่องเที่ยวเชิง ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมร่วม 4 สถาบัน 2. โครงการเปิดสอนธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมร่วม 4 สถาบัน
<p>3.4 ยุทธศาสตร์การจัดกลุ่ม ทักษะศึกษาเชิงธรรมชาติและ ประวัติศาสตร์ในภาคเหนือ ตอนล่าง</p>	<p>จัดโครงการท่องเที่ยวทัศนศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ เพื่อฝึก ประสบการณ์ให้นักศึกษา เพื่อนำร่องการท่องเที่ยวใน ภาคเหนือตอนล่าง ในโครงการต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. โปรแกรม 3 วัน ชมธรรมชาติ นำชมแหล่งธรรมชาติ ทุ่งแสลง หลวง-อุทยานน้ำหนาว-บึงบรเพ็ด-อุทยานแห่งชาติคลองลาน 2. โปรแกรม 3 วัน ชมแหล่งประวัติศาสตร์ ชมภูหินร่อง กกล้า-เมืองศรีเทพ-เขาค้อ-เมืองจันเสน-อุทยานประวัติศาสตร์ กำแพงเพชร 3. โปรแกรม 3 วัน ท่องเที่ยวเกษตร ชมไร่ BM- โรงงานผลิตอาหารสัตว์ PC-โรงงานน้ำตาลนครสวรรค์ 4. โปรแกรม 3 วัน ล่องแก่งชมลุ่มแม่น้ำ นำชมแม่น้ำแจ้ก- ชมแม่น้ำเจ้าพระยา-ล่องแก่งแม่น้ำปิง-สู่เขื่อนภูมิพล
<p>3.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในภาคเหนือ ตอนล่าง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภาคเหนือตอนล่าง 2. โครงการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการ อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคเหนือตอนล่าง

กลยุทธ์	แผนปฏิบัติการ
<p>3.6 จัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาร่วมให้มีหลากหลายรูปแบบเพื่อตอบสนองผู้เรียน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการเปิดสอนภาคปกติสำหรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีแล้ว ต้องการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้เลย 2. โครงการเปิดสอนภาคพิเศษโดยอาจจัดในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ นอกเวลาราชการ หรือจัดการศึกษาภาคพิเศษเฉพาะวันหยุดราชการ 3. โครงการจัดการศึกษาโดยเน้นให้นักศึกษาศึกษาค้นคว้าเองจากเอกสารและตำราที่กำหนดให้หลักสูตร และศึกษาค้นคว้าเองจากแหล่งอื่น ๆ 4. โครงการจัดการศึกษาโดยเน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเองตามหลักสูตรทาง E-learning อย่างอิสระ โดยไม่ได้กำหนดเอกสารและตำราให้
<p>3.7 จัดการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้ต้องการเพิ่มศักยภาพการทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับผู้มีความประสงค์จะพัฒนาศักยภาพการทำงานในเขตภาคเหนือตอนล่างให้มีความรู้ระดับสูง 2. โครงการพัฒนาครู-อาจารย์ที่สอนผู้มีปัญหาทางร่างกายให้มีความรู้ระดับสูง เพื่อเพิ่มศักยภาพการสอนยิ่งขึ้น
<p>4. กลยุทธ์ด้านการพัฒนาบุคลากร</p> <p>4.1 พัฒนาอาจารย์จากคณะวิชาต่าง ๆ ให้มีศักยภาพการสอนระดับบัณฑิตศึกษาในภาคเหนือตอนล่างให้มากขึ้น</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการจัดฝึกอบรมอาจารย์บัณฑิตศึกษาเพื่อเพิ่มทักษะการเป็นอาจารย์สอนและปรึกษาวิทยานิพนธ์ 2. โครงการจัดฝึกอบรมคณาจารย์ เพื่อทำผลงานทางวิชาการให้ได้ตำแหน่งทางวิชาการ 3. โครงการสนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับบัณฑิตศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน 4. โครงการศึกษาดูงานของบุคลากรบัณฑิตศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ 5. โครงการสนับสนุนให้อาจารย์ในสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ไปศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ในสาขาวิชาต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 5.1 วิทยาศาสตร์สาขาชีววิทยา 5.2 วิทยาศาสตร์แพทย์แผนไทย 5.3 เทคโนโลยีอุตสาหกรรมเหมืองแร่

กลยุทธ์	แผนปฏิบัติการ
	<p>6. โครงการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในประเทศ หรือต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนอาจารย์ไปศึกษาต่อระดับปริญญาเอก สาขาขาดแคลน</p>
<p>4.2 ร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อฝึกงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนระยะสั้นหรือระยะยาว 2. โครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์เพื่อเข้าฝึกอบรมหรือศึกษาหลักสูตรระยะสั้น (short course training) เพิ่มศักยภาพการสอนระดับบัณฑิตศึกษา 3. โครงการแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา โดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ 4. โครงการพัฒนาหลักสูตรปริญญาเอกร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เพื่อพัฒนาอาจารย์ของมหาวิทยาลัยภาคเหนือตอนล่างสู่ระดับปริญญาเอก
<p>5. กลยุทธ์ด้านการวิจัยของบัณฑิตศึกษา</p> <p>5.1 บัณฑิตวิทยาลัยใช้การวิจัยสร้างนักศึกษาให้เป็นผู้นำทางวิชาการและเป็นศูนย์ให้บริการทางวิจัย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการเปิดสอนร่วมระดับบัณฑิตศึกษาทุกสาขาวิชา กำหนดให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทำวิทยานิพนธ์เพื่อการสำเร็จการศึกษา เพื่อสร้างนักวิชาการและนักวิจัยให้กับสังคม 2. โครงการเปิดศูนย์ให้บริการการวิจัยภาครัฐ ระดับจังหวัด อำเภอ ถึงระดับตำบล นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น 3. โครงการเปิดศูนย์กลางการให้บริการการวิจัยให้กับหน่วยงาน เอกชน บริษัท ห้างร้าน และผู้ประกอบการต่าง ๆ
<p>5.2 รวมพลังวิจัย 4 พี่น้องมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง</p>	<p>จัดทำโครงการวิจัยร่วมในเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ พัฒนาอาชีพ และเสริมสร้างงานเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการวิจัยเพื่อยกระดับด้านคุณภาพสิ่งทอในภาคเหนือตอนล่าง 2. โครงการวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพงานหัตถกรรมในภาคเหนือตอนล่าง

กลยุทธ์	แผนปฏิบัติการ
	<ol style="list-style-type: none"> 3. โครงการศึกษาวิจัยชนกที่อาศัยอยู่ในเขต 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 4. โครงการวิจัยส่งเสริมงานประติมากรรมในเขตภาคเหนือตอนล่าง 5. โครงการศึกษาวิจัยสภาพดินในเขต 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 6. โครงการวิจัยเกี่ยวกับแพทย์แผนไทยในภาคเหนือตอนล่าง 7. โครงการวิจัยเพื่อป้องกันการถูกทำลายของทรัพยากรธรรมชาติในภาคเหนือตอนล่าง 8. โครงการวิจัยเพื่อฟื้นฟูจากการถูกทำลายจากธรรมชาติของทรัพยากรธรรมชาติในภาคเหนือตอนล่าง 9. โครงการวิจัยเพื่อการจัดการการตลาดของผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นให้คนท้องถิ่นเกิดทักษะด้านการธุรกิจ ทั้งการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น 10. โครงการวิจัยเพื่อส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวแก่บุคคลในท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่าง 11. โครงการวิจัยเพื่อส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมในภูมิภาคภาคเหนือตอนล่าง
<p>5.3 สร้างเครือข่ายงานวิจัยและวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับหน่วยงานท้องถิ่นในภาคเหนือตอนล่าง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดตั้งเครือข่ายการประสานงานวิจัยเชื่อมโยงจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 4 แห่ง สู่องค์กรบริหารจังหวัด และองค์กรบริหารส่วนตำบล ให้เกิดความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลการวิจัย 2. ประชาสัมพันธ์ข้อมูลผลการวิจัยไปสู่เครือข่ายต่าง ๆ และนำไปสู่การนำผลวิจัยไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นรูปธรรมเพื่อสร้างชุมชนให้เห็นความสำคัญของการวิจัย
<p>5.4 สร้างพลังวิจัย โดยให้เป็น การวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR Research) ในท้องถิ่น</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการวิจัยท้องถิ่นใดที่ใช้บุคคลในท้องถิ่นนั้นมีส่วนร่วมในการตั้งโจทย์การวิจัยเพื่องานวิจัยจะได้ตรงใจของผู้จะนำไปพัฒนาท้องถิ่น 2. โครงการวิจัยท้องถิ่นใด ควรให้บุคคลในท้องถิ่นนั้นเป็นผู้มีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูลและนำผลการวิจัยไปพัฒนาท้องถิ่นนั้น

กลยุทธ์	แผนปฏิบัติการ
	<p>3. โครงการสร้างนักวิจัยด้วยการให้ผู้ร่วมวิจัยได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อศึกษาประสบการณ์ไปสู่ความเป็นนักวิจัยในอนาคต</p>
<p>6. กลยุทธ์ด้านการให้บริการทางวิชาการ</p> <p>6.1 จัดหลักสูตรระยะสั้น เพื่อเพิ่มศักยภาพผู้ทำงานในหน่วยงานของรัฐ และเอกชนในเขตภาคเหนือตอนล่าง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการอบรมการใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมระดับสูง สำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน 2. โครงการฝึกอบรมการบริหารงานบุคคล สำหรับนักบริหารระดับสูง ของหน่วยงานราชการและเอกชน 3. โครงการฝึกอบรมอาจารย์เพื่อเตรียมการเป็นผู้สอนและที่ปรึกษางานวิทยานิพนธ์ 4. โครงการฝึกอบรมนักวิจัยระดับต้นและระดับกลาง สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและผู้สนใจในเขตภาคเหนือตอนล่าง
<p>6.2 ให้บริการข่าวสารทางวิชาการและงานวิจัยแก่ท้องถิ่น</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการเปิดศูนย์บริการเป็นที่ปรึกษางานวิจัย และการทำผลงานทางวิชาการให้แก่ครู-อาจารย์ในท้องถิ่น 2. โครงการเปิดศูนย์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้างานวิจัยแก่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและบุคคลทั่วไป 3. โครงการออกเอกสาร หรือวารสาร เผยแพร่วิชาการและงานวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัยกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่างเป็นรายเดือน
<p>6.3 ให้บริการการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมบุคลากรไปศึกษาต่อระดับปริญญาเอก</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการความร่วมมือกับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาควิชาภาษาต่างประเทศ 2. โครงการความร่วมมือกับศูนย์ภาษา เพื่อฝึกอบรมภาษาอังกฤษให้บุคลากร เพื่อเตรียมสอบ TOEFL และ IELTS ศึกษาต่อระดับปริญญาเอกในประเทศหรือต่างประเทศ 3. โครงการให้บริการข้อมูลการศึกษาต่อระดับปริญญาโทปริญญาเอก ในมหาวิทยาลัยภายในประเทศ และมหาวิทยาลัยต่างประเทศ

กลยุทธ์	แผนปฏิบัติการ
<p>7. กลยุทธ์ด้านหลักสูตรนานาชาติ</p> <p>7.1 จัดการศึกษาหลักสูตรนานาชาติในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p>	<p>1. โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาจารย์เพื่อฝึกอบรมระยะสั้น (Short Course Training) ร่วมกัน ในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง กับกลุ่มมหาวิทยาลัยต่างประเทศ</p> <p>2. โครงการพัฒนาและเปิดสอนหลักสูตร South East Asian Studies เน้นการศึกษาด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในรูปแบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มนักศึกษาประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นโครงการร่วมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง</p>
<p>7.2 ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา</p>	<p>1. โครงการเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติระดับบัณฑิตศึกษาในกลุ่มวิชาการศึกษาและกลุ่มวิชาศิลปศาสตร์ หลักสูตรภาษาอังกฤษ ร่วมกับประเทศกลุ่มที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติ</p> <p>2. โครงการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาด้านสาขาทางธุรกิจ หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาจีนร่วมกับประเทศเจ้าของภาษา</p>
<p>8. กลยุทธ์ด้านงานศิลปวัฒนธรรม</p> <p>8.1 มีบทบาทในกิจกรรมด้านงานศิลปวัฒนธรรมร่วมกับสถาบันและท้องถิ่น</p>	<p>1. โครงการพัฒนาจริยธรรม โดยการเข้าร่วมกิจกรรมทางประเพณีและกิจกรรมทางศาสนาประจำปีที่มีมหาวิทยาลัยจัดขึ้น</p> <p>2. โครงการพัฒนาสุขภาพ โดยการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา คณะต่าง ๆ ร่วมกับมหาวิทยาลัย</p>
<p>8.2 มีบทบาทด้านการส่งเสริมและเผยแพร่ผลิตภัณฑ์สินค้าของดี 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง</p>	<p>1. โครงการจัดนิทรรศการสินค้าเด่นของดี 4 จังหวัดภาคเหนือตอนล่างร่วมกับหน่วยงานของจังหวัดทั้ง 4 แห่ง</p> <p>2. โครงการสร้างนักวิชาการโดยการเสนอบทความเกี่ยวกับงานศิลปและวัฒนธรรม เผยแพร่ลงในวารสารที่เกี่ยวข้อง</p>
<p>8.3 ประสานสัมพันธ์ฉันท์พี่น้องของ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง</p>	<p>1. โครงการจัดกิจกรรมกีฬาสามัคคีของ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง โดยการเวียนกันเป็นเจ้าภาพ</p> <p>2. โครงการทำนุบำรุงศาสนสถาน โดยการจัดทอดผ้าป่าสามัคคี 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยการเวียนกันเป็นเจ้าภาพ</p>

กลยุทธ์	แผนปฏิบัติการ
<p>9. กลยุทธ์ด้านการประกันคุณภาพ</p> <p>9.1 มีการประกันคุณภาพบัณฑิตศึกษาอย่างต่อเนื่อง เมื่อสิ้นปีการศึกษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการสำรวจความรู้ความสามารถ ความสำเร็จในการทำงาน ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากหน่วยงานที่ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่อยู่ 2. โครงการประเมินอาจารย์ผู้สอนหลังจบการศึกษาของแต่ละภาคเรียน แล้วนำผลส่งกลับให้ผู้สอนเพื่อปรับปรุงตนเอง 3. โครงการพัฒนาหลักสูตรและการคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนต้องเป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 4. โครงการประเมินคุณภาพจากคณะกรรมการทั้งภายในและภายนอกประจำปี เป็นไปตามเกณฑ์คณะกรรมการประเมินกำหนด 5. โครงการปรับปรุงแก้ไขหลังประเมินเป็นไปตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการทุกประการ
<p>9.2 การติดตามผลคุณภาพบัณฑิตศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย ภายได้โครงการร่วม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการประเมินคุณภาพบัณฑิตศึกษาจากหัวหน้าหน่วยงานของผู้สำเร็จการศึกษาปฏิบัติงานอยู่ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ 2 ปีหลังการสำเร็จการศึกษา 2. โครงการประเมินคุณภาพบัณฑิตศึกษาจากผู้ร่วมงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่งานที่ผู้สำเร็จบัณฑิตศึกษาแล้ว 2 ปี หลังสำเร็จการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามประเมินประสิทธิภาพการทำงาน ความเป็นผู้นำ ความพึงพอใจของผู้ร่วมงาน
<p>9.3 การพัฒนาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการพัฒนาหลักสูตรที่มีอายุการใช้มากกว่า 5 ปี จะต้องมีการนำหลักสูตรมาปรับปรุงให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม ความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและเทคโนโลยีประกอบการสอน ให้ทันสมัยปัจจุบัน 2. โครงการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับคุณภาพบัณฑิตศึกษา ภายได้โครงการร่วมมือ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง

กลยุทธ์	แผนปฏิบัติการ
<p>10. กลยุทธ์ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ</p> <p>10.1 ยุทธศาสตร์บันได 3 ชั้น เพื่อคัดเลือกนักศึกษาเข้าสู่เวทีนานาชาติ</p>	<p>จัดประชุมทางวิชาการเพื่อแสดงผลงานการวิจัยพร้อมประกวดผลงานวิจัยดีเด่น โดยจัดเวียนกันเป็นเจ้าภาพใน 4 มหาวิทยาลัยภาคเหนือตอนล่าง เพื่อคัดเลือกนักศึกษาเข้าสู่เวทีนานาชาติ 3 ชั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เวทีระดับภาค เป็นการประกวดผลงานวิจัยดีเด่นของนักศึกษาในภาคเหนือตอนล่าง เพื่อให้ได้ผลงานดีเด่นเป็นตัวแทน สู่วีธีระดับชาติ 2. เวทีระดับชาติ เป็นการส่งผลงานวิจัยดีเด่นที่ได้จากระดับภาคเข้าประกวดในระดับชาติ เพื่อสามารถชนะประกวดผลการวิจัยดีเด่นในระดับภาคได้แล้ว นำผลงานที่สามารถชนะการประกวดผลวิจัยดีเด่นไปแปลเป็นภาษาอังกฤษเพื่อขั้นตอนต่อไป 3. เวทีนานาชาติ นำผลงานที่ชนะการประกวดฉบับแปลเป็นภาษาอังกฤษส่งเข้าประกวดระดับนานาชาติ ถ้าสามารถชนะผลงานวิจัยดีเด่นระดับชาติ ก็เป็นการประกาศความเป็นเลิศทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง แม้ไม่ชนะเลิศก็เท่ากับเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยราชภัฏสู่วีทีนานาชาติได้เช่นกัน
<p>10.2 ยุทธศาสตร์สร้างความ เป็นเลิศทางวิชาการให้ประจักษ์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการให้ทุนสนับสนุนบุคคลในท้องถิ่นทำวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น 2. โครงการเสนอผลงานวิจัยท้องถิ่นในภาคเหนือตอนล่าง โดยเน้นผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาเป็นผู้นำในท้องถิ่น และคัดเลือกผลงานวิจัยดีเด่นนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น 3. โครงการสาธิตการพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้ผลงานการวิจัยที่ได้รับคัดเลือกแล้วเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้จริง